Conjuntura econòmica de les Illes Balears

Març 2021

GOVERN ILLES BALEARS

Conjuntura econòmica de les Illes Balears *març 2021*

Direcció: Llorenç Pou Garcias
Director General de Model Econòmic i Ocupació

Coordinació: Miquel Quetglas Oliver

Realització:
Laura Alomar Llorente
Mª del Lluch Deyá Morell
Joan Matamalas González
Maria del Mar Ribas Mas
Miquel Quetglas Oliver
David Ramos Bestard

Maquetació:
Bernat Vidal Lara
Margarita Roig Servera

Direcció General de Model Econòmic i Ocupació
Conselleria de Model Econòmic, Turisme i Treball
GOVERN DE LES ILLES BALEARS
Plaça de Son Castelló, 1
(Polígon de Son Castelló) 07009 - Palma
Illes Balears (Spain)
Tel.: +34.971.788.526
Fax.: +34.971.176.981
http://dgeconomia.caib.es
E-mail: informa@dgeconomia.caib.es

ISSN: 2254-481X

DL PM 1214-2002

Subscripció:

Per subscriure-vos de franc al nostre servei d'informació, vos convidam a enviar un missatge per correu electrònic a l'adreça:

informa@dgeconomia.caib.es

Vos notificarem la publicació del nostre *Butlletí de Conjuntura Econòmica* en versió digital tan aviat com estigui disponible, com també d'altres notícies d'interès.

índex

Cronologia 4
Resum Executiu 5
I. Entorn 8
1 Internacional 8
2 Unió Europea 12
3 Espanya 14
II. ILLES Balears 16
1 Mallorca 18
2 Menorca 19
3 Pitiüses 20
III. Oferta 21
1 Agropesquer 21
2 Indústria i energia 25
3 Construcció 28
4 Serveis 30
4.1. Comerç 32
4.2. Hostaleria 33
4.3. Transport i comunicacions 38
4.4. Mediació financera 42
4.5 Altres serveis 44
5 Activitat empresarial 46
IV. Demanda 48
1 Preus de consum 48
2 Consum 50
2.1 Consum intern 50
2.2 Consum de no residents 52
3 Inversió 53
4 Sector exterior 55
V. Mercat Laboral 58
1 Dades laborals de l'EPA. Illes Balears, Espanya i UE-28 58
2 Ocupació i atur a les Illes Balears: dades administratives 60
3 Costs laborals 64
4 Accidents de treball 66
Índex de gràfics i taules 67
Notes i abreviatures. Agraïments 69

Cronologia

Novembre 2020	15	Austràlia, Nova Zelanda i 13 economies asiàtiques (inclosa la Xina) van signar un acord comercial a gran escala (el *Regional Comprehensive Economic Partnership*).
	30	Pfizer-BioNTech i Moderna presenten la sol·licitud formal d'autorització de comercialització condicional a l'Agència Europea de Medicaments (EMA) per les seves vacunes contra la covid-19.
Desembre 2020	10	El BCE incrementa la dotació del programa de compres d'emergència davant de la pandèmia (PEPP) en 500.000 M€ fins a un total de 1,85 bilions d'euros
	21	Expedició per part de l'EMA de l'autorització de comercialització vàlida a tota la Unió Europea de la vacuna desenvolupada per Pfizer-BioNTech.
	27	S'inicia l'administració de la primera dosi de la vacuna a les Illes Balears
	31	Es publica en el Diari Oficial de la Unió Europea l'acord comercial i de cooperació entre la UE i el Regne Unit.
	31	Es publica en el BOIB la Llei 3/2020, de 29 de desembre, de pressuposts generals de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears per a l'any 2021.
Gener 2021	6	Expedició per part de l'EMA de l'autorització de comercialització vàlida a tota la Unió Europea de la vacuna desenvolupada per Moderna.
	12	AstraZeneca presenta la sol·licitud formal d'autorització de comercialització condicional a l'EMA per la seva vacune contra la covid-19.
	17	Primera persona vacunada definitivament contra la covid a les Illes Balears
	20	Joe Biden pren jurament com a nou president dels EUA.
	29	Expedició per part de l'EMA de l'autorització de comercialització vàlida a tota la Unió Europea de la vacuna desenvolupada per AstraZeneca
Febrer 2021	16	Janssen presenta la sol·licitud formal d'autorització de comercialització condicional a l'EMA per la seva vacune contra la covid-19.
	23	El Consell d'Associació UE-Regne Unit decideix, a sol·licitud de la UE, prorrogar l'aplicació provisional de l'acord fins el 30 d'abril de 2021.
	17	El preu del barril Brent supera els 65 $ per primera vegada d'ençà el gener del 2020.

Resum Executiu

Taula 1. Perspectives de l'economia balear

	Anual					Trimestral							
	2016	2017	2018	2019	2020	2019 (p)				2020 (p)			
				(p)	(p)	I	II	II	IV	I	II	III	IV
Zona euro	1,9	2,6	1,9	1,3		1,5	1,5	1,3	1,0	-3,2	-14,7	-4,3	-5,0
Espanya	3,0	3,0	2,4	2,0	-11,0	2,2	2,2	2,1	1,7	-4,2	-21,6	-9,0	-9,1
Illes Balears	4,1	3,8	2,7	2,0	-23,7	2,2	2,2	2,0	1,8	-5,0	-40,5	-28,0	-16,7
Mallorca	4,1	3,8	2,6	1,9	-22,6	2,1	2,1	2,0	1,8	-4,6	-39,3	-26,5	-15,8
Menorca	3,7	3,0	2,0	1,5	-23,3	1,8	1,8	1,7	1,1	-5,2	-41,7	-24,7	-16,9
Pitiüses	4,3	4,0	3,5	2,3	-29,9	2,8	2,8	2,5	1,9	-6,7	-46,1	-38,2	-22,1

Font: Eurostat i Direcció General de Model Economic i Ocupació

p: provisional.

El progrés de l'economia **mundial** continua lligat a l'evolució de la pandèmia per COVID-19. L'aprovació de múltiples vacunes i l'inici de campanyes de vacunació a molts països ha ajudat a incrementar la confiança en la recuperació econòmica. Ara bé, la incertesa sobre la suficiència en l'abastiment de dosis i la possible aparició de soques de la COVID-19 poden debilitar aquesta recuperació. El retorn al dinamisme serà més intens als països asiàtics, on s'ha controlat més eficaçment el virus, però fins i tot a final del 2021, moltes economies no hauran recuperat els nivells del 2019 que hi havia abans de la pandèmia. Les economies avançades, en general, han proporcionat un suport fiscal extensiu a les famílies i a les empreses , fent que la pèrdua de producció projectada a causa de la COVID sigui relativament menor.

Les perspectives a curt termini de l'economia **europea** semblen més febles d'allò que s'esperava a final del 2020, ja que la pandèmia ha obligat a endurir els controls. Quant a les previsions de creixement, la Comissió Europea preveu que el PIB de la UE-27 creixi per sota dels quatre punts tant per al 2021 com per al 2022. La velocitat de la recuperació, però, variarà significativament entre les membres de la EU. Els països que depenen més de sectors com el turisme, probablement es mantindran febles durant algun temps. Com a resultat, si bé s'espera que alguns estats membres tornin la producció econòmica als seus nivells pre-pandèmics a final del 2021 o principi del 2022, es preveu que altres ho faran més endavant.

El PIB **espanyol** pràcticament repeteix en el quart trimestre els resultats del tercer trimestre. De la caiguda dels darrers tres mesos de l'any, una part important és a causa de la demanda interna, tot i que la demanda externa també contribueix de forma negativa. Com a resultat, el PIB espanyol disminueix un −11,0% el conjunt del 2020. La pandèmia de la COVID-19 ha afectat greument al sector turístic espanyol, el motor de l'economia. Els indicadors d'activitat manufacturera suavitzen les taxes negatives, però la construcció empitjora la situació respecte de la tardor de l'any passat.

L'economia de les **Illes Balears** frena les caigudes provocades per la crisi sanitària la passada primavera i tanca el 2020 amb un decreixement del −23,7%. En el quart trimestre els principals indicadors presenten caigudes més suaus fent que la taxa interanual se situï en el −16,7%. Tot i el signe negatiu, aquesta variació representa una millora significativa respecte del trimestre anterior (augment del 16,3% intertrimestral). Per al 2021, les previsions apunten a un creixement de dues xifres que compensarà gran part de la caiguda, si bé no s'arribarà als nivells previs a la pandèmia i dependrà del ritme de recuperació de l'activitat turística.

Tot i que el retrocés del creixement econòmic de **Mallorca** és cada vegada menys negatiu, en el quart trimestre encara es mantenen les taxes interanuals per sota del zero. Així, es dona un alleugeriment de la caiguda si es compara amb la taxa interanual del tercer trimestre i, per tant, la variació intertrimestral es recupera amb força. El còmput de tot el 2020 queda en una reducció del −22,6% i per al 2021 la producció de Mallorca recuperarà més o manco la meitat del terreny perdut. Els efectes de l'aturada de l'activitat econòmica han estat devastadors en la campanya turística del 2020 a Mallorca. Dels primers resultats per al 2021, destaca l'augment interanual de la demanda elèctrica del mes de gener.

Menorca presenta en el darrer trimestre una taxa de variació del VAB del −16,9%, deixant el còmput de l'any en una caiguda del −23,3%. Igual que a la resta d'illes, es dona una millora dels indicadors econòmics, la qual fa que les taxes de creixement intertrimestrals del tercer i quart trimestre siguin positives i de dues xifres. Menorca presenta el descens de consum de carburants més contingut de les Illes Balears en el 2020.

La dependència de les Pitiüses dels sectors turístics ha fet que aquest arxipèlag patís amb major intensitat les conseqüències econòmiques de les restriccions a la mobilitat i a l'activitat. Aquesta regió presenta les variacions interanuals més negatives a tots els trimestres del 2020, deixant la taxa del quart en un −22,1%. Es tracta de forts descensos, però que si es miren en

clau intertrimestral presenten la taxa més positiva (26,3%) de l'arxipèlag balear. Per al conjunt de l'any el decreixement se xifra en un –29,9%. També cal dir que per al 2021 es calcula que les Pitiüses tornin a les taxes positives de creixement i recuperi pràcticament la meitat de la producció perduda.

Tot i que l'**agricultura** va ser considerada com una activitat essencial durant el període de confinament, en el 2020 es donen reduccions de l'activitat del sector primari. Cau la comercialització de fruita i hortalissa que prové dels productors, així com les tones de carn de bestiar sacrificat als **escorxadors** de les Illes Balears. En canvi, es preveu que augmenti la producció dels cereals que més es conreen a les Illes Balears (blat, ordi i civada). Quant a la pesca, sembla que la flota s'ha adaptat molt bé a la situació anòmala de la pandèmia, aconseguint en el quart trimestre de 2020 resultats semblants als de 2019, només alterats per la reducció severa de la gamba vermella.

La **indústria** acusa una certa atròfia i acaba el 2020 com el sector més perjudicat per la pandèmia després dels serveis. El VAB generat pel sector no es recupera al mateix ritme que la resta. La producció industrial, la facturació de les empreses i l'afiliació a la Seguretat Social segueixen a la baixa, si bé milloren els valors dels mesos precedents. La demanda elèctrica puja avivada per l'arribada de les onades de fred dels darrers mesos.

La **construcció**, a diferència de les branques més vinculades al turisme, no ha patit els efectes de la crisi sanitària de forma tan dramàtica. El VAB presenta caigudes menys intenses que la resta de sectors. El nombre d'obres acabades, sobretot els habitatges, no s'ha ressentit especialment. En canvi, els projectes nous i el pressupost d'execució davallen. D'aquests, els relatius a habitatges mostren una evolució desigual en funció de l'illa. La licitació pública continua ensorrada. En el darrer tram de l'any també retrocedeix l'afiliació a la Seguretat Social.

Els **serveis** registren una profunda caiguda del VAB encara que les darreres xifres no resulten tan desfavorables com en els mesos precedents. La facturació de les empreses, en especial la de les activitats més vinculades al turisme, continua abatuda. Igualment, davalla l'afiliació a la Seguretat Social exceptuant en el sector públic, en les activitats sanitàries i socials i en l'educació.

El volum de negoci del sector del **comerç** continua a la baixa i l'ocupació no reflecteix cap millora rellevant. Per contra, el comerç al detall inverteix la tendència dels mesos precedents i el volum de vendes retorna als valors positius.

Quant als indicadors **turístics**, durant l'any 2020 la despesa realitzada pels turistes pateix una forta caiguda, molt més accentuada en el turisme internacional degut a les fortes restriccions de mobilitat imposades en els països d'origen. En canvi, la despesa dels turistes espanyols, a qui s'aixecaren primer les restriccions, presenta un millor comportament i ajuda a incrementar els ingressos en els mesos d'estiu. De totes maneres en el darrer trimestre de l'any torna a davallar amb força per la imposició de més restriccions, sent el turisme nacional qui té la caiguda més suau. El nombre de visitants que pernoctaren a les Illes Balears durant l'any 2020 experimenta una caiguda mai vista. Els mercats britànic i alemany experimenten descensos més accentuats que el mercat nacional, atès el tancament de fronteres durant l'estat d'alarma i les recomanacions d'alguns països de no viatjar a territori espanyol. Els preus hotelers a les Illes Balears presenten descensos interanuals a tots els mesos del 2020, cal destacar els descensos soferts en el mes d'agost i setembre. Es romp així amb la tendència marcada des de la temporada 2015, quan els preus hotelers havien experimentat pujades molt significatives. L'estada mitjana també presenta una disminució a totes les illes, més accentuada en els establiments hotelers que en els rurals o apartaments turístics.

Els **passatgers** arribats l'any 2020 per via aèria a les Illes Balears també reflecteixen l'efecte de les restriccions a la mobilitat. Destaca la caiguda del mercat britànic i de l'alemany, mentre que el passatge nacional mostra una caiguda més suau. Els efectes de les limitacions de mobilitat també s'han traslladat al trànsit marítim de totes les illes. A més, el trànsit de passatgers en creuers turístics va quedar directament interromput amb la declaració de l'estat d'alarma, i a hores d'ara, encara segueix en aquesta situació. Alhora, també cau el transport de les mercaderies, tant per via aèria com per via marítima.

Segons la demografia d'**empreses** de la TGSS, el nombre d'empreses decreix durant els quatre trimestres del 2020, amb més intensitat al segon. D'altra banda, les societats mercantils constituïdes en el conjunt del 2020 mostren un descens respecte de l'any anterior, tant al nombre de societats com al capital subscrit net, més agreujat en aquest darrer. Les dissolucions també es redueixen respecte del 2019. Pel que fa als concursos de creditors, mentre que en el primer, segon i quart trimestres del 2020 s'han reduït, en el tercer se n'ha produït un repunt.

La **inflació**, després de nou mesos consecutius en negatiu, retorna als valors positius tant a les Illes Balears com a Espanya. El repunt s'explica principalment per l'increment dels preus de l'electricitat. La inflació subjacent també puja amb força i exhaureix el diferencial negatiu que mantenia respecte de la general d'ençà del febrer de l'any passat.

Les mesures de contenció dels darrers mesos per afrontar els rebrots epidèmcis continuen afectant directament el **consum** i també la confiança dels consumidors, que continua en nivells molt baixos. Exceptuant l'increment de la despesa realitzada pel sector públic i de la recuperació de les vendes al detall, la majoria d'indicadors com ara la despesa de les llars, la matriculació de vehicles o la demanda de productes petrolífers, dibuixen un panorama de dificultats a mitjà termini.

Igualment, el futur de la **inversió** privada està sotmès a un alt grau d'incertesa, fet que s'explica, entre d'altres, per les fluctuacions respecte de la creació de societats mercantils al llarg de l'any 2020. Això no obstant, alguns indicadors presenten signes de recuperació, com la creació de capital net que ha registrat avanços rellevants els darrers cinc mesos de l'any. El saldo demogràfic empresarial es contreu com a conseqüència de les mesures preses per combatre la crisi sanitària. Altrament, l'import de les hipoteques baixa en el conjunt de l'arxipèlag encara que l'evolució no és uniforme en totes les illes i, en el cas de les Pitiüses, s'observa un gran dinamisme tant en el nombre com en l'import de les hipoteques. Finalment, el volum de crèdit concedit al sector públic presenta un increment molt important.

Les **exportacions** de béns han continuat a la baixa els darrers mesos. Amb tot, la davallada molt més intensa de les importacions ha permès tancar el 2020 amb una millora de la taxa de cobertura i del saldo comercial. Les dades disponibles corresponents dels tres primers trimestres de l'any 2020 mostren un panorama de dificultats per a les necessitats de finançament de les empreses. Durant aquest període l'entrada de capital estranger a les Illes Balears representa una davallada considerable.

El mercat **laboral** de les Illes Balears reflecteix la situació derivada de la pandèmia al llarg del 2020 i també en el primer mes del 2021. Així, en el darrer dia del gener el nombre d'afiliats és de 411.983 persones, un 3,9% menys que ara fa un any, però per sota de la caiguda mitjana interanual de l'any anterior. L'afiliació es troba protegida per la figura dels ERTO, que han permès mantenir l'ocupació. El nombre d'afiliats equivalents a jornada completa durant el quart trimestre de l'any cau més d'una cinquena part. Pel que fa a l'atur, els aturats del primer mes de l'any sumen 83.341, un 37,0% més que en el mes de gener del 2020. La taxa d'atur administrativa se situa en el 16,8 % de la població activa, que representa gairebé quatre punts i mig per sobre del valor de fa un any. En el tercer trimestre del 2020 el cost salarial total de les Illes Balears experimenta un descens respecte de fa un any (-12,7%). Alhora, l'índex de costs laborals corregit d'efectes estacionals i de calendari mostra un augment del 5,6% en el tercer trimestre de l'any. L'increment salarial pactat fins al desembre de 2020 és del 0,9 % a les Illes Balears, per sota el del conjunt nacional. Finalment, baixa l'índex d'incidència entre els mesos de gener i el desembre del 2020 (–34,4%) dels accidents que han tengut lloc durant la jornada de feina.

1 Internacional

Taula 2. Indicadors internacionals

	PIB			Taxa d'atur*			Inflació		
Estats Units	4t Trimestre	-2,4	↘	desembre	6,7	↗	gener	1,2	→
Japó	4t Trimestre	-1,1	→	desembre	2,9	→	gener	-0,6	→
Unió Europea	4t Trimestre	-4,8	↘	desembre	7,5	→	gener	1,2	→
Regne Unit	3r Trimestre	-8,6	↘	setembre	4,9	→	novembre	0,3	→
Zona euro	4t Trimestre	-5,0	↘	desembre	8,3	→	febrer	0,9	→
Alemanya	4t Trimestre	-3,6	↘	desembre	4,6	→	febrer	1,6	→
França	4t Trimestre	-4,9	↘	desembre	8,9	→	febrer	0,7	→
Itàlia	4t Trimestre	-6,6	↘	desembre	9	→	febrer	1,0	→
Espanya	4t Trimestre	-9,1	↘	desembre	16,2	↗	febrer	-0,1	→

Font: Eurostat; Cabinet Office of Government of Japan (Statistics Japan); Statitstics Bureau, Ministry of Internal Affairs and Communications (Statistics Japan) i U.S. Department of Commerce, Bureau of Economic Analysis (bea).

Dades desestacionalitzades pel PIB i la taxa d'atur. Inflació: Indicador de Preus de Consum Harmonitzat.

**Les fletxes indiquen la variació amb la xifra del mateix període de l'any anterior.*

L'aprovació de múltiples vacunes i l'inici de campanyes de vacunació a molts països ha ajudat a incrementar la confiança en la recuperació econòmica a nivell mundial. Ara bé, la incertesa sobre la suficiència en l'abastiment de dosis i la possible aparició de soques de la COVID-19 poden debilitar aquesta recuperació. Tot i l'elevat i creixent nombre de persones contagiades en la pandèmia, l'activitat econòmica sembla que s'està adaptant a una activitat reduïda i roman a l'espera que tinguin efecte les mesures d'estímul econòmic que han elaborat els diferents governs. La recuperació serà més forta als països asiàtics, on s'ha controlat més eficaçment el virus, però fins i tot a final del 2021, moltes economies no hauran recuperat els nivells del 2019 que hi havia abans de la pandèmia.

Després d'una contracció estimada del –3,5 % el 2020, el Fons Monetari Internacional (FMI) preveu que l'economia mundial creixi el 5,5 % el 2021 i el 4,2 % el 2022. L'estimació per al 2020 és 0,9 punts percentuals superior a l'estimada en la previsió publicada a l'octubre. Això reflecteix la forta recuperació que s'ha donat de mitjana als països durant la segona meitat de l'any. La previsió de creixement del 2021 es revisa fins a augmentar tres dècimes percentuals, cosa que reflecteix el suport addicional que implica la política monetària en algunes grans economies. A més, la vacunació representarà un impuls a l'activitat econòmica del 2021, ja que reduirà l'arrossegament que provocaria un augment de les infeccions. La revisió a l'alça de les previsions econòmiques realitzada pel FMI és particularment important per al grup d'economies avançades i deixa palès el suport fiscal, principalment als Estats Units i al Japó, juntament amb les expectatives que genera una vacuna generalitzada, com s'ha comentat anteriorment.

El Fons Monetari Internacional revisa a l'alça les previsions de creixement pel 2021 i 2022

Les economies avançades, en general, han proporcionat un suport fiscal extensiu a les famílies i a les empreses (mesures directes sobre impostos i despeses, així com injeccions de recursos propis, préstecs i garanties), i els bancs centrals ho han reforçat amb amplis programes de compra d'actius, facilitats de préstec i, per a alguns casos, retallades de tipus d'interès. Tot plegat fa que la pèrdua de producció projectada a causa de la COVID sigui relativament menor per a les economies avançades que per a altres països. Els ritmes de la recuperació varien segons els països, amb la previsió que els Estats Units i el Japó recuperin els nivells d'activitat de final del 2019 a la segona meitat del 2021, mentre que a la zona de l'euro i el Regne Unit s'espera que l'activitat es mantingui per davall dels nivells del 2019 fins al 2022.

Quant als mercats emergents i les economies en desenvolupament, el camins de recuperació també són divergents. L'FMI espera una considerable diferenciació entre la Xina i altres economies. Al gegant asiàtic s'ha facilitat una forta recuperació mitjançant mesures de contenció econòmica i s'ha donat una resposta contundent en forma d'inversió pública i suport a la liquiditat del banc central.

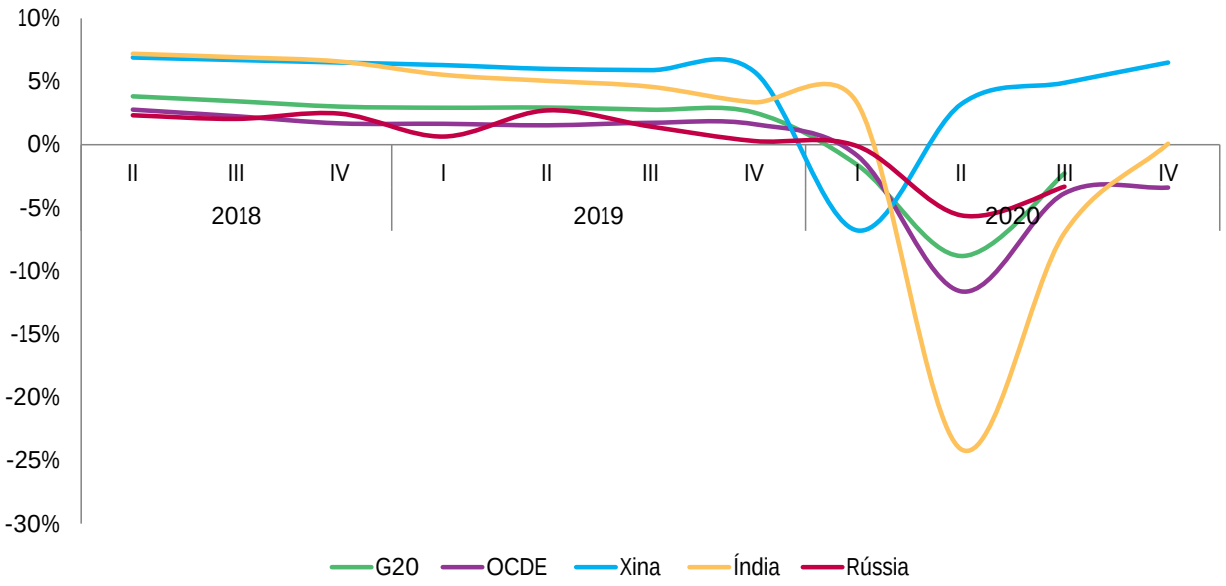
Taula 3. Previsions internacionals per al 2021

	PIB*	Taxa d'atur	Inflació
Estats Units	5,1	7,3	2,8
Japó	3,1	2,8	0,3
Unió Europea (zona euro)	4,2	9,1	0,9
Alemanya	3,5	4,2	1,1
França	5,5	10,2	0,6
Itàlia	3,0	11,8	0,6
Regne Unit	4,5	7,4	1,2
Espanya	5,9	16,8	0,8

Font: FMI - Perspectives de l'economia mundial (PIB gener 2021. Taxa d'atur i inflació, octubre 2020).

** PIB Real*

Gràfic 1. Variació interanual del Producte Interior Brut

Font: INE

El països exportadors de petroli i les economies basades en el turisme s'enfronten a perspectives particularment difícils, tenint en compte la normalització lenta que s'espera dels viatges transfronterers i la reduïda perspectiva dels preus del petroli.

Estats Units d'Amèrica

La previsió d'increment del PIB del 2021 per als Estats Units és d'un 5,1 % de conformitat amb l'informe de gener de l'FMI. Aquesta taxa implica una revisió de 2 punts percentuals a l'alça en comparació amb la projecció d'octubre del 2020, cosa que reflecteix el fort impuls de la segona meitat del 2020 i el suport addicional del paquet fiscal aprovat el desembre del 2020. No obstant això, el PIB nord-americà tanca el quart trimestre de l'any amb una variació del –2,4 % interanual.

Tot i que les perspectives per al 2021 mostren un retorn al dinamisme econòmic, aquest revifament encara no es trasllada al mercat laboral. Així, la taxa d'atur del mes de desembre és del 6,7 %, gairebé el doble que la taxa registrada el desembre del 2019 (3,6 %). Cal remarcar que s'han davallat considerablement els nivells que s'assoliren al principi de la pandèmia, quan s'arribà a superar una taxa del 14 %.

Aleshores, el nombre de persones aturades fou de més de 23 milions, i al desembre del 2020 no s'arriben als 11 milions d'aturats.

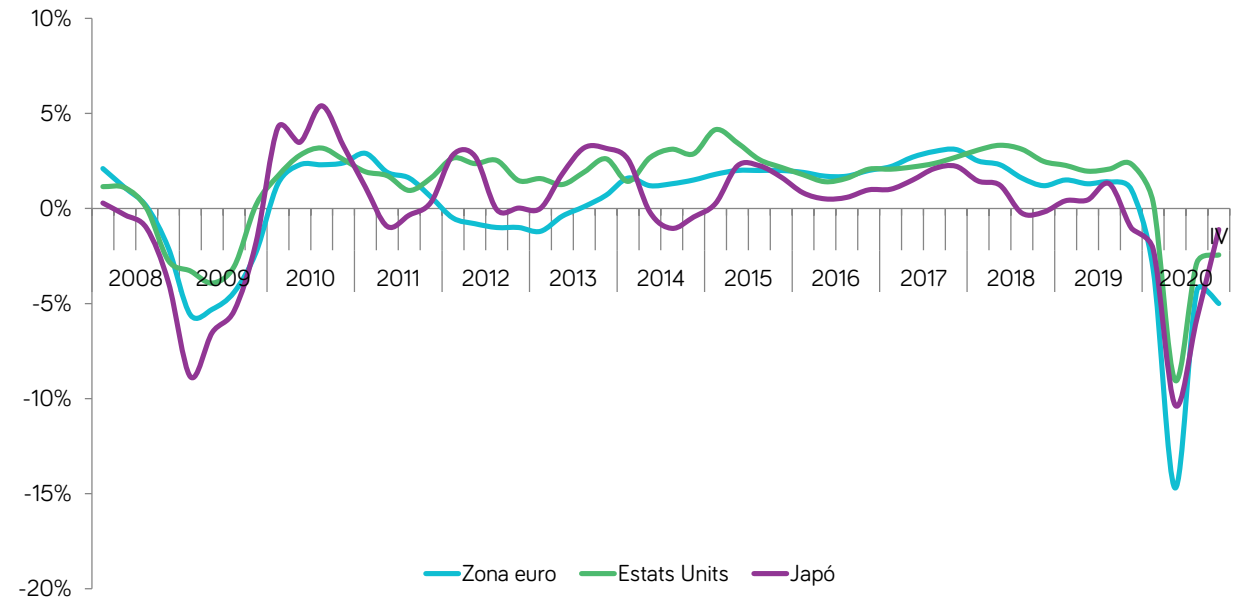
La inflació, igual que a la resta d'economies avançades, roman molt estable, i al gener d'enguany registra un augment de l'1,2 %. Tot i que és el ritme més alt d'ençà el febrer de l'any passat, representa un ritme d'encariment dels preus de consum contingut.

Xina

La inversió a la Xina torna a créixer amb força i impulsa el PIB a taxes semblants a les que hi havia abans de l'inici de la pandèmia. Així, en el quart trimestre del 2020 el creixement xinés arriba al 6,5 %. Front el repunt de la inversió, el consum privat encara es troba en el terreny negatiu, tot i que es va acostant a la recuperació després de reduir les caigudes.

Quant a la situació sanitària, Àsia mostra un nombre agregat de contagis relativament baix, amb la Xina que sembla contenir efectivament la propagació del virus, malgrat alguns petits brots recents.

Gràfic 2. Evolució del PIB dels EUA, el Japó i la zona euro (variació interanual ajustada d'estacionalitat)

Font: INE

Les entrades de capital estranger (principalment deute) cap a l'economia xinesa es recupera ràpidament cap a final de l'any 2020, mentre que el renminbi s'ha reforçat respecte al dòlar americà. S'ha proporcionat alleujament financer i suport fiscal per protegir les empreses més afectades per la crisi sanitària. També s'ha protegit la seva estabilitat financera ampliant les facilitats de préstec a les empreses més petites i introduint una moratòria d'amortització fins al primer trimestre del 2021. Pel que fa a les llars més vulnerables, s'ha augmentat el desemborsament i la cobertura de l'assegurança d'atur i se'ls ajuda proporcionant alleujaments fiscals. En aquest context, es preveu que el dèficit de les administracions públiques (inclosa la despesa d'inversió estimada fora del pressupost) augmenti fins al 18,2 % del PIB el 2020 des del 12,6 % del 2019.

Les reformes estructurals han progressat malgrat la pandèmia, però no de manera uniforme en àrees clau. L'obertura del sector financer ha avançat amb un nou escurçament de les llistes negres d'inversors estrangers i l'eliminació de les restriccions a la quota d'inversió per a inversors institucionals estrangers. Les reformes del mercat laboral, com les reformes *hukou*, han millorat la mobilitat laboral i es va modificar la llei de patents per reforçar la protecció de la propietat intel·lectual i fomentar la innovació. Al mateix temps, els avenços en la reforma de l'economia real han estat lents, especialment a l'àmbit de les empreses estatals i de la neutralitat competitiva entre empreses privades i estatals.

Japó

A l'actualització de l'informe econòmic de l'FMI del passat mes de gener, s'ha introduït una revisió alcista de 0,8 punts percentuals a la previsió de creixement del Japó per al 2021. Igual a com s'ha comentat pel cas dels Estats Units, es deu principalment a l'impuls addicional de les mesures fiscals introduïdes a final del 2020. Aquesta actualització també afecta a les previsions del 2022 amb un increment de 0,7 p.p. Aquesta millora a les perspectives econòmiques queden reflectides en la taxa de creixement del quart trimestre del 2020 (–1,1 %), que és de les menys negatives dels països recollits a la taula anterior.

La taxa d'atur del desembre és d'un 2,9 % que, si bé representa un increment de sols set dècimes respecte d'un any ençà, en termes absoluts el nombre de persones en situació d'atur ha passat de 1,5 milions a més de 2 milions (un 34,2 % més). Quant a l'evolució dels preus, torna a acostar-se la deflació, amb una variació interanual d'un –0,6 % i enllaça així mig any amb reduccions.

Petroli i divises

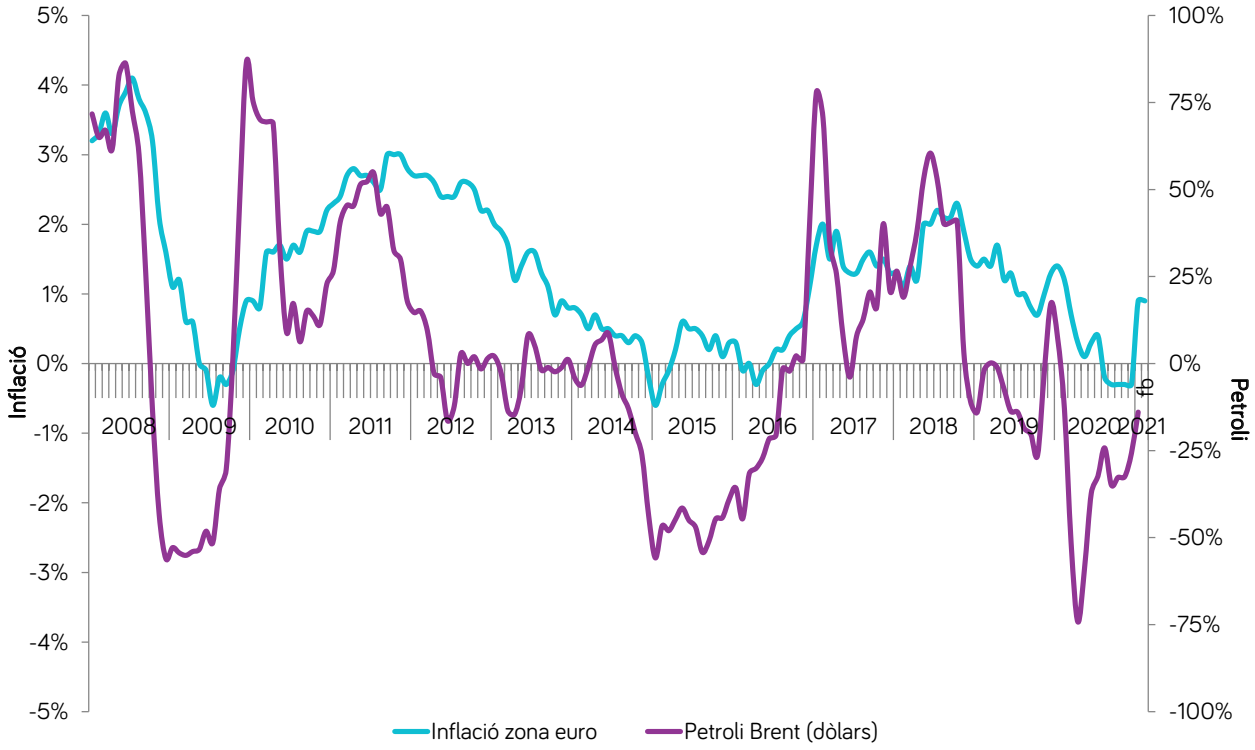
Reflectint la recuperació global prevista, s'espera que els preus del petroli augmentin el 2021 una mica més del 20 % respecte a la base marcada pel 2020, quan assoliren mínims d'ençà l'any 2000. Tot i aquest encariment, l'FMI preveu que al llarg del 2021 el preu del petroli seguirà sent molt inferior a la mitjana del 2019. També s'espera que els preus dels productes bàsics no petroliers augmentin a causa dels metalls, el quals s'encariran fortament el 2021. Tal i com es pot veure al gràfic adjunt, si bé el preu del petroli ha iniciat l'any 2021 amb descensos, es va reduint la intensitat de la caiguda. El darrer preu disponible és de 54,77 $/barril.

Es preveu que al 2021 s'encareixi el preu del petroli sense arribar als nivells del 2019

El procés de depreciació de l'euro front el dòlar, que s'inicià a principi del 2018, s'interromp en la segona meitat del 2020 i s'intensifica al inici del 2021. Així, el mes de febrer, l'euro es canvia a 1,2098 dòlars, la qual cosa suposa un 10,9 % més que en el mateix mes del 2020.

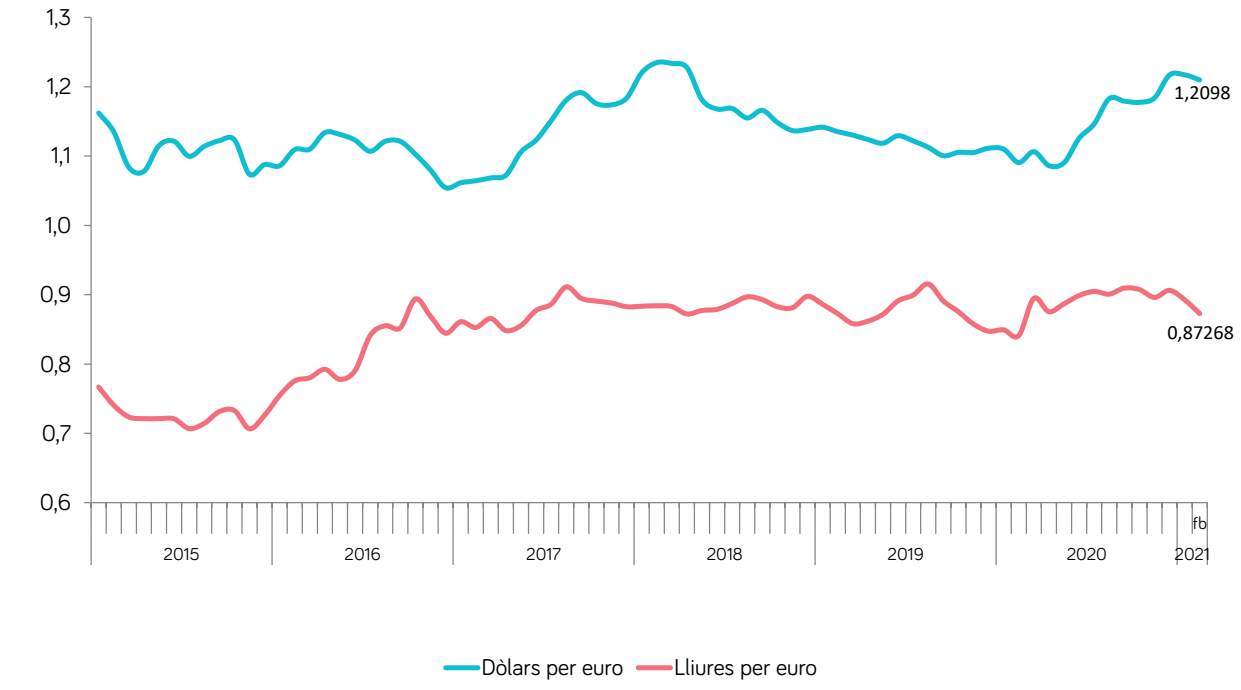
D'altra banda, l'euro es manté més estable respecte de la lliura, però també es revaloritza en termes interanuals al febrer. Així, l'euro es canvia el mes d'octubre per 0,87 lliures esterlines, un 3,8 % interanual.

Gràfic 3. Variació interanual del preu barril Brent i inflació a la zona euro

Font: INE

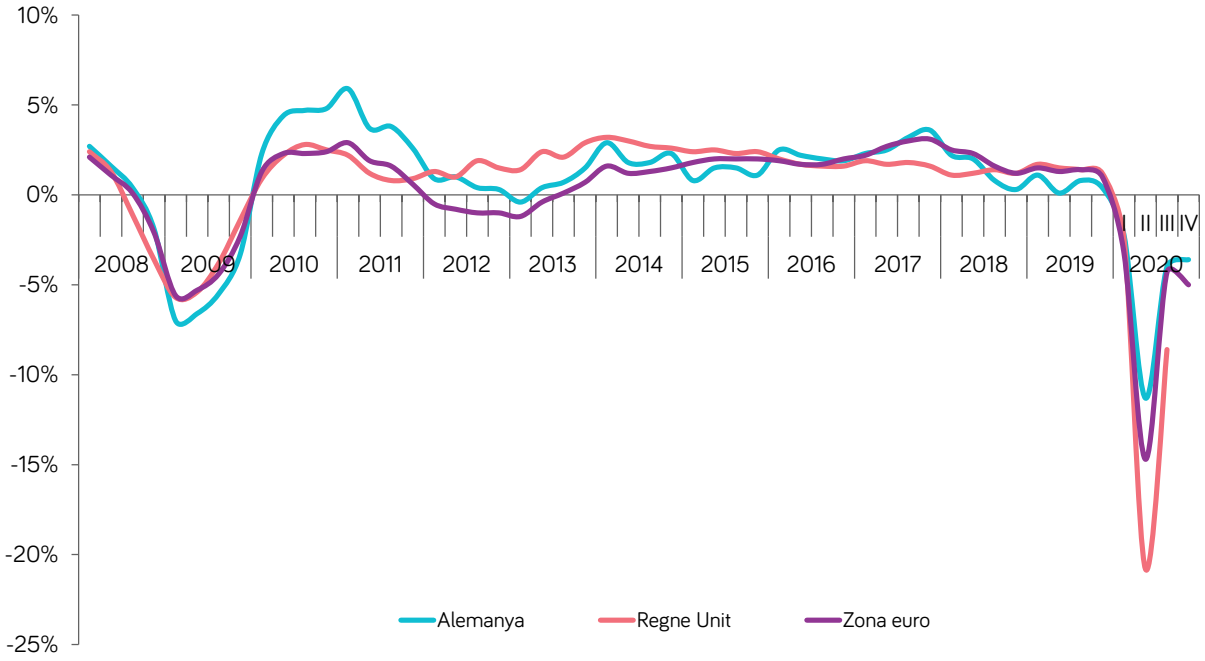
Gràfic 4. Evolució del tipus de canvi de l'euro

Font: INE

2 Unió Europea

Gràfic 5. Evolució del PIB de països europeus (variació interanual ajustada d'estacionalitat)

Font: Eurostat

Les perspectives a curt termini de l'economia europea semblen més febles d'allò que s'esperava a final del 2020, ja que la pandèmia ha obligat a endurir els controls. El ressorgiment de les infeccions des de la tardor, juntament amb l'aparició de noves variants més contagioses del coronavirus, han obligat molts estats membres a reintroduir o endurir les mesures de contenció. Així, s'espera que l'economia europea acabi el 2020 i comenci el 2021 amb feblesa. No obstant això, a mesura que les campanyes de vacunació guanyen força i la pressió sobre els sistemes de salut disminueixi, les mesures de contenció es relaxaran gradualment i es preveu, doncs, que l'activitat es recuperi, encara moderadament al segon trimestre, però més vigorosament al tercer, liderada pel consum privat i amb el suport addicional del comerç mundial.

El PIB de la zona euro cau un -5,0 % en el darrer trimestre del 2020

El PIB del quart trimestre de la Unió Europea és un −4,8 % més baix que l'any anterior i el de l'eurozona, un -5,0 %. Quan a les previsions de creixement, la Comissió Europea preveu que el PIB de la UE-27 creixi un 3,7 % el 2021 i un 3,9 % el 2022, taxes molt semblants a les de la Zona Euro (un 3,8 % els dos anys). L'economia de la UE assoliria el nivell de producció anterior a la crisi abans d'allò previst al darrer informe de l'any passat, en gran part a causa de l'impuls més fort de la segona meitat del 2021 i del 2022. La velocitat de la recuperació, però, variarà significativament entre les membres de la EU. Els països que depenen més de sectors com el turisme, probablement es mantindran febles durant algun temps. Com a resultat, si bé s'espera que alguns estats membres tornin a la producció econòmica als seus nivells pre-pandèmics a final del 2021 o principi del 2022, es preveu que altres ho faran més endavant.

Segons l'Eurostat, la taxa d'atur a la Unió Europea se situa en el 7,5 % el mes de desembre, fet que suposa un punt percentual més que un any enrere. A la zona euro arriba fins al 8,3 % i presenta una evolució semblant a la de la UE-27. La inflació estimada a l'eurozona el mes de febrer torna al terreny positiu (0,9 %) per segon mes consecutiu, mentre que al conjunt de la Unió Europea es revifa (1,2 % al gener) sense haver arribat a trobar-se per davall de zero en tot el 2020. S'espera que la inflació a la zona de l'euro i a la UE sigui lleugerament més elevada el 2021 en comparació amb la tardor passada, però es mantindrà moderada. A la zona de l'euro, es preveu que la inflació augmenti del 0,3 % el 2020 a l'1,4 % el 2021 abans de moderar-se lleugerament a l'1,3 % el 2022.

Alemanya

Després de deu anys d'expansió, l'economia alemanya es va contraure el 2020 un −5 % a causa de la pandèmia COVID-19 i de les mesures adoptades per contenir-la. L'activitat manufacturera va disminuir un −10,4 %, principalment a causa de les interrupcions de la cadena de subministrament. Les restriccions sanitàries i les preocupacions sanitàries van provocar un fort descens de la restauració, l'hostaleria i altres serveis intensius en contacte, així com els viatges a l'estranger. En general, la formació bruta de capital fix també va disminuir (un −3,5 %), ja que la caiguda de la inversió privada va superar el fort creixement de la inversió pública. Per primera vegada des del 2009, les exportacions i importacions de béns i serveis van disminuir al 2020 (un −9,9 % i un −8,6 %, respectivament).

L'economia alemanya es contreu un −5,0 % l'any de la pandèmia

L'ampliació de la regulació sobre el treball de curta durada va ajudar a evitar els acomiadaments a una escala més gran i l'ocupació va disminuir el −1,1 % al 2020. El creixement salarial es va aturar (−0,4 %) després del 2,9 % de l'any anterior. Tot i així, la taxa d'estalvi net de les llars va passar del 10,9 % a un 16,3 %, un fet sense precedents. El consum va disminuir amb força (−6 %) malgrat un lleuger augment de la renda disponible, gràcies a les mesures de suport a l'ocupació i la renda preses pel govern germànic.

L'activitat econòmica va experimentar grans oscil·lacions al llarg del 2020. Les conseqüències de la pandèmia ja van ser evidents durant el primer trimestre, quan el PIB va disminuir un −2,2 % interanual. El gruix de l'impacte es va concentrar al segon trimestre (−11,3 % de caiguda). En canvi, en el tercer trimestre, el PIB va retrocedir sols un −4,0 %, ja que la relaxació de les mesures de confinament i la reactivació del comerç exterior van provocar una represa parcial de l'activitat, tant en la indústria com en els serveis. Al quart trimestre, el nombre de noves infeccions es va disparar i es van tornar a imposar restriccions a diversos sectors. Tanmateix, el PIB va millorar la variació interanual anterior en quatre dècimes fins a un −3,6 %, ja que la indústria va registrar un fort creixement i es va redirigir part de la despesa del consumidor dels serveis als béns.

Amb les restriccions sanitàries establertes, s'espera que el consum es mantingui deprimit a principi del 2021, sobretot per als serveis. A més, s'espera que les exportacions pateixin una demanda feble dels principals socis comercials europeus i que es produeixin algunes interrupcions temporals de l'oferta. Com a resultat, s'espera que l'activitat econòmica retrocedeixi en el primer trimestre en curs.

França

L'activitat econòmica francesa durant la primera meitat de l'any passat va estar marcada per una forta contracció. Tots els components de la demanda interna van tenir caigudes, amb un consum privat que cedeix un −17 % i la inversió que retrocedeix gairebé una quarta part. Les exportacions netes també van llastrar significativament el creixement, amb una caiguda de les vendes a l'exterior que superen la caiguda de les importacions. Després d'un rebot més fort de l'esperat durant els mesos d'estiu, l'activitat econòmica va patir un renovat enduriment de les restriccions el passat novembre.

Segons l'estimació d'Eurostat, l'activitat del quart trimestre va caure un −4,9 % en termes interanuals. En el còmput anual, el decreixement del PIB el 2020 es xifra en el −8,3 %. El nivell de restriccions es mantindrà elevat durant la primera meitat del 2021, especialment en el primer trimestre, No obstant això, s'espera que el creixement anual sigui positiu tant pel 2021 (5,5 %) com pel 2022 (4,4 %).

Itàlia

Després del repunt del PIB real durant l'estiu passat, quan l'economia italiana va recuperar gairebé tres quartes parts de la pèrdua de producció esdevinguda el primer semestre del 2020, la pandèmia COVID-19 ha tornat a endurir-se. L'augment de les taxes d'infecció i hospitalització va obligar el govern italià a reimposar restriccions a la mobilitat i a l'activitat econòmica, cosa que implica una contracció de la producció en els darrers mesos del 2020 i que probablement continuarà fins al primer trimestre del 2021. No obstant això, les darreres mesures de contenció afecten directament en menor mesura a l'activitat econòmica. En particular, el sector industrial, que representa una gran part de l'economia italiana, i el sector de la construcció, continuen operant sense restriccions, cosa que evita una caiguda de la producció encara més negativa en el quart trimestre del 2020 (−6,6 % interanual). Per contra, continuen els serveis intensius en contacte, inclòs el turisme, que pateix un fort impacte econòmic a causa de la pandèmia i tornar a assumir el pes de les mesures de tancament selectiu imposades.

La producció real en el total del 2020 va caure un −8,8 %. A causa del report negatiu del quart trimestre del 2020 i del feble inici d'aquest any, es preveu que el PIB real s'expandeixi un 3,4 % el 2021, de conformitat amb la Comissió Europea. Aquest organisme preveu que la producció creixi a un ritme similar el 2022, gràcies a l'impuls assolit durant la segona meitat d'aquest any i la continuada recuperació del sector serveis.

Regne Unit

El Regne Unit presenta una de les taxes de creixement més negatives del continent europeu en el tercer trimestre del 2020 (−8,6 %). L'economia britànica roman un 8,6 % per davall del nivell de final del 2019, la qual cosa equival a que cada persona al Regne Unit tingués uns 3.000 lliures esterlines menys que l'any anterior. També cal considerar que la taxa d'atur és una de les més baixes (un 4,9 % al setembre), malgrat l'atur hagi pujat un 31,7 % respecte al temps previ a la pandèmia. Tot i l'enduriment de les restriccions, la inactivitat econòmica s'ha estabilitzat, mentre que les vacants laborals i el total d'hores treballades continuen recuperant-se gradualment durant el darrer trimestre del 2020. Més enllà de la pandèmia, l'acord de desembre sobre les condicions de la sortida del Regne Unit de la Unió Europea ha eliminat el risc clau que suposava un Brèxit sense acord.

De conformitat amb l'FMI, el PIB del Regne Unit pujarà un 4,5 % al 2021 i mig punt més (5,0 %) al 2022. No obstant això, encara hi ha una incertesa significativa sobre el ritme i la senda de la recuperació enguany, inclosa la rapidesa de la campanya de la vacunació i la seva eficàcia per limitar la propagació del virus, especialment pel que fa a les noves variants. Entre els riscos clau addicionals s'inclouen la durada del bloqueig nacional actual, la mesura en què les empreses s'adapten als nous acords comercials amb la UE, el resultat de les negociacions comercials entre els Estats Units i el Regne Unit i el grau de cicatrització econòmica.

3 Espanya

Taula 4. Producte interior brut a preus de mercat i els seus components (Taxes de variació interanual).

	2019	2020	2019				2020			
			T I	TII	TIII	TIV	T I	TII	TIII	TIV
Despesa en consum final	1,3	-8,2	1,3	0,9	1,4	1,4	-3,6	-17,9	-6,9	-4,4
Formació bruta de capital	2,0	-13,5	5,4	1,2	1,9	-0,3	-5,6	-24,4	-9,6	-14,3
Variació d'existències i adquisicions menys cessiones d'objetes valuosos (*)	-0,1	-0,3	-0,0	-0,0	-0,1	-0,2	-0,1	-0,2	-0,2	-0,8
DEMANDA NACIONAL (*)	1,4	-9,0	2,1	0,9	1,5	1,0	-3,9	-18,7	-7,2	-6,3
Exportacions de béns i serveis	2,3	-20,9	1,1	3,2	2,7	2,1	-5,6	-37,8	-19,3	-20,6
Importacions de béns i serveis	0,7	-16,8	0,8	-0,1	2,0	0,3	-5,3	-32,5	-15,4	-14,1
PRODUCTE INTERIOR BRUT a preus de mercat	**2,0**	**-11,0**	**2,2**	**2,1**	**1,8**	**1,7**	**-4,2**	**-21,6**	**-9,0**	**-9,1**
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	-2,3	4,7	0,7	-4,4	-0,0	-5,3	0,1	6,5	3,7	8,7
Indústria	1,7	-9,4	0,7	1,6	2,4	2,1	-5,2	-23,7	-4,4	-4,3
- Indústria manufacturera	1,2	-10,7	0,3	0,7	1,9	2,0	-5,9	-27,2	-4,9	-4,7
Construcció	4,3	-15,9	6,8	5,8	3,2	1,7	-6,6	-27,5	-11,0	-18,2
Serveis	2,2	-11,2	2,5	2,4	1,9	2,2	-3,3	-21,6	-10,2	-9,8
PRODUCTE INTERIOR BRUT a preus de mercat	**2,0**	**-11,0**	**2,2**	**2,1**	**1,8**	**1,7**	**-4,2**	**-21,6**	**-9,0**	**-9,1**

(*) Aportació al creixement del PIB a preus de mercat

Font: INE. Contabilitat Nacional Trimestral de'Espaya. Base 2015

Nota: Dades corregides a efectes estacionals i de calendari. Volum encadenat referència 2015

El PIB espanyol descendí en termes interanuals un −9,1 % el quart trimestre del 2020. Això representa pràcticament repetir la caiguda esdevinguda el tercer trimestre (un −9,0 % en comparació amb el tercer trimestre del 2019) amb la conseqüent variació intertrimestral nul·la (0,4 %). De la caiguda dels darrers tres mesos d'any, una part important és a causa de la demanda interna (−6,3 punts percentuals), tot i que la demanda externa també contribueix de forma negativa (−2,7 p.p.). Com a resultat, el PIB disminueix un −11,0 % el conjunt del 2020. La pandèmia de la COVID-19 ha afectat greument al sector turístic espanyol, el motor de l'economia. El nombre de turistes estrangers que visitaren Espanya el 2020 va ser un −77,3 % menor que l'any anterior i la despesa realitzada retrocedeix un −78,5 %. Els indicadors d'activitat manufacturera suavitzen les taxes negatives, però la construcció empitjora la situació respecte de la tardor de l'any passat.

Segons l'FMI, es preveu que el PIB creixi un 5,9 % el 2021 i un 4,7 % el 2022. S'espera que es doni un rebot impulsat principalment per la demanda interna, amb un fort augment tant del consum privat com de la inversió. Les perspectives a curt termini pel 2021 es veuen entelades per l'augment de les taxes d'infecció durant les primeres setmanes de l'any i les mesures més restrictives adoptades per la majoria de les regions espanyoles. Com a resultat, s'espera que el consum i la inversió privats caiguin el primer trimestre abans de recuperar-se lleugerament al segon. A mesura que el procés de vacunació avança i les restriccions s'eleven progressivament, l'activitat econòmica hauria de recuperar-se amb força, impulsada per la materialització de la demanda acumulada durant la segona meitat del 2021. Conseqüentment, s'espera que disminueixi la taxa d'estalvi de les famílies. La inversió també es recuperarà, impulsada per la millora de les expectatives sobre l'economia i la menor incertesa. Una suau recuperació del turisme internacional hauria de provocar que les exportacions creixin més ràpidament que les importacions i una contribució positiva al creixement de les exportacions netes pel 2021. En general pel 2021, s'espera que la recuperació del turisme agafi impuls, amb la majoria d'impediments a l'activitat totalment aixecats, mentre que el creixement de la demanda interna probablement es moderi un cop reabsorbida la demanda acumulada.

Taula 5. Previsions macroeconòmiques de l'economia espanyola (Escenari 2)

Variació Interanual (%)	2020	2021
PIB	-12,6	4,1
Consum privat	-13,1	5,5
Consum públic	5,6	-1,2
Formació bruta del capital fix	-21,9	2,4
Demanda nacional (contribució al creixement del PIB)	-10,9	3,3
Exportació de béns i serveis	-25,2	7,4
Importació de béns i serveis	-22	4,9
Demanda exterior (contribució al creixement del PIB)	-1,7	0,8
Inflació	-0,3	0,8
Taxa d'atur (dades fi de periode)	18,6	22,1

Font: Direcció General d'Economia i Estadística del Banc d'Espanya (Setembre 2020)

El PIB espanyol del 2020 cau un –11,0 % en comparació al 2019

De conformitat amb les xifres de la Comptabilitat nacional trimestral d'Espanya, la despesa en consum final del quart trimestre del 2020 cau un –4,4 %. Aquesta es concentra en la despesa realitzada per les llars (–8,4 %) i per les institucions sense finalitat de lucre al servei de les llars (–1,3 %), ja que la despesa realitzada per les administracions públiques ha augmentat un 7,0 % interanual. Respecte de la inversió, la formació bruta de capital es redueix un –14,3 %, la qual cosa implica un agreujament en la caiguda, atès que en el trimestre anterior la reducció fou inferior a una dècima part. Dintre de la inversió en actius fixos materials, el descens més important es dona en els habitatges i altres construccions (–17,5 %). Les exportacions de béns i serveis disminueixen un –20,6 %, mentre les importacions també enregistren taxes negatives i experimenten un decrement del –14,1 % en el quart trimestre del 2020.

Des del punt de vista de l'oferta, la branca del sector de la construcció presenta les taxes interanuals més negatives en tots els trimestres del 2020 (–15,9 % de variació interanual per al conjunt de l'any). El sector serveis també s'ha vist afectat significativament per la crisi sanitària.

Així, en el quart trimestre la taxa interanual del sector terciari és d'un –9,8 %, i deixa el còmput anual en un –11,2 %. Destaquen les reduccions a la branca del comerç, hoteleria i transport (–24,1 % de variació anual), i a la branca de les activitats artístiques i recreatives (–24,2 %). A l'altre extrem, hi ha les activitats financeres i d'assegurances (2,9 %), i les sanitàries, d'educació i de les administracions públiques (1,4 %). La indústria, després de caure un –4,3 % en el quart trimestre, deixa la taxa de tot l'any en un –9,4 %. Finalment, el sector primari, després de presentar tots els trimestres del 2020 amb variacions interanuals positives (un 8,7 % al quart trimestre) tanca l'exercici 2020 amb l'increment més destacat (4,7 %).

En el mercat laboral, l'ocupació es redueix un –3,1 % interanual en el quart trimestre del 2020, xifra que s'assembla a la del còmput de tot l'any (–2,9 %). Cal tenir en compte que els ERTO han suposat una protecció per als treballadors, ja que acollits sota aquest paraigües es consideren població ocupada. Així, cal afegir a aquesta caiguda la reducció del nombre mitjà d'hores treballades (–4,1 % al quart trimestre i –9,3 % tot el 2020). Tot plegat fa que el nombre total d'hores treballades caigui un -11,9 % en el 2020. La variació del cost laboral se situa en el tercer trimestre de 2020 en un –1,1 % i se situa en 2.525,41 €.

II. ILLES BALEARS

Taula 6. Evolució de l'economia balear

Taxes de variació del VAB a preus constants (en %)

	Anual					Trimestral							
	2016	2017	2018	2019	2020	2019 (p)				2020 (p)			
					(p)	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Illes Balears	**4,1**	**3,8**	**2,7**	**2,0**	**-23,7**	**2,2**	**2,0**	**1,9**	**1,8**	**-5,0**	**-40,5**	**-28,0**	**-16,7**
Sector agropesquer	2,3	1,7	0,9	-0,3	-8,2	-0,4	-0,2	-0,2	-0,3	-1,6	-10,3	-16,8	-3
Indústria	2,6	2,1	1,4	0,4	-19,4	0,8	0,5	0,2	0,1	-4,4	-31,2	-21,1	-18,7
Construcció	3,5	3,6	3,5	3,2	-12,3	3,7	3,3	3,0	2,6	-5,3	-19,5	-15,1	-8,7
Serveis	4,3	3,9	2,7	2,0	-25,2	2,2	2,0	1,9	1,9	-5,1	-43,0	-29,7	-17,5

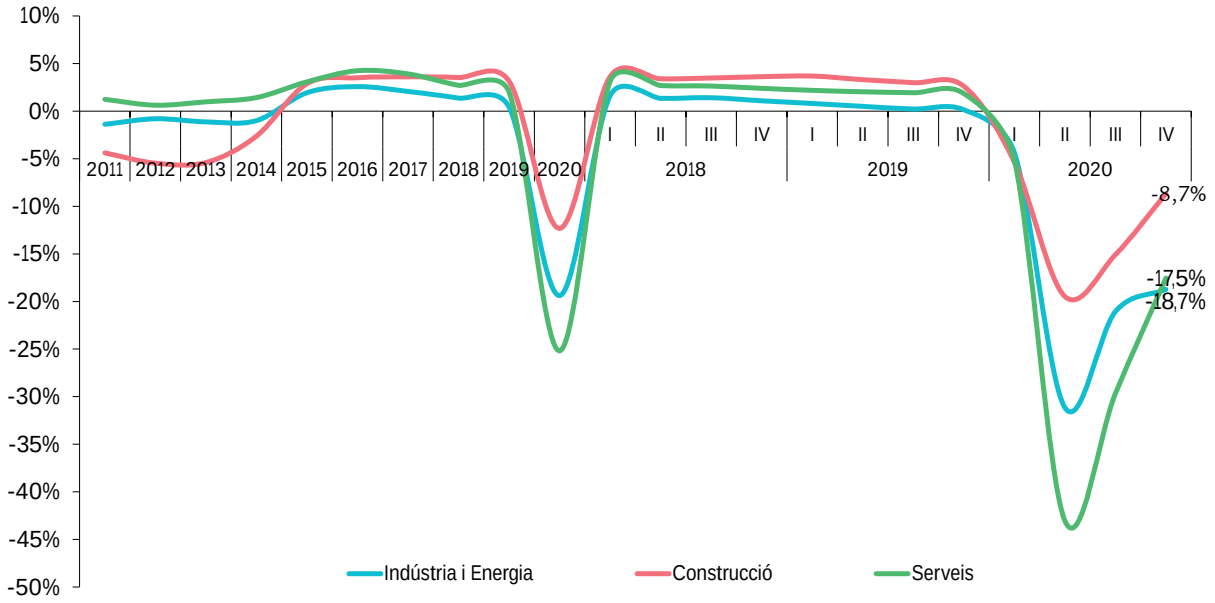
Font: Direcció General de Model Econòmic i Ocupació

f: previsió p: provisional a: avanç

La crisi sanitària provocada per la COVID-19 ha sacsejat l'economia balear de forma més intensa que a la resta de comunitats autònomes. Així, en el quart trimestre del 2020, el VAB balear cau un -16,7 % en termes interanuals, caiguda que s'afegeix a les dels altres trimestres i deixen el còmput anual en un descens del −23,7 %. No obstant això, després del període de restriccions més estrictes a l'activitat econòmica del segon trimestre, les caigudes se suavitzen. Aquest fet es reflecteix en la taxa de variació intertrimestral del quart trimestre, la qual arriba al 16,3 % en positiu. De cara a l'any en curs, es preveu que tanqui recuperant més o manco la meitat del terreny perdut al llarg del 2020. Per sectors, els serveis relacionats amb el turisme i amb l'oci presenten els impactes més negatius.

Així, en conjunt, el sector terciari presenta un descens del −17,5 % en el quart trimestre i, si es considera tot el 2020, la reducció supera la quarta part (−25,2 %). Les activitats relacionades amb la construcció no han patit tan intensament les restriccions socials i aquest sector mostra una variació interanual del −8,7 % en el quart trimestre del 2020 (un −12,3 % en el conjunt de l'any). La indústria i l'energia no esquiven les davallades, i en els darrers tres mesos del 2020 el seu VAB cau un −18,7 %, xifra molt similar a la taxa de tot l'any (−19,4 %). Finalment, el sector agropesquer és el que presenta les taxes menys negatives, tant pel que fa al quart trimestre (−3,0 %) com per al conjunt del 2020 (−8,2 %).

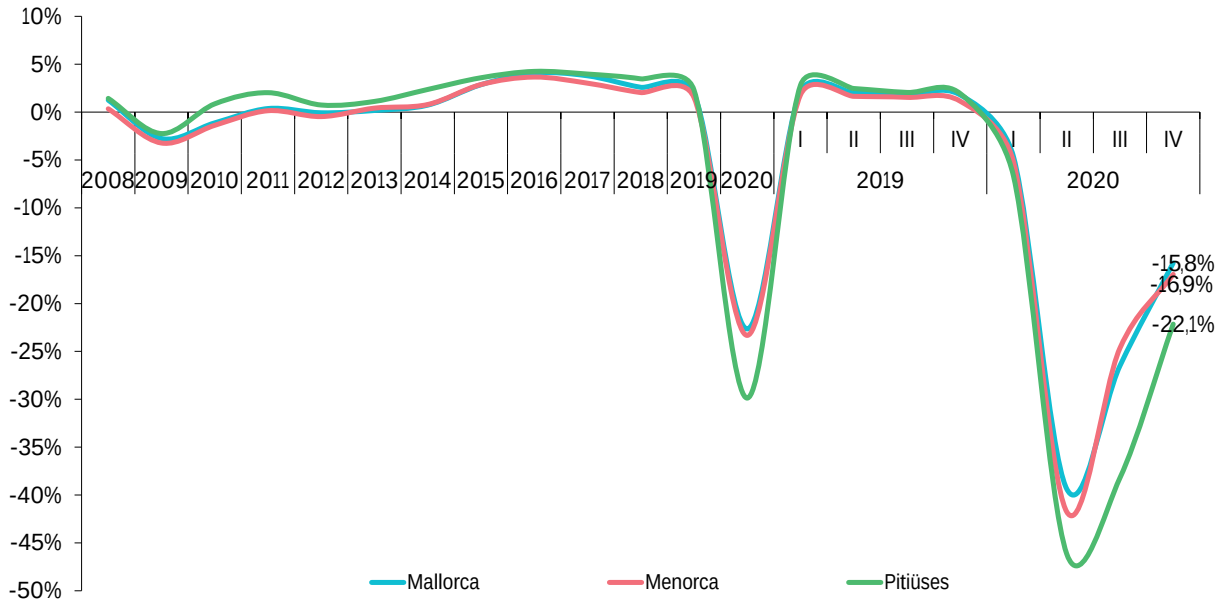
Gràfic 6. Evolució del VAB de les Illes Balears per sectors

Font: DGMEiO

Les davallades observades en la producció del diferents sectors econòmics de les Illes Balears no s'han traslladat íntegrament al mercat de treball gràcies a les figures de protecció de l'ocupació que han implantat les administracions públiques. A les Illes, segons les dades de l'Enquesta de Població Activa (EPA), en el quart trimestre del 2020 s'arriba als 523.800 ocupats. Malgrat l'excepcionalitat de la situació, aquesta xifra és sols un −8,1 % inferior a la del mateix trimestre de 2019. L'agricultura presenta un fort increment interanual (14,3 %) i la indústria una disminució del −2,9 %. Els altres sectors, serveis i construcció, registren retrocessos més acusats, del −6,8 % i del −21,4 % respectivament. Com a balanç de tot el 2020, l'ocupació s'ha reduït en termes interanual un −7,5 %, amb caigudes rellevants en el sector primari (−13,8 %) i en la construcció (−10,8 %), mentre que en els serveis (−7,4 %) i en la indústria (−2,7 %) són més moderades. El nombre d'aturats en el quart trimestre, tenint en compte que els treballadors en situació d'Expedient de Regulació Temporal de l'Ocupació (ERTO) no es contemplen, és de 109.900, un 75,3 % més que en el 2019. Considerant la mitjana anual, la xifra arriba a 101.700 i representa un increment d'aproximadament una tercera part (33,8 %) respecte del 2019. En aquesta magnitud, únicament l'agricultura davalla el nombre d'aturats (−63,2 %) i, a l'altre extrem, destaca el sector de serveis pel seu augment del 46,4 %. Aquest darrer fet té un cert paral·lelisme amb la facturació del sector, que durant el 2020 davalla gairebé un −38,0 % en comparació amb la del 2019. Altrament, la producció industrial a les Illes en aquest mateix període també davalla un −21,0 %. Com a indicador representatiu de l'evolució de la construcció, els certificats de final d'obra al llarg del 2020 disminueixen un −1,9 % interanual, la qual cosa indica que el sector a les Illes no s'ha ressentit especialment.

Gràfic 7. Evolució del VAB per illes

Font: DGMEiO

1 Mallorca

Tot i que el retrocés del creixement econòmic de Mallorca és cada vegada menys negatiu, en el quart trimestre encara es mantenen les taxes interanuals negatives (–15,8 %). Així, aquesta taxa suposa un alleugeriment de la caiguda si es compara amb la taxa interanual del tercer trimestre (–26,5 %) i que per tant deixa la variació intertrimestral en el 15,1 % en positiu. El tancament per enguany queda en una reducció del –22,6 % i per al 2021 la producció de Mallorca recuperarà més o manco la meitat del terreny perdut en el 2020, de conformitat amb les estimacions de la Direcció General de Model Econòmic i Ocupació.

Pel que fa a les dades del mercat de treball, Mallorca presenta en el mes de gener un descens de persones afiliades a la Seguretat Social del -3,9 %. El nombre de llocs de feina equivalents a temps complet en el darrer trimestre del 2020 també experimenta una reducció en termes interanuals (–4,3 %). Paral·lelament, es produeix un augment de l'atur registrat del 35,5 %. D'aquesta manera, la taxa d'atur administrativa (calculada com el nombre d'aturats registrats entre aquest mateix nombre més l'afiliació a la Seguretat Social) se situa en el 16,3 % en el mes de gener, 4,2 punts percentuals per sobre la del gener del 2020. La contractació del primer mes del 2021 mostra una davallada en el nombre de contractes (–42,5 %), la qual s'observa tant en la contractació temporal (–41,4 %) com, sobretot, en la indefinida (–47,5 %). Quant a la sinistralitat laboral, l'índex presenta a Mallorca el valor més baix de totes les illes (3.537,4). A més, el nombre d'accidents decreix al –38,8 % entre gener i desembre del 2020.

El sector de l'agricultura, la ramaderia i la pesca a l'illa de Mallorca tanca el mes de gener amb 4.910 treballadors afiliats a la Seguretat Social, la qual cosa suposa un lleuger increment respecte de l'any anterior (un 2,0 %) i és l'únic sector que registra un increment. Quant al sector secundari, Mallorca, que concentra el 80,0 % de tota l'afiliació d'aquesta branca a les Illes Balears, registra un descens d'afiliació d'un –4,6 %. Per branca, mentre creix al subministrament d'aigua i les indústries extractives, cau en les manufactureres i el subministrament d'energia elèctrica. El sector de la construcció també disminueix l'afiliació a Mallorca en el mes de gener (-4,0 %), així com el dels serveis (-3,9 %). A l'igual que al conjunt de les Illes Balears, baixen els assalariats (-3,9 %), mentre que creixen els autònoms (0,5 %).

Els efectes de l'aturada de l'activitat econòmica han estat devastadors en la campanya turística del 2020 a Mallorca. Així, en l'acumulat de gener a desembre s'ha desplomat el nombre de viatgers (–89,2 %), així com també el de pernoctacions en establiments hotelers (–91,3 %), amb descensos més pronunciats que a la resta d'illes. Per origen, el mercat britànic presenta la major caiguda en les pernoctacions en tots els tipus d'establiments, i el mercat nacional la menys pronunciada. L'estada mitjana també s'ha vist reduïda, i de forma més accentuada en els establiments hotelers. Fins al desembre del 2020 arribaren 2 milions de turistes a Mallorca, xifra enfora de la del mateix període del 2019, quan s'assoliren els 11,9 milions, i que representa una caiguda del –82,9 % en el nombre de turistes. Cal destacar el major descens entre els mercats exteriors, sobretot el britànic (–93,7 %), que entre el mercat nacional (–55,1 %). Això ha provocat que el turisme nacional passi a representar el 35 % del total, quan en el mateix període del 2019 sols significava el 13,3 %.

El passatge arribat per via aèria fins al desembre a Mallorca, se situa en els 3 milions, el que suposa una baixada del –79,5 %. Cauen tots els mercats, i de forma més significativa el passatge britànic (–93,2 %), atès que el Regne Unit va ser un dels primers països en demanar una quarantena als passatgers provinents de territori espanyol. A Mallorca, el passatge alemany, després de marcar rècords els dos darrers anys, experimenta una caiguda del –83,6 %. Així mateix, altres països d'origen mostren variacions negatives elevades, com ara Itàlia, que té un descens del –85,1 %. El mercat domèstic, ateses les circumstàncies extraordinàries del 2020, és el que experimenta una menor caiguda (–58,1 %). El passatge que arriba als ports de Mallorca per via marítima també ha patit un notable descens, tant en el cas de la línia regular (–41,8 %) com en el cas dels creueristes, el qual des de la declaració de l'estat d'alarma ha quedat suspès.

Quant als indicadors de confiança empresarial del primer trimestre de 2021, el saldo relatiu a la situació de les empreses mallorquines del darrer trimestre del 2020 és negatiu, concretament de –54,7 punts percentuals. Aquest valor, com és natural, se situa molt lluny, —més de 50,0 punts percentuals per sota— del de fa un any (–4,4 punts). Pel que fa al saldo de les expectatives del trimestre actual, la dada de Mallorca és la més negativa de totes les illes, amb un –61,7 punts percentuals, si bé presenta una lleugera millora respecte a les dades del trimestre precedent (–67,0 p.p.). Aquesta millora intertrimestral es reflecteix en la taxa de l'índex de confiança empresarial harmonitzat (ICEH) que és d'un 4,7 %. En qualsevol cas, en termes interanuals, la caiguda és d'un –26,5 % i queda per sota de la taxa del conjunt de l'arxipèlag (–25,0 %). Per altra part, en el període de gener a novembre del 2020, el nombre total acumulat d'hipoteques contractades a Mallorca creix un 7,3 %, a diferència del que succeeix en el cas dels habitatges on es redueix un -5,1 %. Quant a l'import hipotecat, davallen tant l'import total contractat com el dels préstecs sobre habitatges, un -16,6 % i un -12,1 % respectivament. En el conjunt del 2020, les tones de mercaderies embarcades i desembarcades dels ports de Palma i d'Alcúdia reflecteixen la caiguda del volum (–23,5 % i –29,7 % respectivament). Paral·lelament, cau el volum de mercaderies a l'aeroport de Son Sant Joan (–25,1 % anual).

Pel que fa als indicadors de consum, la demanda d'energia elèctrica del mes de gener a Mallorca (359,5 GW) puja un 2,0 % a causa, en gran part, de l'onada de fred viscuda durant algunes jornades. Al llarg del 2020, en comparació al 2019, el consum elèctric a Mallorca registra una disminució del –19,3 %. D'altra banda, el consum de carburants (benzines i gasoil del tipus A) del mes de desembre es redueix gairebé un 10,0 % en termes interanuals. Considerant tot el 2020, la reducció respecte de l'any 2019 és encara major (–27,1 %). Finalment, també al llarg de tot el 2020, la matriculació de turismes a Mallorca experimenta un fort retrocés, proper al –37,0 %. Igualment, s'observa una caiguda important en el segment de turismes per a lloguer (–53,3 %) i, una mica més moderada, en la matriculació de vehicles de càrrega (–28,2 %).

2 Menorca

El volum de producció de Menorca en el quart trimestre del 2020, comparat amb el del mateix període del 2019, presenta un decrement d'un −16,9 %. Aquesta variació suposa una taxa intertrimestral del 10,4 %, la més baixa de tot l'arxipèlag. No obstant això, tenint en compte els quatre trimestres del 2020, s'estima que l'illa més septentrional presenti una reducció de la producció d'un −23,3 %, la qual es compensarà en part per la millora en el 2021.

L'afiliació a la Seguretat Social del mes de gener a Menorca se situa en les 26.205 persones i queda un −2,4 % per sota del registre del mateix mes del 2020. De la mateixa manera, l'afiliació equivalent a jornada completa també cau un −2,5 % en el quart trimestre del 2020. L'atur registrat el primer mes de l'any puja un 32,1 %, un valor similar al dels mesos anteriors, i la xifra de desocupats en el darrer dia assoleix les 6.081 persones. El nombre de contractes signats al gener cau (−30,1 %), sobretot en l'hostaleria (−75,1 %). El descens de l'ocupació i l'augment de la desocupació deixen la taxa d'atur administrativa de Menorca en el 18,8 %, 4,2 punts percentuals per sobre la d'un any abans. Quant a la sinistralitat laboral, el nombre d'accidents dels dotze mesos entre el gener i el desembre del 2020 baixa un −36,1 % a Menorca i l'índex de sinistralitat se situa en 4.337,7 incidències per cada 100.000 treballadors amb les contingències cobertes.

L'agricultura i la pesca a Menorca mantenen l'afiliació en 751 altes en el mes de gener del 2021 i decreix lleugerament respecte del gener del 2020 en un −0,8 %. Menorca també disminueix intensament l'afiliació en el sector secundari respecte d'un any abans, i el nombre d'altes cau un −8,0 %. Aquest descens s'explica pel descens de la indústria manufacturera, que abasta el 95,0 % de l'ocupació del sector, la qual cau un −8,1 %. En la indústria també baixa l'ocupació en les activitats de subministrament d'energia i en el subministrament d'aigua, mentre creix en les industries extractives (6,7 %). La variació dels afiliats dedicats a la construcció també és negativa (−2,1 %), a l'igual que la dels serveis (−1,6 %). Per règim, de nou baixen els assalariats (−3,7 %), mentre que creixen els autònoms (+1,0 %).

La temporada turística del 2020 a Menorca presenta un descens en el nombre de viatgers del −75,3 %. Destaca la caiguda en els establiments hotelers (−76,3 %), tot i que els apartaments turístics també experimenten un important descens de viatgers (−75,7 %). En aquesta illa destaca la caiguda del mercat britànic (−95,9 %), i una de més suau del mercat nacional (−40,9 %), que representa el 77,2 % del total de viatgers en l'acumulat de l'any 2020. Aquest descens en el nombre de viatgers es tradueix en una important caiguda del nombre de pernoctacions. Concretament, pel que fa als establiments hotelers, el nombre de pernoctacions cau un −83,9 %. Pel que fa als apartaments turístics, decreix el nombre de pernoctacions un −77,2 %. Tot plegat fa que es redueixi l'estada mitjana en els establiments hotelers i als apartaments turístics, però es mantingui en els establiments de turisme rural.

Pel que fa al transport, els passatgers arribats a l'aeroport de Maó durant el 2020 presenten un descens del −69 % en relació amb l'any anterior. Si es pren en consideració el lloc de procedència, pateix el descens més accentuat el passatge britànic (−96,1 %), seguit de l'alemany (−88,7 %), i en menor mesura el passatge nacional (−49,3 %). Aquest darrer mercat representa el 84,2 % del total del passatge arribat el 2020 a l'aeroport de Maó, mentre que en el 2019 fou el 41,4 %. Per via marítima, el Port de Maó presenta un descens en el trànsit del passatge en línia regular del −39,5 %, mentre que el trànsit de creuers es troba paralitzat des de la declaració de l'estat d'alarma del mes de març.

La confiança empresarial del primer trimestre del 2021 mostra un saldo negatiu tant en la situació del trimestre precedent (−54,6 punts percentuals) com a les expectatives per al present (−60,9 punts percentuals). En el cas de la valoració de la situació passada, Menorca presenta, si bé amb diferències poc rellevants, la millor puntuació. Quant a les expectatives dels empresaris, el saldo de l'illa se situa enmig del de les Pitiüses i el de l'illa de Mallorca. L'índex de confiança empresarial harmonitzat (ICEH) del primer trimestre millora lleugerament respecte del trimestre precedent però, respecte del mateix trimestre de l'any passat, registra una davallada d'un −23,6 %, un poc per sobre del valor de tot l'arxipèlag (−25,0 %). El total de mercaderies que entren al port de Maó i en surten durant el 2020 té un fort descens amb relació al 2019 (un −27,1 %). A més, les tones de mercaderies arribades via aèria disminueixen un −22,3 % en el conjunt de l'any. Quant al nombre total acumulat d'hipoteques signades a Menorca en el període de gener a novembre del 2020, es produeix un retrocés interanual d'un −9,7 %, que en el cas dels préstecs sobre habitatges arriba fins a un −11,7 %. Pel que fa a l'import hipotecat, l'import total contractat s'incrementa notablement un 25,4 % i, contràriament, l'import dels préstecs sobre habitatges es redueix un −14,0 %.

Pel que fa als indicadors de consum, la crisi sanitària també ha passat factura a la menor de les Gimnèsiques, si bé, en el cas de la demanda d'energia elèctrica del mes de gener, s'observa una pujada molt significativa (10,0 %), només superada per la registrada a Formentera (15,4 %). En l'acumulat de tot el 2020, el consum elèctric de Menorca és el que presenta la menor reducció (−18,1 %). Altrament, també considerant tot el 2020, es matriculen a Menorca 880 turismes i 252 vehicles de càrrega que representen, respectivament, taxes interanuals del −34,2 % i del −30,8 %. Per acabar, el consum de carburants d'automoció durant el 2020 presenta una reducció d'aproximadament una quarta part (−25,3 %) en relació amb les dades del 2019.

3 Pitiüses

La dependència de les Pitiüses dels sectors turístics ha fet que aquest arxipèlag patís amb major intensitat les conseqüències econòmiques de les restriccions a la mobilitat i a l'activitat. Aquesta regió presenta les variacions interanuals més negatives a tots els trimestres del 2020, deixant la taxa del quart en un −22,1 %. Es tracta de forts descensos, però que si es miren en clau intertrimestral presenten la taxa més positiva (26,3 %) de l'arxipèlag balear. Per al conjunt de l'any el decreixement se xifra en un −29,9 %. També cal dir que per al 2021 es calcula que les Pitiüses tornin a les taxes positives de creixement i recuperi pràcticament la meitat de la producció.

Els treballadors d'alta en la Seguretat Social mostren a les Pitiüses una dada el darrer dia de gener de 46.336 treballadors. Aquesta força laboral es distribueix en 43.811 altes a Eivissa i 2.525 a Formentera. Aquestes xifres, comparades amb les del mateix mes del 2020, impliquen un descens del −2,9 % a Formentera i del −5,1 % a Eivissa. En termes d'afiliacions equivalents a jornada completa, en el darrer trimestre del 2020 les xifres disminueixen a Eivissa (−5,6 %), mentre que pugen a Formentera (4,9 %). Pel que fa a les xifres d'atur registrat, la dada de gener mostra un augment del 46,7 % a l'illa d'Eivissa i del 96,7 % a Formentera. Així, la taxa d'atur administrativa del primer mes se situa en el 20,5 % per a Eivissa, 6,2 punts percentuals per sobre la del 2020, i en el 16,0 % per a Formentera, 7,4 punts per sobre la de fa un any. L'índex d'incidència dels accidents laborals a les Pitiüses presenta el segon valor més alt, per darrera de Menorca, i el nombre d'accidents disminueix un −48,5 %.

El nombre d'afiliats a la Seguretat Social en el sector primari el darrer dia del gener és de 568 persones en el conjunt de l'arxipèlag pitiús i s'incrementa un 5,8 % respecte d'un any enrere. La indústria i l'energia de les Pitiüses presenten també el menor pes relatiu de les Illes Balears, amb menys d'un 10 % del total dels treballadors del sector a ambdues illes. En comparació al mes de gener del 2020 es redueix l'afiliació en aquest sector (−5,0 %), pel descens tant en les indústries manufactureres com en les extractives i en les activitats de subministrament d'aigua. En canvi, creix l'afiliació en el subministrament d'energia, tot i que és la branca amb un pes de treballadors residual. L'afiliació a la construcció a Eivissa i Formentera mostra una caiguda del −8,4 %, així com als serveis (−4,3 %). Quant a la distribució per règims, els descensos es concentren en els assalariats (−7,5 %), atès que augmenten els autònoms (0,7 %).

La temporada turística del 2020 de les Pitiüses presenta un descens interanual dels viatgers (−84,6 %) i de les pernoctacions (−87,6 %). La principal baixada de les pernoctacions és en els establiments hotelers, on cauen un −89,4 %, seguit dels apartaments turístics que registren una caiguda del −81,2 %. El nombre total de turistes que visiten Eivissa i Formentera com a destinació turística fins al mes de desembre del 2020 assoleix una mica més de 0,6 milions, lluny dels 3,1 milions de l'acumulat del 2019, el que suposa un descens del −80,3 %. En aquestes illes destaca el descens del turisme britànic (−93,6 %), mentre que el nacional experimenta el descens menys pronunciat (−50,3 %).

El volum de passatgers de l'aeroport d'Eivissa experimenta un descens del −74 % interanual durant el 2020. Es donen diferències segons el país d'origen: es desplomen els mercats britànic (−93,4 %), italià (−84,4 %) i alemany (−85,1 %) i aguanta una mica millor el passatge nacional (−55,6 %), que representa el 69,8 % del total de passatgers arribats el 2020 a l'aeroport d'Eivissa. La via marítima presenta també importants descensos en el nombre de passatgers arribats en línia regular a Formentera (−51,2 %) i a Eivissa (−46,2 %). El trànsit de creueristes es troba paralitzat des de la declaració de l'estat d'alarma del mes de març del 2020.

En el primer trimestre d'enguany, l'indicador de confiança empresarial relatiu a la situació de les empreses pitiüses durant el trimestre precedent presenta el saldo més desfavorable de totes les illes, amb −58,2 punts, 2,7 p. p. per sota del saldo de tot l'arxipèlag (−55,5 punts). En canvi, les expectatives per al trimestre actual, tot i mantenir-se en valors molt negatius, mostren la valoració més optimista (−53,8 punts), molt allunyada de les expectatives del conjunt de l'arxipèlag (−59,6 punts). L'ICEH millora significativament respecte del trimestre previ i se situa en un −23,1 % interanual, mentre que la valoració mitjana de les Illes Balears és d'un −25,0 %. Les mercaderies embarcades i desembarcades al port d'Eivissa presenten durant l'any 2020 un decrement del −24,7 % %, si bé el cas de la Savina no és tan negatiu (−16,3 %). Per la seva part, les mercaderies arribades via aèria a Eivissa al llarg de l'any mostren una disminució del −26,6 %. En el període de gener a novembre del 2020, Eivissa i Formentera lideren la dinàmica de l'evolució interanual tant del nombre acumulat total (45,2 %) i per a habitatges (57,2 %) d'hipoteques constituïdes com de l'import subscrit en aquestes hipoteques (54,9 % i 17,8 % respectivament).

Quant als indicadors de consum, la demanda elèctrica del mes de gener creix significativament tant a Eivissa (5,2 %) com, sobretot, a Formentera (15,4 %). Això no obstant, considerant la demanda acumulada durant el 2020 i a l'igual que a la resta d'illes, el consum cau un −19,4 % a la pitiusa major i una mica menys a Formentera (−19,0 %). D'altra banda, també tenint en compte les dades de tot l'exercici del 2020, a Eivissa es matriculen 2.342 turismes (−33,5 % de variació interanual) i 535 vehicles de càrrega (−17,6 %). Seguint aquesta mateixa tipologia de vehicles, a Formentera les matriculacions són 118 i 26, amb variacions respectives del −45,9 % i del −35,0 %. Finalment, el consum de carburants d'automoció de les Pitiüses registra de gener a desembre del 2020 una caiguda del −29,2 % respecte del 2019.

III. OFERTA

1 Agropesquer

Agricultura

Taula 7. Creixement del VAB de l'agricultura, la ramaderia i la pesca

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020 (p)
-0,4	0,3	1,0	0,2	0,0	2,3	1,7	0,9	-0,3	-8,2

Font: Direcció General De Model Econòmic i Ocupació

a: avanç p: provisional

El VAB provisional de l'any 2020 del sector agropesquer, segons les dades disponibles és del -8,2 %. Aquesta dada, reflecteix la situació que s'ha viscut al llarg de l'any a conseqüència de la pandèmia de Coronavirus, amb reduccions de l'activitat del sector primari, tot i que les activitats de l'agricultura i la pesca són les que presenten menors reduccions del VAB. Les previsions pel pròxim any mostren una forta recuperació, la qual evolucionarà d'acord a l'evolució del control del virus.

En el mes de gener del 2021 hi ha, a les Illes Balears, 5.880 persones afiliades a la Seguretat Social en agricultura i ramaderia, un augment de l'1,9 % en comparació amb el mateix mes de l'any 2020. Un 41,0 % d'aquests treballadors estan afiliats al règim agrari. Aquesta ràtio és una mica inferior a la del mateix mes de l'any passat (41,3 %). Un 41,5 % són autònoms i, respecte de l'any anterior, s'han reduït un -0,6 %. El 17,5 % restant dels afiliats pertanyen al règim general, el qual s'incrementa amb força en comparació a l'any anterior (10,5 %). Per illes, l'afiliació

Taula 8. Afiliació a la Seguretat Social en l'agricultura

	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Illes Balears	**gener**	**5.880**	→	**1,9**
Mallorca	gener	4.543	↗	2,4
Menorca	gener	685	→	-0,4
Eivissa	gener	457	↗	6,5
Formentera	gener	34	↗	21,4

Font: Ibestat (a partir de dades de la TGSS)

s'incrementa a Eivissa (6,5 % interanual) i més especialment a Formentera (21,4 %). Menorca és la única illa que presenta variacions interanuals negatives, del -0,2 %, mentre que Mallorca recupera un 2,4 % dels afiliats respecte del gener del 2020. Quant a la proporció d'afiliats de cada illa respecte del total, Mallorca aporta un 77,3 %; Menorca, un 11,6 %; Eivissa, un 7,8 %, i Formentera, el 0,6 % restant. Finalment, la variació interanual del percentatge d'afiliats per illa és molt reduïda en tots els casos. Únicament comentar que Menorca, la única que presenta una taxa negativa, que perd tres dècimes en el pes relatiu dintre de les Balears.

La comercialització de fruita i hortalissa que prové dels productors es manté estable respecte al 2019

En el mercat central de Mallorca, segons les dades acumulades del 2020, s'han comercialitzat 154.751 tones de **fruita i hortalissa** que provenen de majoristes i productors, un -20,2 % menys del pes que en el total de l'any 2019. El signe negatiu d'aquesta dada es produeix per la comercialització que prové dels majoristes (-20,4 %), en especial en el cas de la fruita (-26,5 %), ja que la comercialització dels productors es manté (0,8 %); en aquest segon cas, les fruites decreixen molt lleugerament (-1,0 %) i les hortalisses pugen (1,6 %). En termes de preus, mentre les fruites han incrementat un 9,3 % els preus, les hortalisses els han reduït en termes interanuals un -10,3 %. Cal destacar que el preu mitjà de la patata creix un 7,3 % de mitjana de tots els mesos del 2020 en termes interanuals.

Taula 9. Indicadors de l'agricultura

		Darrera dada		Variació interanual (%)			
Mercat central de Mallorca (total)		**Tones**	**PMP**	**Tones**		**PMP**	
Fruita	gener-desembre	70.122	1,18	↘	-26,3	↗	9,3
Hortalisses	gener-desembre	84.628	0,96	↘	-14,3	↘	-10,3
Patates	gener-desembre	-	0,59		-	↗	7,3
Total	gener-desembre	154.751	1,02	↘	-20,2	→	0,0
Mercaderies agràries exportades		**Tones**	**Milers d'€**	**Tones**		**Milers d'€**	
Patates	gener-desembre	16.529	7.196	↘	-14,9	↘	-36,5
Regne Unit	gener-desembre	5.703	3.025	→	-1,8	↘	-12,0
Polònia	gener-desembre	6.646	2.273	↗	15,3	↘	-27,6
Goma de garrofí	gener-desembre	1.208	21.299	↘	-20,2	↘	-2,7
Dinamarca	gener-desembre	392	6.924	↘	-3,9	↗	11,0
Estats Units	gener-desembre	251	4.932	↘	-23,2	↗	3,5
Vins i licors	gener-desembre	1.490	9.110	↘	-13,6	↘	-25,5
Alemanya	gener-desembre	851	4.189	↘	-3,8	↘	-5,7
Suïssa	gener-desembre	223	2.500	↘	-9,1	↘	-5,6

Font: Mercapalma, Ibestat

PMP: preu mitjà ponderat

Pel que fa a la collita de **cereals**, les dades obtingudes dels avanços de superfície i les produccions agrícoles reflecteixen un descens de les primeres i un augment de les segones. Concretament, segons les dades estimades en el mes de desembre del 2020 respecte de l'any anterior, encara provisionals, del Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient, la producció dels cereals que més es conreen a les Illes Balears (blat, ordi i civada) reflecteix que la producció de blat es preveu que sigui de 8,8 milers de tones (xifra que es manté respecte de fa un any), en una superfície de conreu de 5.700 hectàrees (138 menys que en la superfície del 2019). La producció d'ordi es preveu de 29,6 milers de tones (un 5,9 % més) en una superfície de conreu de 20.100 hectàrees (372 menys que la de fa un any). La producció de civada creix un 2,8 % interanual i la previsió és de 8 milers de tones en una superfície de conreu de 13.800 hectàrees que, en aquest cas, suposa una disminució de la superfície de conreu de 375 hectàrees. Per al conjunt de l'Estat espanyol, les previsions són d'una reducció en les superfícies de conreu del blat d'un −0,5 %, però d'augment en el cas de l'ordi (un 2,6 %) i de la civada (un 12,2 %).

Segons dades de la denominació d'origen Oli de Mallorca, la producció d'**oli d'oliva** de la campanya 2019-2020 va ser de 679.791 litres, un 46,4 % superior a la de la campanya de l'any anterior. Paral·lelament, la superfície de conreu fou d'un 6,3 % més i arribà a les 4117,85 hectàrees. D'aquest total d'oli produït, 347.564 litres foren d'oli qualificat, que augmenta un 38,1 % respecte de la campanya 2018-2019. Quant a la comercialització no es disposa encara de les dades del 2020, així que reprodueix a continuació l'estudi per a les dades del 2019. Així, la comercialització del 2019 fou de 289.792 litres, davant els 301.116 litres de l'any 2018, la qual cosa suposa un descens del −3,8 % per al període 2018-2019. Del total comercialitzat, 227.368 litres corresponen al mercat de les Illes Balears, dada que ha comportat una reducció interanual del −9,2 % respecte de l'any 2018. Altres 18.389 litres han estat comercialitzats a la resta d'Espanya, fet que suposa un increment del 102,8 % respecte del 2018. En tercer lloc, 27.456 litres tenen per destinació la Unió Europea (dada que suposa una reducció del −7,0 % respecte del 2018). Finalment, 16.579 litres es destinen a països tercers, això és, un augment (35,5 %) en comparació a l'any 2018.

A continuació s'analitzarà el **mercat exterior** amb relació als principals productes de les Illes Balears que es venen fora de les fronteres. Per al còmput total del 2020, pel que fa a la patata, n'ha baixat tant l'exportació en volum (−14,9 %) com en valor econòmic (−36,5 %). Entre els principals països compradors d'aquest tubèrcul cal destacar un increment important de les vendes a Polònia (un 15,3 % en pes, però un descens del −27,6 % en valor econòmic). En canvi, es mantenen les vendes en volum al Regne Unit (−1,8 %), si bé també en cau el valor econòmic(−12,0 %). Pel que fa a la goma de garrofí, en els primers nou mesos del 2020, es romp la tendència positiva indicada en els butlletins anteriors i es produeix un descens de les exportacions d'aquest producte, més destacat en volum (−20,2 %) que en valor monetari (−2,7 %). Les vendes internacionals d'aquest producte, del qual les Illes Balears són un exportador amb pes mundial, disminueixen en el cas de Dinamarca en pes (−3,9 %), però augmenten en valor monetari (11,0 %). En el cas d'Amèrica del Nord, que s'incorporà com un dels principals receptors en l'exercici del 2018, també s'han produït reduccions en el pes (−23,2 %), però increments en el valor (3,5 %) de les exportacions en termes anuals. Finalment, cau també el valor i el volum de les exportacions de vins i licors cap a altres països en un −25,5 % i un −13,6 %, respectivament, a l'acumulat entre gener i desembre del 2020, en comparació amb el 2019. Les vendes d'aquestes begudes presenten una evolució en negatiu en els principals països compradors i destaquen en el cas d'Alemanya, que gairebé acull la meitat de les exportacions, amb unes caigudes del −3,8 % en volum i del −5,7 % en valor de les exportacions.

Ramaderia

Segons les dades provisionals acumulades de l'any 2020 del Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient, quant a les tones de carn de bestiar sacrificat als escorxadors de les Illes Balears, només augmenta lleugerament la de carn de bestiar boví (0,4 %) i la carn d'aus (2,0 %), mentre que disminueix a la resta de carns: la de carn de cabrum (-14,3 %), la de bestiar oví (-5,3 %) i la de bestiar porcí (-8,6 %). De conformitat amb l'enquesta de sacrifici de bestiar, la varietat més demandada és la carn de bestiar porcí, seguida de la carn de boví, la carn d'oví, la carn d'aus i, en darrer lloc, la carn de cabrum. Així, el nombre de porcs sacrificats durant tots els mesos del 2020 arriba a 93.725 animals, que representen 3.190 tones. El bestiar boví se situa en 2.031 tones (7.717 animals) i el bestiar oví, en 1.452 tones (137.610 animals). Si es consideren les xifres del conjunt nacional per al 2020, augmenta un 5,8 % la carn sacrificada per al principal tipus de bestiar, el porcí. La carn de les aus, la segona amb major pes de tones sacrificades, augmenta un 0,74 %, i la tercera, la carn de boví, disminueix un -2,6 %.

Únicament augmenta la quantitat de tones de bestiar sacrificat corresponent a carn de boví i la d'aus

De conformitat amb les declaracions obligatòries del sector boví de llet, publicades pel Fons Espanyol de Garantia Agrària (FEGA), el preu mitjà ponderat de la llet a les Illes Balears se situa en el mes de gener en 0,324 euros per litre. Això suposa 0,016 euros per sota la mitjana nacional, que se situa en 0,34 euros per litre. Respecte de fa un any, quan el preu arribava a 0,354, representa un abaratiment d'un -8,5 % a l'arxipèlag, front la pujada en el preu d'un 1,2 % en el conjunt nacional. En els dotze mesos del 2020, la producció de llet a les illes arriba a les 48.764 tones, un -1,8 % menys que en el 2019. Aquesta producció es lliura íntegrament a compradors situats a la mateixa comunitat autònoma.

Pesca

Durant el mes de gener del 2021 el nombre d'afiliats en el sector pesquer és de 510 treballadors, la qual cosa suposa una reducció respecte del mateix mes del 2020 (-3,4 %), quan encara no s'havia declarat la pandèmia. L'afiliació al sector cau a totes les illes, tret de Formentera, on es manté.

La caiguda és més significativa a Eivissa (-5,8 %), seguida de Menorca (-4,3 %). Amb relació a la concentració d'afiliats per illa, el 72,0 % d'afiliats es concentren a Mallorca; el 12,9 %, a Menorca; el 9,6 %, a Eivissa, i el 5,5 %, a Formentera.

Taula 10. Indicadors de la ramaderia

Carn sacrificada en els escorxadors (tones)	Any 2020		Variació interanual (%)	
Bestiar boví	gener-desembre	2.031	→	0,4
Bestiar oví	gener-desembre	1.452	↘	-5,3
Bestiar cabrum	gener-desembre	32	↘	-14,3
Bestiar porcí	gener-desembre	3.190	↘	-8,6
Bestiar equí	gener-desembre	0	→	0,0
Aus	gener-desembre	251	→	2,0

Font: Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació

La producció pesquera declarada a les Illes Balears en el 4t trimestre del 2020 va ser de 516.595 Kg, amb un valor en primera venda de 3.439.926 €. En comparació amb el mateix trimestre de l'any 2019 (488.231 Kg i 3.590.986 €), s'ha incrementat el volum de la captura en un 5,8 % mentre que el seu valor s'ha reduït en un 4,2 %. Aquestes variacions tenen difícil interpretació, atès que, per efecte de la pandèmia i de l'aplicació del Reglament (UE) 2019/1022, de 20 de juny de 2019 pel qual s'estableix un pla plurianual per a les espècies demersals al Mediterrani occidental, les embarcacions d'arrossegament han reduït un 10 % els dies de sortida a la mar, cosa que ha afectat la captura d'espècies de fons (de major preu que les pelàgiques, com la gamba vermella) però s'hauria de veure una reducció de les captures globals, cosa que no s'ha donat. El preu mitjà del peix s'ha reduït un -9,45 % respecte al quart trimestre del 2019 (de 7,36 €/Kg ha passat a 6,66 €/Kg) i això sí que té molt a veure amb la minva de captures de gamba vermella, que a final d'any va desaparèixer dels seus caladors tradicionals.

Comparant el 4rt trimestre de 2020 amb el de 2019, el tret més destacat és la desaparició de la gamba i de la sardina en captures (la gamba també perd moltes posicions als ingressos), substituïdes per l'alatxa i la tonyina. Pel que fa als ingressos, les espècies són quasi les mateixes. En conjunt, sembla que la flota s'ha adaptat molt bé a la situació anòmala de la pandèmia, aconseguint en el quart trimestre de 2020 resultats semblants als de 2019, només alterats per la reducció severa de la gamba vermella.

Quant a la producció pesquera declarada a les Illes Balears durant tot l'exercici de 2020, aquesta va ser de 2.438 tones, amb un valor en primera venda de 17.907.587 €. En comparació amb l'any 2019 (2.668 t i 19.919.601 €), hi ha hagut un descens del 8,6 % en el pes de les captures i d'un 5,2 % en el seu valor econòmic. Així, el preu mitjà dels productes pesquers locals (de la producció total) s'ha reduït en un 5,8 % (de 7,47 a 7,34 €/Kg), dada que trenca amb el procés de recuperació de preus iniciada el 2015. En les poques espècies, com l'aladroc, la llampuga, la llagosta o la gamba, en què el preu mitjà s'ha incrementat, coincideix amb unes reduccions molt importants de les captures, atenent a la llei de l'oferta i la demanda. Per a la majoria d'espècies, el preu s'ha reduït, en ocasions de forma molt significativa (pop, moll, calamar) de forma que els ingressos de la flota pesquera han minvat significativament.

Taula 11. Afiliació a la Seguretat Social en el sector pesquer

	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Illes Balears	**gener**	**510**	↘	**-3,4**
Mallorca	gener	367	↘	-3,2
Menorca	gener	66	↘	-4,3
Eivissa	gener	49	↘	-5,8
Formentera	gener	28	→	0,0

Font: Ibestat (a partir de dades de la TGSS)

Taula 12. Indicadors de producció pesquera, tercer trimestre 2020

			Variació interanual (%)			
Captures	**Pes (kg)**	**Valor (€)**	**Pes (kg)**		**Valor (€)**	
Llampuga	51.200	257.254	↘	-5,3	↗	7,1
Rajada	32.614	-	↗	67,4		
Pop	32.052	141.331	↗	30,4	↗	8,6
Gerret	31.026	114.292	↗	27,0	↘	-4,8
Calamar	29.439	382.640	↗	8,3	→	-1,8
Moll de roca	23.786	137.549	↗	9,4	↘	-2,9
Morralla	17.818	-	↘	-27,0		-
Alatxa	15.911	-		-		-
Lluç	15.054	-		-		-
Tonyina	13.545	-		-		-

Font: Direcció General de Pesca i Medi Marí

2 Indústria i energia

Taula 13. Creixement del VAB de la indústria i l'energia a les Illes Balears

Taxes de variació interanual a preus constants (en %)											
Anual											
2017	2018	2019	2020	2019 (p)				2020 (a)			
		(p)	(a)	I	II	III	IV	I	II	III	IV
2,1	1,4	0,4	-19,4	0,8	0,5	0,2	0,1	-4,4	-31,2	-21,1	-18,7

Font: Direcció General de Model Economic i Ocupació

a: avanç p: provisional

Indústria i energia

Com hem assenyalat en publicacions anteriors, la indústria, juntament amb els serveis, és el sector més castigat pels efectes de la pandèmia de coronavirus i, com és natural, la majoria d'indicadors reflecteixen aquesta situació. D'acord amb les dades de la Direcció General de Model Econòmic i Ocupació, el VAB generat pel sector de la indústria i l'energia en el 4t trimestre recupera una mica de terreny però presenta, amb un -18,7 % interanual, la davallada més pronunciada de tots els sectors. Considerant tot el 2020, el VAB sectorial es contreu un -19,4 % (un -23,7 % en el conjunt de l'economia).

Si bé les previsions estan subjectes a un grau d'incertesa molt elevat, la mateixa Direcció General estima per a l'exercici actual una recuperació d'aproximadament la meitat del terreny perdut en el 2020 .

Considerant tot el 2020, el VAB sectorial es contreu un -19,4 %

El sector de la indústria i l'energia a les Illes Balears té al gener d'enguany 21.112 afiliats al règim general de la Seguretat Social ii 5.630 al d'autònoms, amb un total de 26.742 cotitzadors. Aquests valors representen, respecte del gener de l'any passat, una disminució d'un -5,0 % en el nombre total d'afiliats. Aquest mes únicament es guanyen afiliats, considerant els dos règims ii en termes interanuals, en les activitats de subministrament d'aigua, sanejament i residus (0,7 %). La indústria manufacturera de l'arxipèlag és l'activitat predominant del sector, atès que agrupa gairebé el 79,0 % dels treballadors d'alta. Aquesta branca també és la que perd el major nombre d'afiliats (-6,2 %). La segona activitat en nombre d'afiliats, que agrupa el 16,7 % del conjunt, correspon precisament al subministrament d'aigua, sanejament ii residus.

Per illes i en termes percentuals, la davallada interanual més pronunciada d'afiliació es produeix a Formentera, amb una taxa d'un -9,5 %, si bé s'ha de tenir present que el nombre absolut de treballadors és poc representatiu. La segona davallada més intensa té lloc a Menorca (-8,0 %). Mallorca, que concentra el 80,0 % de tota l'afiliació, registra una reducció d'un -4,6 % i, finalment, Eivissa d'un -4,8 %.

Gràfic 8. Energia elèctrica mensual demandada a les Illes Balears (MWh)

Font: Ibestat, elaboració pròpia

Taula 14. Indicadors de la indústria i l'energia

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Energia elèctrica demandada (Mwh)[1]	gener	470.720	→	0,1
Índex de producció industrial[1]	desembre	74,419	↘	-12,3
Ocupats totals a indústria i energia	gener	26.742	↘	-5,0
Assalariats	gener	21.112	↘	-5,9
Autònoms	gener	5.630	→	-1,5
Ocupats segons activitats	gener	26.742	↘	-5
Indústries extractives	gener	393	→	-0,8
Indústries manufactureres	gener	21.070	↘	-6,2
Energia elèctrica, gas i aigua	gener	5.279	→	-0,3
Mallorca				
Energia elèctrica demandada (Mwh)[1]	gener	359.474	↘	-3,8
Ocupats segons activitats	gener	21.401	↘	-4,6
Indústries extractives	gener	315	→	-0,6
Indústries manufactureres	gener	16.488	↘	-5,9
Energia elèctrica, gas i aigua	gener	4.598	→	-0,1
Menorca				
Energia elèctrica demandada (Mwh)[1]	gener	37.282	↗	9,6
Ocupats segons activitats	gener	3.020	↘	-8,0
Indústries extractives	gener	16	↗	6,7
Indústries manufactureres	gener	2.870	↘	-8,1
Energia elèctrica, gas i aigua	gener	134	↘	-5,6
Pitiüses				
Energia elèctrica demandada (Mwh)[1]	gener	73.963	↗	16,9
Ocupats segons activitats	gener	2.269	↘	-5,0
Indústries extractives	gener	62	↘	-8,8
Indústries manufactureres	gener	1.661	↘	-6,4
Energia elèctrica, gas i aigua	gener	546	→	0,0

Font: INE, Ibestat, TGSS, elaboració pròpia

[1] La variació és de la cicle-tendència T^{t}_{t-12} (%)

L'afiliació a la Seguretat Social de la indústria disminueix un 5,0 % interanual.

Els indicadors de confiança empresarial de les Illes Balears revelen que un 8,5 % dels gestors de les empreses del sector de la indústria valoren de manera favorable la marxa del negoci durant el quart trimestre de 2020, mentre que el 61,7 % dels enquestats ho fan de forma desfavorable. El balanç de situació del sector (-53,2 punts) millora considerablement respecte del trimestre precedent i queda lleugerament per sobre del saldo mitjà de tots els sectors econòmics (-55,5 punts). No cal dir que en relació amb la valoració d'un any enrere (13,2 punts) l'empitjorament és molt evident, ja que el saldo de l'actual trimestre recula 40,0 punts. Quant a les expectatives per al trimestre actual, el primer del 2021, la indústria registra una valoració prou negativa, a l'igual que la resta de sectors econòmics. Només el 2,1 % de les respostes consideren que la marxa del negoci serà favorable, front al 70,2 % que opinen que serà desfavorable. Conseqüentment, el balanç d'expectatives queda en -68,1 punts, molt allunyat de la valoració d'un any enrere (-18,9 punts), i sensiblement inferior al saldo mitjà de tots els sectors econòmics (-59,6 punts).

D'altra banda, l'índex de confiança empresarial harmonitzat (ICEH) de la indústria durant aquest primer trimestre reflecteix un fort retrocés, d'un -24,3 % interanual, una mica per sobre del valor de la mitjana de tots els sectors econòmics (-25,0 %).

La producció industrial continua en negatiu si bé recupera terreny gradualment. Al desembre, l'índex de producció industrial baixa un -6,1 % en relació amb el mateix mes del 2019, superant en 9,0 p. p. el registre del mes de novembre. Malgrat que aquest valor s'allunya de les fortes caigudes del segon trimestre, el sector tanca l'exercici amb un retrocés d'un -20,9 %. Per destinació dels béns, durant el mes de desembre s'observen grans disparitats a les Illes. D'una banda, destaca la recuperació dels béns intermedis (7,5 %) i de l'energia (1,2 %); de l'altra, continua el descens dels béns de consum (-23,8 %), especialment dels duradors (-43,1 %), i dels béns d'equip (-13,8 %). Altrament, la taxa del conjunt de l'Estat, després d'encadenar onze mesos en negatiu, retorna als valors positius amb un 2,9 % interanual. A Espanya, la variació mitjana de tot el 2020 se situa en un -9,1 %.

També la facturació de les empreses segueix a la baixa encara que l'índex de volum de negoci de la indústria esmorteeix la caiguda dels mesos previs.

Al desembre, registra una davallada d'un −8,9 % interanual, 2,4 p. p. per sobre del valor assolit el mes de novembre, i la variació mitjana de tot el 2020 queda en un −21,5 %. En el conjunt de l'Estat la variació interanual del darrer mes de l'any és d'un −2,6 % i l'exercici es tanca amb una davallada del −11,7 %.

D'altra banda, l'evolució més recent dels preus industrials mostra, després de les fluctuacions dels darrers mesos, una certa tendència a l'alça. Al desembre, la taxa interanual de l'índex general es torna situar en zona positiva (2,7 %). Exceptuant la davallada dels preus dels béns d'equip (−0,7 %), totes les destinacions dels béns industrials romanen en valors positius, destacant la forta pujada de l'energia (4,1 %). La taxa del conjunt de l'Estat continua clarament a la baixa (−1,4 %).

Després d'un any de contínues reduccions, la demanda d'energia elèctrica en el conjunt de l'arxipèlag puja tant al desembre (2,8 %) com al gener (3,1 %) a causa, fonamentalment, de les jornades de fred intens registrades durant aquests dos mesos. Amb tot, la demanda acumulada de gener a desembre (4.933,4 GWh) es contreu gairebé una cinquena part (−19,2 %) en relació amb el 2019 i pràcticament no s'observen diferències entre les taxes de variació de les distintes illes. En canvi, al gener d'enguany, el darrer mes amb dades disponibles, les diferències són ben marcades. A Mallorca l'increment del consum elèctric és d'un 2,0 % mentre que, a l'altre extrem, a Formentera és d'un 15,4 %. Entremig se situen Eivissa (5,2 %) i Menorca (10,0 %). A tall de balanç del 2020, cal ressaltar l'escassa presència de la tecnologia basada en el carbó en l'estructura de generació elèctrica de les Illes, amb menys del 5,0 % de la producció total (al 2019 fou un 33,0 %). Aquesta circumstància és compensada per la major aportació d'energia elèctrica a través de l'enllaç amb la Península (28,8 %) i, sobretot, de la tecnologia de cicle combinat (48,9 %). Per altra part, d'acord amb les dades de l'Ibestat i sense considerar l'aportació de l'enllaç, al llarg del 2020 la generació d'energia renovable (236,2 GWh) augmenta lleugerament el seu pes sobre el total i representa el 4,8 % de l'energia elèctrica generada a les Illes. En aquest mateix període, les emissions a l'atmosfera associades a la generació elèctrica arriben a 1,7 milions de tCO2 equivalents, la qual cosa suposa una reducció del 50,6 % respecte del 2019.

3 Construcció

La construcció recupera terreny després de dos trimestres en què el sector ha acusat també els efectes de la paralització de l'activitat econòmica. D'acord amb el càlcul que realitza la Direcció General de Model Econòmic i Ocupació, durant el quart trimestre del 2020, aquest sector és el que registra el retrocés menys intens, amb un −8,7 %, és a dir, 6,4 punts percentuals més que en el tercer trimestre. Aquest valor, a més, se situa 8,0 p. p. per sobre de la mitjana de tota l'economia i l'allunya de les xifres que registren els sectors industrial i de serveis, sens dubte els més castigats per la crisi derivada del coronavirus. Per al conjunt del 2020 s'ha estimat igualment una caiguda del VAB menys intensa que els altres sectors esmentats (−12,3 %) i la recuperació per a l'exercici present (6,0 %), el 2021, es troba sensiblement per sota de la resta de sectors i del conjunt de l'economia (10,6 %).

Quant a l'edificació residencial, d'acord amb l'estadística que publica el Ministeri de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana referida al mes de desembre, el nombre de certificats de final d'obra a les Illes Balears és de 205, un −13,5 % menys que un any enrere. Si consideram tot el 2020, les certificacions arriben a 2.365 i representen una disminució interanual d'un −1,9 %. El nombre d'habitatges acabats en aquest mateix període és de 3.152, gairebé un 12,0 % més que en el 2019, i el valor de la liquidació de les obres arriba als 691,0 milions d'euros, amb un creixement interanual d'un 16,5 %.

Per altra part, les obres començades durant el 2020 no han evolucionat al mateix ritme que les acabades, el qual, com hem vist, no s'ha ressentit especialment.

Taula 15. Creixement del VAB de la construcció a les Illes Balears

Anual											
2017	2018	2019	2020	2019 (p)				2020 (a)			
		(p)	(p)	I	II	III	IV	I	II	III	IV
3,6	3,5	3,2	-12,3	3,7	3,3	3	2,6	-5,3	-19,5	-15,1	-8,7

Font: Direcció General de Model Econòmic i Ocupació

a: avanç p: provisional

Així, seguint les dades que publica l'Ibestat, el nombre de projectes visats (6.225 expedients) i el pressupost d'execució (gairebé 1.150,0 milions d'euros) davallen, respectivament, un −7,2 % i un −14,2 %. Al 2020, el nombre total d'habitatges en construcció en el conjunt de l'arxipèlag és de 3.615 (amb una caiguda del −5,6 % interanual). L'evolució dels projectes d'habitatges visats és desigual en funció de l'illa. La caiguda és sensiblement més intensa a Menorca (−52,1 %) que a Mallorca (−4,6 %), mentre que a les Pitiüses es registra un avanç del 9,5 %. Finalment, al mes de gener d'enguany, el darrer amb dades disponibles, el nombre d'habitatges visats a les Illes Balears és de 392, la qual cosa representa un creixement interanual d'un 56,8 %.

La demanda de construcció realitzada per les administracions públiques d'ençà del mes de març de l'any passat cau en picat i només es recupera lleugerament els mesos de setembre i octubre.

En el conjunt de l'any, la licitació oficial realitzada per les diferents administracions públiques en el territori de les Illes Balears (272,0 milions d'euros) es redueix un −55,5 %, un valor que queda molt allunyat de la caiguda registrada en el conjunt de l'Estat (−9,7 %).

En els mesos posteriors al confinament decretat el març, en concret de juliol a octubre, el sector de la construcció és l'únic que genera llocs de treball i creix en termes interanuals l'afiliació de treballadors a la Seguretat Social. Amb tot, en el darrer tram de l'any tornen les variacions negatives i al desembre, considerant el règim general i els especials d'autònoms i del mar, el nombre d'afiliats retrocedeix un −2,4 % respecte d'un any enrere, si bé, en el cas dels treballadors autònoms, s'observa una pujada d'un 0,7 %. Aquest mes en el conjunt de l'arxipèlag hi ha 51.406 afiliats distribuïts de la manera següent segons el règim d'integració: 35.179 en el Règim General; 16.151 en el Règim Especial de Treballadors Autònoms; i 76 en el del Mar. Totes les illes presenten taxes interanuals negatives exceptuant Menorca, que registra un lleu avanç (0,5 %). Per acabar, al 2021 l'afiliació comença també amb registres negatius, amb una davallada interanual del −4,6 % per al conjunt de l'arxipèlag. Són destacables les caigudes que s'observen a Formentera (−14,5 %) i a Eivissa (−8,0 %).

Taula 16. Indicadors de la construcció

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Assalariats	gener	37.323	↘	-6,5
Autònoms	gener	16.092	→	0,3
Contractes de treball	gener	4.198	↘	-30,4
Certificats de final d'obra	desembre	205	↘	-13,5
Mallorca				
Assalariats	gener	28.450	↘	-5,9
Autònoms	gener	12.403	→	0,8
Contractes de treball	gener	2.764	↘	-29,9
Menorca				
Assalariats	gener	2.906	↘	-2,5
Autònoms	gener	1.227	→	-1,1
Contractes de treball	gener	341	↘	-16,0
Pitiüses				
Assalariats	gener	5.967	↘	-10,9
Autònoms	gener	2.322	→	-1,3
Contractes de treball	gener	1.093	↘	-34,9

Font: Ministeri de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana, Ibestat i OTIB

Taula 17. Indicadors avançats de la construcció

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T^{t}_{t-12} (%)	
Projectes visats del COAIB				
Pressuposts (milers d'€ constants)	desembre	99.771	↘	-17,6
Nombre de projectes	desembre	437	↗	2,0
Nombre d'habitatges	desembre	451	↗	44,1
Llicències municipals d'obra (nombre d'habitatges)	febrer	413	↗	111,5
Nombre de transaccions de sòl urbà	3r trim	2915	↘	-16,9
Licitació pública (milers d'€)	desembre	12.877	↘	-4,5
Mallorca				
Projectes visats del COAIB				
Pressuposts (milers d'€ constants)	desembre	78.696	↘	-18,8
Nombre de projectes	desembre	437	→	0,1
Nombre d'habitatges	desembre	362	↘	-3,6
Menorca				
Projectes visats del COAIB				
Pressuposts (milers d'€ constants)	desembre	5.925	↘	-21,4
Nombre de projectes	desembre	65	↘	-2,2
Nombre d'habitatges	desembre	8	↘	-55,0
Pitiüses				
Projectes visats del COAIB				
Pressuposts (milers d'€ constants)	desembre	15.150	↗	7,0
Nombre de projectes	desembre	66	↗	15,1
Nombre d'habitatges	desembre	81	↗	117,0

Font: COAIB, Ministeri de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana, elaboració pròpia

Dades monetàries deflactades amb l'Índex de costos de la construcció (base 2015)

4 Serveis

Taula 18. Creixement del VAB del sector serveis a les Illes Balears

Anual				Trimestral											
2017	2018	2019	2020	2018 (p)				2019 (p)				2020 (a)			
		(p)	(p)	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
3,9	2,7	2,0	-25,2	3,1	2,7	2,6	2,4	2,2	2,0	1,9	1,9	-5,1	-43,0	-29,7	-17,5

Font: Direcció General de Model Econòmic i Ocupació

a: avanç p: provisional

Serveis

La prolongació de les mesures de control i les restriccions a la mobilitat a nivell internacional a causa de la reaparició de brots epidèmics continuen impactant profundament al sector de serveis de la comunitat autònoma de les Illes Balears, l'estructura productiva de la qual mostra un elevat pes de les activitats lligades al turisme, a la mobilitat i al comerç. D'acord amb els càlculs de la Direcció General de Model Econòmic i Ocupació, el valor afegit brut (VAB) del sector en el 4t trimestre disminueix un −17,5 % interanual i queda una mica per sota de la mitjana de tota l'economia (−16,7 %). Si bé aquest valor representa un avanç de més de 12,0 punts percentuals respecte de la variació del tercer trimestre (−29,7 %), el sector tanca l'exercici amb una reducció del VAB d'un −25,2 %. La previsió per a l'exercici que comença indica una forta recuperació que arribarà a les dues xifres.

A més de la suspensió temporal d'algunes activitats i de l'impacte en l'ocupació, un dels efectes més visibles és la disminució de la facturació. Segons la informació dels indicadors d'activitat del sector de serveis (IASS), en concret de l'índex de volum de negoci, al desembre les vendes de les empreses de serveis de mercat no financers a les Balears davallen un −23,8 %, millorant en 1,7 punts percentuals el valor del mes anterior (−25,5 %). Juntament amb les Illes Balears, les Canàries són l'altra regió espanyola que presenta també una de les visions més negatives (−27,0 %) de la conjuntura actual a causa del predomini de les activitats turístiques en ambdues regions i són les comunitats que queden més allunyades de la mitjana del conjunt de l'Estat (−8,7 %). A més de l'hostaleria (−59,0 %), les activitats més afectades a les Illes Balears són les administratives i serveis auxiliars (−66,6 %) i les de transport i emmagatzematge (−39,6 %). En canvi, tot i mantenir-se en negatiu, continuen millorant gradualment les activitats professionals, científiques i tècniques (−5,8 %) i el comerç (−6,2 %). La variació interanual de la mitjana de tot el 2020 se situa a les Illes gairebé en un −38,0 %, i a Espanya en un −15,6 %.

L'altre indicador sectorial, l'índex d'ocupació, segueix a la baixa per desè mes consecutiu, circumstància que no s'observava d'ençà de l'any 2012. La variació interanual del mes de desembre recupera 3,6 p.p. respecte del mes de novembre (−14,2 %) i queda en un −10,6 %. L'ocupació cau a tots els sectors encara que, en general, presenten una lleugera millora respecte de les taxes precedents. S'han de destacar, un altre cop, les davallades de l'hostaleria (−23,0 %) i del transport i emmagatzematge (−13,0 %). La resta d'activitats presenten taxes més moderades. Al llarg del 2020 l'ocupació en el sector dels serveis a les Illes ha cedit un −14,7 % anual, mentre a Espanya ho ha fet un −4,3 %.

Amb dades corresponents al mes de gener d'enguany, el nombre de treballadors del sector de serveis afiliats a la Seguretat Social a les Illes Balears és de 324.462 persones, la qual cosa significa una davallada interanual d'un −3,8 %. El sector, considerant els règims de cotització general i els especials d'autònoms i de la llar, perd 12.825 afiliats i la caiguda més significativa, tant en termes absoluts com relatius, es produeix en el règim general, amb un −5,1 % (13.387 cotitzadors menys). Aquesta darrera xifra queda atenuada en part per l'augment del nombre d'afiliats al règim d'autònoms (582 nous cotitzadors que representen un increment d'un 0,9 % interanual). Les activitats vinculades a l'hostaleria (−20,0 %) concentren un poc més de tres quartes parts de les pèrdues d'afiliació (9.737 treballadors menys). Després dels serveis d'allotjament, el comerç (amb una pèrdua de 3.438 treballadors), el transport i emmagatzematge (1.125) i les activitats artístiques i d'entreteniment (983) són els més perjudicats. La resta d'activitats resisteixen millor els impactes de la crisi sanitària i, fins i tot, s'observen pujades importants en les activitats sanitàries i de serveis socials, amb gairebé 3.000 nous

Taula 19. Indicadors dels serveis

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Afiliats a la Seguretat Social	gener	324.462	↘	-7,6
Mallorca	gener	269.970	↘	-9,2
Menorca	gener	18.297	↘	-6,0
Pitiüses	gener	35.199	↘	-11,0
Índex volum de negoci dels serveis	desembre	74,42	↘	-23,7
Transport i emmagatzematge	desembre	62,99	↘	-35,1
Hostaleria	desembre	16,92	↘	-54,6
Informació i comunicacions	desembre	117,94	↘	-12,3
Activitats professionals, científiques i tècniques	desembre	111,34	↘	-5,5
Activitats administratives i serveis auxiliars	desembre	31,12	↘	-66,4
Matriculació de vehicles per a lloguer	desembre	544	↘	-47,3

Font: DGT, Ibestat, TGSS

afiliats i un creixement interanual d'un 7,8 %. També registren increments el sector públic (6,0 %) i l'educació (2,4 %).

Per illes, Mallorca concentra el 85,6 % de la minva d'afiliació (10.973 cotitzadors menys) i Eivissa el 12,3 % (1.577). El percentatge restant correspon a Menorca (295 afiliats menys), ja que Formentera mostra aquest mes de gener un guany d'afiliació d'un 0,3 %.

Com hem assenyalat en publicacions anteriors, una de les activitats particularment damnificada per la crisi del coronavirus és sens dubte la del lloguer de cotxes, atès que gran part de la flota ha romàs immobilitzada durant els darrers mesos.Així, la matriculació de vehicles per a lloguer es desploma i al desembre el nombre de matriculacions a les Illes (544) es redueix un −71,4 % interanual. Considerant tot el 2020 la caiguda encara és més contundent, en concret d'un −76,0 % en comparació amb el 2019.

Taula 20. Indicadors del comerç

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
IASS (volum de negoci) - Comerç	desembre	107,43	↘	-8,1
Índex de comerç al detall [1]	desembre	107,20	↘	-4,1
Índex d'ocupació del comerç al detall	desembre	100,57	↘	-6,1
Afiliats a la SS activitats de comerç i reparació de vehicles de motor i motocicletes	gener	69.468	↘	-7,6
Mallorca	gener	56.793	↘	-7,2
Menorca	gener	4.588	↘	-5,6
Pitiüses	gener	7.851	↘	-11,4

Font: Ibestat, INE, TGSS

[1] *Preus constants de 2015*

Comerç

L'impacte de la crisi de la covid-19 en el sector comercial de les Illes Balears és molt evident i la seva trajectòria i potencial recuperació continuarà fortament condicionada a l'evolució de la pandèmia. Aquestes perspectives incertes a curt i mitjà termini es reflecteixen en els resultats dels indicadors de confiança empresarial corresponents al primer trimestre d'enguany. D'acord amb aquesta estadística, només el 6,1 % dels gestors de les empreses del sector valoren de manera favorable la marxa del negoci durant el quart trimestre del 2020 mentre que el 60,1 % ho fan de manera desfavorable. El balanç de situació, és a dir, la diferència entre els dos percentatges, és negatiu i se situa en −54,0 punts. Aquesta xifra és lleugerament millor que el balanç mitjà de tots els sectors (−55,5 punts). Les expectatives per al trimestre actual no milloren gaire ja que únicament el 2,7 % dels gestors enquestats consideren que la marxa del negoci serà favorable, un percentatge una mica superior a la valoració del conjunt de totes les branques (2,6 %). Per contra, el 62,8 % dels empresaris preveu que la marxa serà desfavorable, en aquest cas una mica més pessimista que la valoració mitjana de tots els sectors (62,2 %). El balanç d'expectatives resultant és de −60,1 punts i queda 0,5 punts percentuals per sota de la mitjana de tots els sectors (−59,6). Finalment, l'índex de confiança empresarial harmonitzat (ICEH) del comerç baixa en termes interanuals un −22,4 % i no difereix gaire de la variació de la mitjana de tots els sectors (−25,0 %).

Altrament, centrant-nos ara en els indicadors d'activitat del sector dels serveis (IASS) de les Illes Balears, al desembre el volum de negoci del sector del comerç registra una davallada d'un −6,2 %, millorant en 4,7 punts percentuals el registre del mes de novembre. La variació mitjana de tot el 2020 se situa en un −20,9 %. L'índex d'ocupació en el comerç no reflecteix cap millora rellevant, manté la tendència a la baixa i al darrer mes de l'any registra una variació interanual del −6,1 %.

Al llarg del 2020 l'índex d'ocupació presenta una disminució del −7,2 %.

D'altra banda, el comerç al detall inverteix la tendència dels mesos precedents i, després de nou mesos en negatiu, el volum de vendes del mes de desembre s'incrementa un 0,5 % interanual, avançant 7,0 punts percentuals respecte de la dada del novembre (−6,5 %). En el conjunt de l'Estat la facturació es manté en negatiu però també recupera terreny gradualment. La taxa del mes de desembre queda en un −0,6 %. A les Illes, la variació mitjana de tot el 2020, en relació amb el 2019, és d'un −14,6 %, sensiblement per sota de la de l'Estat, que és d'un −6,8 %. Per altra part, l'ocupació associada al comerç al detall continua en descens i aquest mes l'índex presenta una taxa de variació interanual d'un −5,9 %, 1,4 p. p. superior a l'anterior registre. En el conjunt de l'Estat la taxa de variació empitjora lleugerament i és d'un −3,7 %. La variació mitjana de tot l'exercici és a l'arxipèlag d'un −6,9 % i a Espanya d'un −2,4 %.

Al mes de gener, el sector del comerç té 69.468 treballadors en alta laboral a la Seguretat Social (51.972 en el règim general i 17.496 en el d'autònoms), la qual cosa representa, respecte del mateix mes del 2020, una disminució d'un −4,7 % en el total d'afiliats (3.438 treballadors), si bé amb un comportament desigual en funció del règim de cotització. Així, el d'autònoms registra un avanç del 0,3 %, mentre que el règim general recula un −6,3 %. Considerant les dades del conjunt de l'arxipèlag, el comerç al detall (−4,6 % interanual) concentra un poc més del 62,0 % de la minva d'afiliats i el comerç a l'engròs (−5,5 %) el 28,5 %. El percentatge restant correspon a les activitats de venda i reparació de vehicles de motor, que és el grup que presenta una davallada interanual més moderada (−3,7 %). Totes les illes perden afiliació si bé, en termes percentuals, s'observen diferències importants. La caiguda més significativa correspon a Eivissa (−7,0 %) seguida de Mallorca (−4,6 %). Menorca i Formentera registren descensos més moderats i l'afiliació baixa, respectivament, un −3,0 % i un −1,5 %.

4.2. Hostaleria

Taula 21. Establiments turístics a les Illes Balears

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)		Acumulat		Variació interanual (%)	
Pernoctacions	**des**	**62.086**	↘	**-82,1**	**gen-des**	**7.359.470**	↘	**-89,2**
Establiment hoteler	des	40.902	↘	-85,8	gen-des	5.780.605	↘	-90,1
Apartament turístic	des	13.576	↘	-58,9	gen-des	1.275.538	↘	-85,3
Rural	des	7.608	↘	-70,3	gen-des	303.327	↘	-75,8
Viatgers	**des**	**23.521**	↘	**-76,7**	**gen-des**	**1.693.046**	↘	**-86,3**
Establiment hoteler	des	18.163	↘	-79,1	gen-des	1.372.715	↘	-87,0
Apartament turístic	des	1.882	↘	-69,9	gen-des	230.415	↘	-84,1
Rural	des	3.476	↘	-55,3	gen-des	89.916	↘	-72,8
Estada Mitjana	**des**	**2,6**	↘	**-23,0**	**gen-des**	**4,3**	↘	**-21,1**
Establiment hoteler	des	2,3	↘	-31,9	gen-des	4,2	↘	-23,3
Apartament turístic	des	7,2	↗	36,5	gen-des	5,5	↘	-7,7
Rural	des	2,2	↘	-33,7	gen-des	3,4	↘	-10,9

Font: Ibestat

En el mes de desembre del 2020 el nombre de pernoctacions dels turistes a les Illes Balears arriben a 62.086, fet que suposa una caiguda d'un -82,1 % respecte al desembre del 2019. En xifres acumulades del gener al desembre, les nits facturades en els establiments turístics reglats també disminueixen en un percentatge similar (-82,2 %) i s'assoleixen els 7,3 milions de pernoctacions, lluny dels 68 milions de l'any anterior. El nombre de viatgers del mes de desembre mostra la mateixa tendència i cau (-76,8 %) en relació al mateix mes de l'any 2019. En termes acumulats, la xifra arriba a 1,6 milions de viatgers, un -86,3 % menys que l'any anterior.

Les pernoctacions en establiments hotelers en el 2020 arriben a 5.780.605. Això representa un -90,1 % menys en termes interanuals. Els mercats britànic (-97 %) i alemany (-90,4 %) experimenten descensos més accentuats que el mercat nacional (-62,5 %), atès el tancament de fronteres durant l'estat d'alarma i les recomanacions d'alguns països de no viatjar a territori espanyol. Les Illes Balears assoleixen al desembre un grau d'ocupació hotelera per places del 13,9 %, per sota de la mitjana nacional (17,7 %) i molt lluny del 40,3 % que assoliren el mateix mes de l'any 2019 i amb un 2,6 % de la planta hotelera oberta sobre la planta existent. Quant als apartaments turístics, les pernoctacions de l'any 2020 són un -85,3 % menys que l'any anterior, en canvi en el mes de desembre la caiguda d'aquestes pernoctacions respecte al mes de l'any anterior és d'un -58,9 %.

En el mes de desembre, les Illes Balears tenen un 16,6 % de grau d'ocupació de places ofertes a apartaments turístics, quan en el desembre de 2019 el grau d'ocupació era d'un 31,1 %, el que suposa un descens de quasi el 50 % respecte de l'any anterior. Per la seva banda, el turisme rural també es veu afectat per aquest descens de l'activitat turística i presenta un descens en el nombre de pernoctacions acumulades de l'any 2020 del -75,8 %. El percentatge d'ocupació de places ofertes al turisme rural se situa en el 11,12 % en el mes de desembre del 2020.

El nombre de viatgers cau un 86,3 % al llarg del 2020, mentre que les pernoctacions minven un 89,2 %

Pel que fa als viatgers que pernoctaren a les Illes Balears durant l'any 2020, experimenten una caiguda del -86,3 % en relació a l'any anterior. Quant als establiments hotelers pateixen un descens del -90,1 % interanual, amb 1,4 milions de persones. En aquest cas, en termes acumulats, destaca la caiguda dels mercats estrangers, ja sigui alemany (-90,4 %) o britànic (-97 %), molt per sobre del nacional (-62,5 %). Pel que fa als viatgers a apartaments turístics la caiguda se situa en el -84,1 % al llarg de 2020. Finalment, les dades per als allotjaments de turisme rural en el 2020 presenten un descens més suau respecte als anteriors establiments turístics (-72,8 %), degut en gran part a la menor caiguda del mercat nacional (-27,8 %).

Gràfic 9. Pernoctacions i viatgers a hotels de les Illes Balears.

Font: IBESTAT, elaboració pròpia

L'estada mitjana dels turistes a les Illes Balears l'any 2020 presenta una retallada del −21,1 % i es queda en 4,3 dies. En el cas dels hotels, cada viatger hi roman 4,2 dies de mitjana i el descens encara és més pronunciat: un −23,3 % respecte a l'any precedent. Quant als apartaments turístics, l'estada se situa en els 5,5 dies, amb un descens del −7,7 % en comparació al 2019. Finalment, el viatger que s'allotja en establiments de turisme rural opta per un nombre de nits inferior al dels allotjaments anteriors (3,4 dies) i baixa l'estada en termes anuals un −10,9 %.

El gràfic reflecteix l'evolució tant de les pernoctacions com dels viatgers en establiments hotelers, durant l'any 2020, des de 2008. Es pot observar el fort descens experimentat per aquestes dues magnituds durant el 2020 i el fort impacte de la pandèmia sobre la principal activitat econòmica de les Illes Balears.

L'anàlisi per illes mostra com els efectes de l'aturada de l'activitat turística han estat devastadors en cada una d'elles, si bé s'han donat algunes diferències que es comenten a continuació. El nombre de pernoctacions en l'any 2020 presenta variacions negatives en les tres illes: Mallorca (−91,3 %), Menorca (−81,7 %) i les Pitiüses (−87,6 %). D'una banda, a Mallorca els descensos són més pronunciats que en la resta d'illes, tant en els establiments hotelers (-91,7 %); com en els apartaments turístics (-90,6 %), i en menor mesura en els allotjaments rurals (−79,9 %). Per origen, el turisme britànic cau un −97,1 % en les nits facturades en hotels, i el mercat nacional té una caiguda menys pronunciada (−68,5 %).

En els apartaments turístics passa un fet semblant, amb una major baixada de les pernoctacions dels britànics (−95,9 %), per sobre la dels alemanys (−88,7 %) i sobretot la dels nacionals (−49,1 %). El mateix patró es repeteix en el turisme rural, amb un descens més significatiu els mercats britànic (−86,2 %) i alemany (−84,6 %) i un descens més suau al mercat nacional (−35,4 %). En aquesta illa l'estada mitjana en els hotels disminueix en −21 %, en canvi el descens els apartaments ha estat menor (−2,3 %) respecte de l'any 2019.

A Menorca, les pernoctacions hoteleres cauen en un −84,1 % en el 2020, mentre que els viatgers ho fan en un −76,3 % en termes interanuals, la qual cosa fa que l'estada mitjana disminueixi dels 6 als 4 dies en el 2020 (una caiguda del −32,7 %). Als apartaments reglats el nombre de viatgers cau un −75,7 %, i les pernoctacions un −77,8 %, sobretot entre el mercat britànic (−98,3 %). I al turisme rural les pernoctacions i el nombre de viatgers cauen en menor mesura un −56,8 % i un −57,2 %, respectivament, amb un lleuger augment de l'estada mitjana (un 0,9 %).

A les Pitiüses, hi ha un fort descens de pernoctacions en establiments hotelers (−89,4 %), així com en apartaments turístics (−81,2 %). De la mateixa manera, cau el nombre de viatgers, per sobre del 80 %, tant en establiments hotelers (−85,7 %), com en apartaments (−80,8 %). L'estada mitjana en els establiments de les Pitiüses en l'any 2020 continua essent la més baixa de totes les illes i es queda en 3,5 dies en hotels i 3,4 dies en establiments de turisme rural, amb una caiguda del −25,8 % i −13,7 %, respectivament.

Taula 22. Establiments turístics per illes

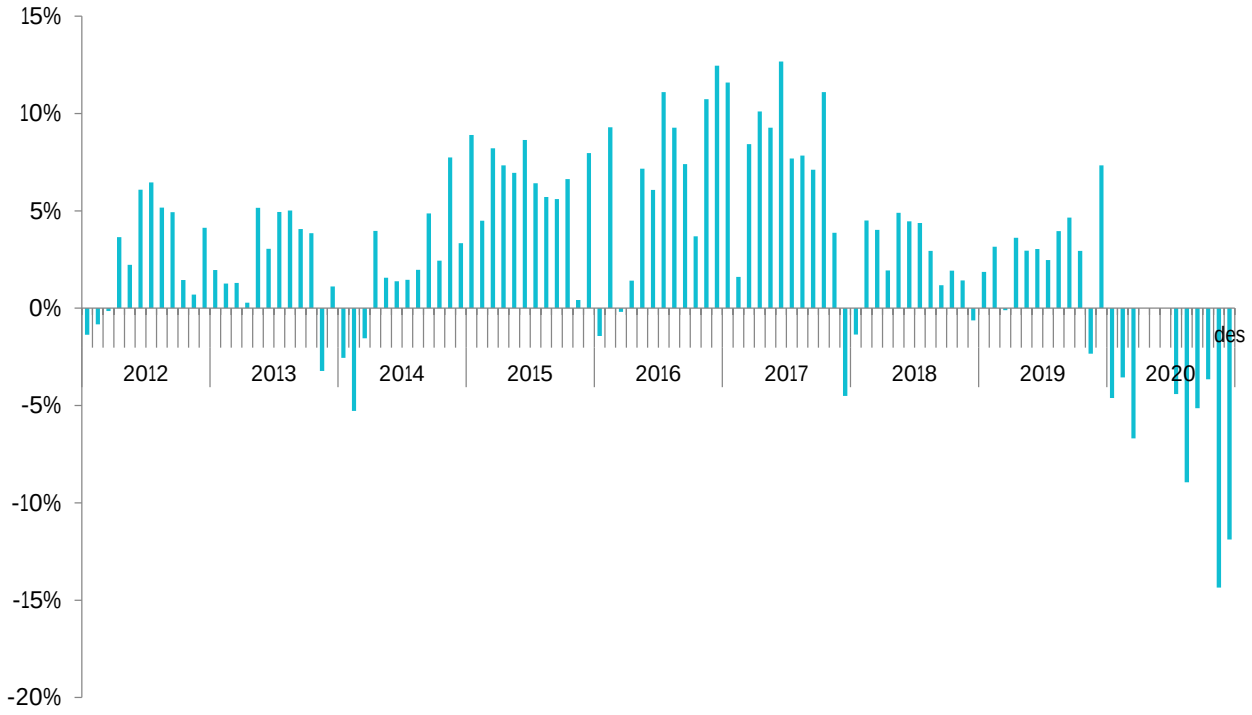
	Darrera dada		Variació interanual (%)		Acumulat		Variació interanual (%)	
Mallorca								
Pernoctacions								
Establiment hoteler	des	31.104	↘	-88,1	gen-des	4.130.060	↘	-90,8
Apartament turístic	des	12.244	↘	-58,6	gen-des	476.467	↘	-90,1
Rural	des	5.976	↘	-73,5	gen-des	222.714	↘	-78,5
Viatgers								
Establiment hoteler	des	13.673	↘	-82,0	gen-des	915.663	↘	-88,5
Apartament turístic	des	1.441	↘	-74,1	gen-des	70.119	↘	-90,1
Rural	des	2.516	↘	-59,5	gen-des	63.342	↘	-76,0
Estada mitjana (dies)								
Establiment hoteler	des	2,3	↘	-33,6	gen-des	4,5	↘	-20,2
Apartament turístic	des	8,5	↗	60,4	gen-des	6,8	→	-0,1
Rural	des	2,4	↘	-34,6	gen-des	3,5	↘	-10,3
Menorca								
Pernoctacions								
Establiment hoteler	nov	3.580	→		gen-des	658.541	↘	-83,9
Apartament turístic	oct	4.349	↘	-92,8	gen-des	349.748	↘	-77,2
Viatgers								
Establiment hoteler	nov	1.980	→		gen-des	166.222	↘	-75,8
Apartament turístic	oct	1.120	↘	-87,8	gen-des	68.825	↘	-74,8
Estada mitjana (dies)								
Establiment hoteler	nov	1,8	→		gen-des	4,0	↘	-33,3
Apartament turístic	oct	3,9	↘	-41,1	gen-des	5,1	↘	-9,6
Pitiüses								
Pernoctacions								
Establiment hoteler	des	6.150	↗	-	gen-des	992.005	↘	-89,0
Apartament turístic	oct	13.708	↘	-92,5	gen-des	449.322	↘	-81,0
Viatgers								
Establiment hoteler	des	2.815	↗	-	gen-des	290.831	↘	-84,9
Apartament turístic	oct	3.598	↘	-89,3	gen-des	91.470	↘	-80,6
Estada mitjana (dies)								
Establiment hoteler	des	2,2	↗	-	gen-des	3,4	↘	-27,3
Apartament turístic	oct	3,8	↘	-29,6	gen-des	4,9	→	-1,8

Font: INE, Ibestat i elaboració pròpia

Tal com es pot veure en el gràfic adjunt, els preus hotelers a les Illes Balears presenten descensos interanuals a tots els mesos del 2020 amb dades disponibles (excepte abril, maig i juny). Aquestes variacions interanuals cauen amb força en els mesos de temporada alta, agost i setembre (-8,94 % i -5,14 %, respectivament), per tant es romp la tendència marcada des de l'any 2015, on els preus hotelers havien experimentat pujades molt significatives. Els mesos de novembre i desembre són els que davallen amb més força, amb variacions del -14,35 % i del -11,88 % respectivament, però també cal tenir present que es corresponen als mesos de temporada baixa i, com és habitual en els darrers anys, presenten taxes de variació negativa. Així, enguany els preus han davallat amb més intensitat degut als efectes de la pandèmia.

Segons les dades publicades per l'IBESTAT, entre gener i desembre del 2020 arribaren 3 milions de turistes a les Illes Balears, xifra que representa un -81,3 % menys que durant l'any 2019, quan s'assoliren els 16,4 milions de turistes. Aquest descens és més accentuat entre els turistes estrangers (-87,4 %) i, sobretot, dels turistes provinents del mercat britànic (-94 %) i del mercat alemany (-84,1 %), per l'efecte del tancament de fronteres i les recomanacions de no viatjar a territori espanyol. La baixada en el cas dels turistes nacionals (-51,1 %) és més moderada i ha fet que el turisme nacional passi a representar el 44 % del total, quan en el mateix període del 2019 sols significava el 16,8 %. En canvi, els visitants alemanys representen el 23,4 %, per sota del 27,5 % del 2019. Tanmateix, la caiguda més representativa és la del mercat britànic, que ha passat de tenir un pes del 22,4 % a l'any 2019, a només el 7,3 % a l'any 2020.

Gràfic 10. Variació interanual dels preus hotelers a les Illes Balears (gener 2012 a desembre 2020)

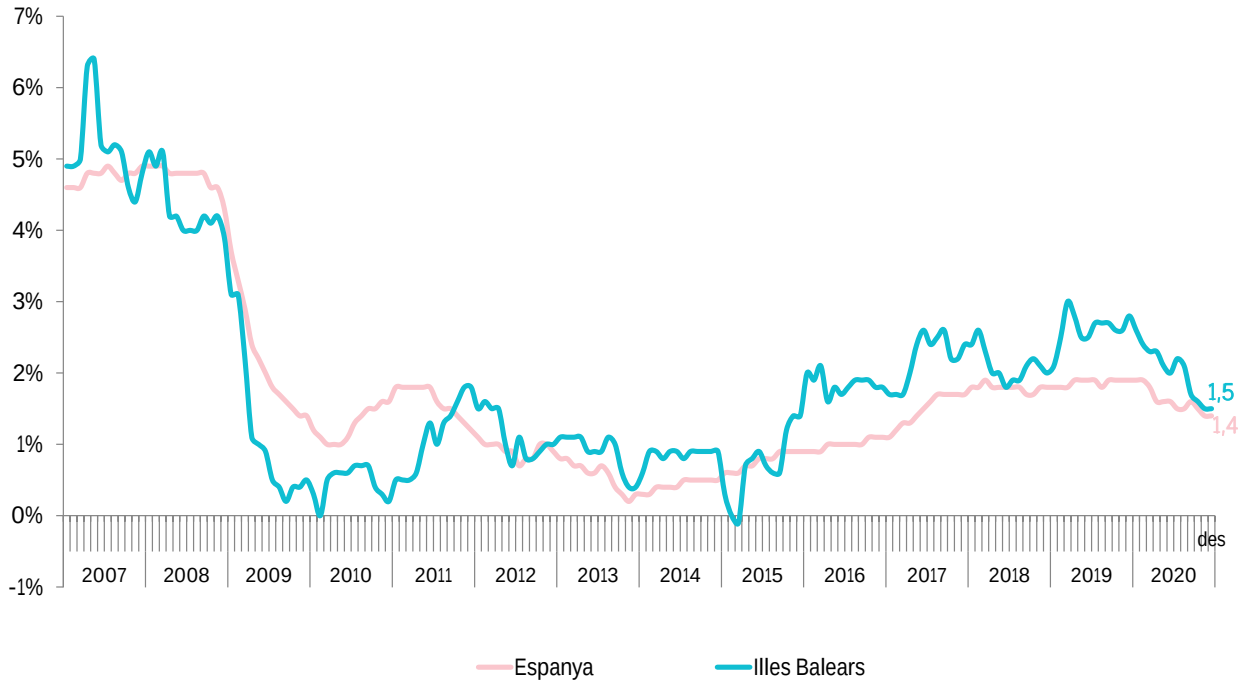

Font: INE

Quant als preus de l'oferta complementària, en el gràfic adjunt s'observa l'evolució que ha seguit el subgrup de restauració i menjadors. Durant els mesos del 2020 la variació interanual dels preus de les Illes Balears és de mitjana un 2 %, mentre que el conjunt estatal queda en un 1,6 %. La variació de preus de l'oferta complementaria a l'arxipèlag balear des de gener fins agost del 2020 se situa constantment per sobre de la variació de preus de l'Estat, i a partir d'octubre gairebé estan igualats ambdós valors.

Les xifres de turistes acumulades de l'any 2020 mostren una major caiguda interanual a Mallorca (-82,9 %) i el nombre de turistes es queda en els 2 milions. Una vegada més cal destacar el major descens entre els mercats exteriors, sobretot el britànic (-93,7 %), que entre el mercat nacional (-55,1 %). A Menorca, l'arribada de turistes es desploma un -70,7 % i se situa en 425.698 mil. Les Pitiüses registren un descens del nombre de turistes (-80,3 %), més accentuat entre el turisme britànic (-93,6 %) i alemany (-83,2 %), que entre el nacional (-50,3 %).

Gràfic 11. Variació interanual de l'IPC de restaurants

Font: INE

Taula 23. Turistes internacionals arribats a les Illes Balears per país de residència

	Darrera dada			Variació interanual (%)	Acumulat			Variació interanual (%)
Illes Balears	**desembre**	**61.525**	↘	**-74,5**	**gen-des**	**3.072.521**	↘	**-81,3**
Espanya	desembre	39.443	↘	-66,2	gen-des	1.350.841	↘	-51,1
Alemanya	desembre	8.500	↘	-87,7	gen-des	720.459	↘	-84,1
Regne Unit	desembre	1.198	↘	-92,2	gen-des	223.494	↘	-93,9
Mallorca	**desembre**	**49.670**	↘	**-74,8**	**gen-des**	**2.030.782**	↘	**-82,9**
Espanya	desembre	30.642	↘	-63,1	gen-des	711.213	↘	-55,1
Alemanya	desembre	7.985	↘	-88,2	gen-des	668.294	↘	-84,0
Regne Unit	desembre	986	↘	-92,0	gen-des	151.091	↘	-93,7
Menorca	**desembre**	**5.093**	↘	**-64,1**	**gen-des**	**425.698**	↘	**-70,6**
Espanya	desembre	4.718	↘	-61,2	gen-des	328.726	↘	-40,9
Regne Unit	desembre	67	↘	-95,9	gen-des	19.416	↘	-95,9
Pitiüses	**desembre**	**6.762**	↘	**-77,7**	**gen-des**	**616.040**	↘	**-80,3**
Espanya	desembre	4.082	↘	-81,0	gen-des	310.902	↘	-50,3
Alemanya	desembre	145	↘	-89,9	gen-des	52.988	↘	-93,5
Regne Unit	desembre	474	↘	-51,3	gen-des	43.884	↘	-84,5

Font: Ibestat

4.3. Transport i comunicacions

Taula 24. Afiliats a la Seguretat Social

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T^{t}_{t-12} (%)	
Transport i emmagatzematge	**desembre**	**19.673**	↘	**-10,3**
Mallorca	desembre	15.982	↘	-9,5
Menorca	desembre	963	↘	-4,8
Pitiüses	desembre	2652	↘	-14,6
Informació i comunicació	**desembre**	**8.150**	↘	**-6,1**
Mallorca	desembre	7.368	↘	-6,3
Menorca	desembre	326	↘	-4,2
Pitiüses	desembre	428	↘	-6,8

Font: TGSS

En el mes de desembre, el nombre d'**afiliats** en la branca de transport i emmagatzematge se situa en 19.673 persones a les Illes Balears, el que suposa un descens interanual del -6,5 %. En l'any 2020 el nombre acumulat d'afiliats disminueix un -11,70 % en tot l'arxipèlag Balear i especialment a les Pitiüses amb un descens del -21,8 %, seguit de Menorca (-10,7 %) i Mallorca (-9,5 %). D'altra banda, la xifra de treballadors de la branca d'informació i comunicacions també experimenta una caiguda (-6,2 %) respecte de desembre de l'any anterior. En aquest cas també el nombre de treballadors cau a totes les illes i de forma més significativa a les Pitiüses (-10,1 %), seguit de Mallorca (-4,3 %) i Menorca (-2,7 %).

Els **passatgers** arribats entre gener i desembre de l'any 2020 a les Illes Balears per via aèria disminueixen un -77,5 % en comparació amb l'any 2019. Així, en el 2020 n'arriben 4,6 milions als aeroports de les Illes Balears, lluny dels 20,6 milions arribats l'any anterior. El mercat estranger és el que ha caigut amb més força i entre els principals mercats emissors (Regne Unit i Alemanya), el britànic sofreix una caiguda del -93,6 %, atès que el Regne Unit va ser un dels primers països en demanar una quarantena als passatgers provinents de territori espanyol, i el mercat alemany un descens de -83,7 %. També cal destacar altres mercats que han sofert fortes caigudes com el mercat italià amb un descens del -84,1 % i el francès en un -73,6 %. El mercat domèstic és el que experimenta una menor caiguda situant-se en -56,2 %. Del total de passatgers que aterren als aeroports de les Illes Balears fins a desembre del 2020, el 59,3 % són espanyols, quan en el 2019 just representaven el 30,4 %. Per altra part, s'ha de comentar que els passatgers arribats durant aquest període, procedents d'un dels dos principals mercats emissors (Alemanya i Regne Unit), representen el 24,8 % del passatge total, molt inferior del 46,7 % del mateix període del 2019.

El nombre de passatgers arribats per via aèria fins a desembre de 2020 descendeix un -77,5 %

Pel que fa a l'evolució del trànsit aeri per illes, el passatge cau en tots els aeroports. El nombre de passatgers arribats a Mallorca l'any passat se situa en 3 milions, el que suposa un descens del -79,5 %. Cauen tots els mercats, i de forma més significativa el passatge britànic (-93,2 %), seguit del passatge alemany amb una caiguda del -83,6 % Així mateix, altres països d'origen mostren variacions negatives significatives, com ara Itàlia, que mostra un descens del -85,1 %. El nombre total de passatgers arribats a l'aeroport de Maó presenta un descens del -69 % en l'acumulat de l'any 2020. A Menorca, a l'igual que a Mallorca, el descens més accentuat és el del passatge britànic (-96,1 %), seguit de l'alemany (-88,7 %), i en menor mesura el passatge nacional (-49,3 %). Aquest darrer mercat representa el 84,6 % del total del passatge arribat el 2020 a l'aeroport de Maó, mentre que en el 2019 fou el 51,4 %. Finalment, el volum de passatgers de l'aeroport d'Eivissa experimenta un descens del -74 % interanual durant el 2020. En aquest aeroport, el mercat britànic experimenta el descens més accentuat, amb un - 93,4 %, seguit de l'alemany, amb un -85,1 %, i l'italià, amb un descens del -84,4 %. El passatge nacional aguanta millor amb un descens del -55,6 %. Aquest mercat representa el 69,8 % del total de passatgers arribats el 2020 a l'aeroport d'Eivissa.

Segons dades de Turespaña (Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme), la caiguda en el nombre de passatgers internacionals en els aeroports de les Illes Balears ha estat similar tant en les companyies aèries de baix cost (-86,1 %), com entre les companyies aèries tradicionals (-88,5 %). Així, durant el 2020 les companyies de baix cost transportaren 1,35 milions de passatgers, en comparació amb els 9,71 milions en el 2019. Els passatgers transportats en aquestes companyies representa el 71,7 % del total de passatgers de vols internacionals en el 2020, i a l'any anterior suposava el 67,6 %.

Taula 25. Passatgers arribats via aèria segons origen de vol

	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Illes Balears	**gener-desembre**	**4.635.814**	↘	**-77,5**
Espanya	gener-desembre	2.748.488	↘	-56,2
Alemanya	gener-desembre	876.548	↘	-83,7
Regne Unit	gener-desembre	272.289	↘	-93,6
Itàlia	gener-desembre	126.644	↘	-84,1
Suïssa	gener-desembre	105.392	↘	-82,2
França	gener-desembre	176.403	↘	-73,6
Mallorca	**gener-desembre**	**3.043.624**	↘	**-79,5**
Espanya	gener-desembre	1.559.897	↘	-58,1
Alemanya	gener-desembre	820.672	↘	-83,6
Regne Unit	gener-desembre	189.241	↘	-93,2
Itàlia	gener-desembre	38.507	↘	-85,1
Suïssa	gener-desembre	86.148	↘	-82,6
França	gener-desembre	106.856	↘	-76,2
Menorca	**gener-desembre**	**537.960**	↘	**-69,0**
Espanya	gener-desembre	452.967	↘	-49,3
Alemanya	gener-desembre	8.844	↘	-88,7
Regne Unit	gener-desembre	19.883	↘	-96,1
Itàlia	gener-desembre	20.669	↘	-80,3
Suïssa	gener-desembre	3.877	↘	-82,9
França	gener-desembre	21.959	↘	-63,8
Eivissa	**gener-desembre**	**1.054.230**	↘	**-74,0**
Espanya	gener-desembre	735.624	↘	-55,6
Alemanya	gener-desembre	47.032	↘	-85,1
Regne Unit	gener-desembre	63.165	↘	-93,4
Itàlia	gener-desembre	67.468	↘	-84,4
Suïssa	gener-desembre	15.367	↘	-79,4
França	gener-desembre	47.588	↘	-69,9

Font: AENA

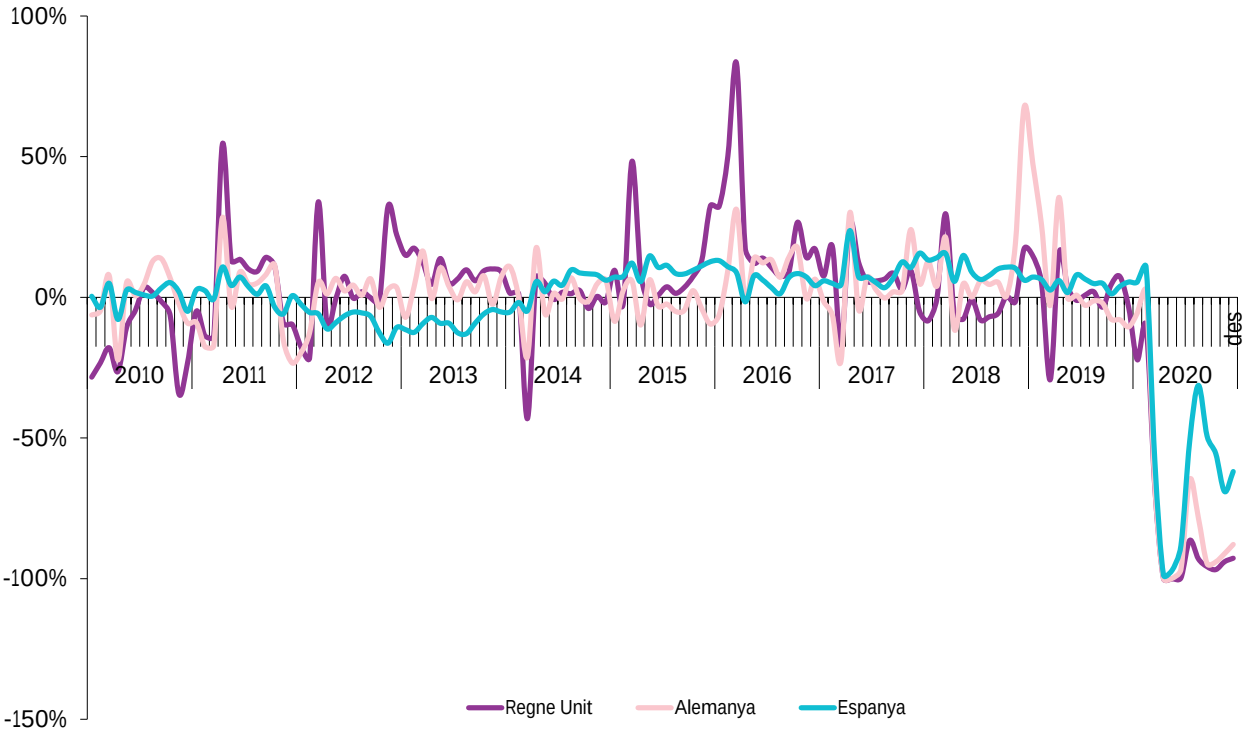
Segons les dades publicades per l'INE, els viatgers del transport metropolità de Palma se xifren en 575 milers durant el 2020, un −51 % inferior a la dada de l'any passat. Alhora, els usuaris del transport en autobús de Palma, que sumen 20,5 milions, pateixen un descens del −52 % interanual.

El trànsit marítim de passatgers en línia regular a les Illes Balears descendeix a la meitat en el 2020

El trànsit marítim de passatgers en línia regular a les Illes Balears, segons l'Autoritat Portuària de Balears, segueix la mateixa tendència que l'aèria i experimenta un descens del −46,5 % en l'any 2020 respecte a l'any anterior. La caiguda de passatgers per via marítima en línia regular és extensiva a totes les illes. Destaca el descens a les Pitiüses (−48,4 %), concretament Formentera en un −51,2 %, i Eivissa, en −46,2 %, seguides de Mallorca (−41,8 %) i Menorca (−39,5 %). D'altra banda, respecte al trànsit de passatgers en creuers turístics de l'any 2020, només hi hagué moviments els mesos de gener, febrer i part del mes de març, quan varen arribar alguns creuers a l'illa de Mallorca. Amb la declaració de l'estat d'alarma, el servei va quedar directament interromput, i a hores d'ara, encara segueix en aquesta situació.

Fins al mes de desembre del 2020, el transport marítim de **mercaderies** presenta una caiguda del −24,4 % respecte a l'any anterior, per arribar als 12,3 milions de tones. Aquest és un indicador que es troba molt correlacionat amb l'activitat econòmica de l'arxipèlag en general. Per illes, les mercaderies transportades per via marítima en el 2020 mostren un descens en totes elles: Menorca (−27,1 %), Eivissa (−24,7 %), Mallorca (−24,4 %), i Formentera (−16,3 %).

Gràfic 12. Passatgers arribats a les Illes Balears per via aèria segons origen de vol. Variació (%) interanual.

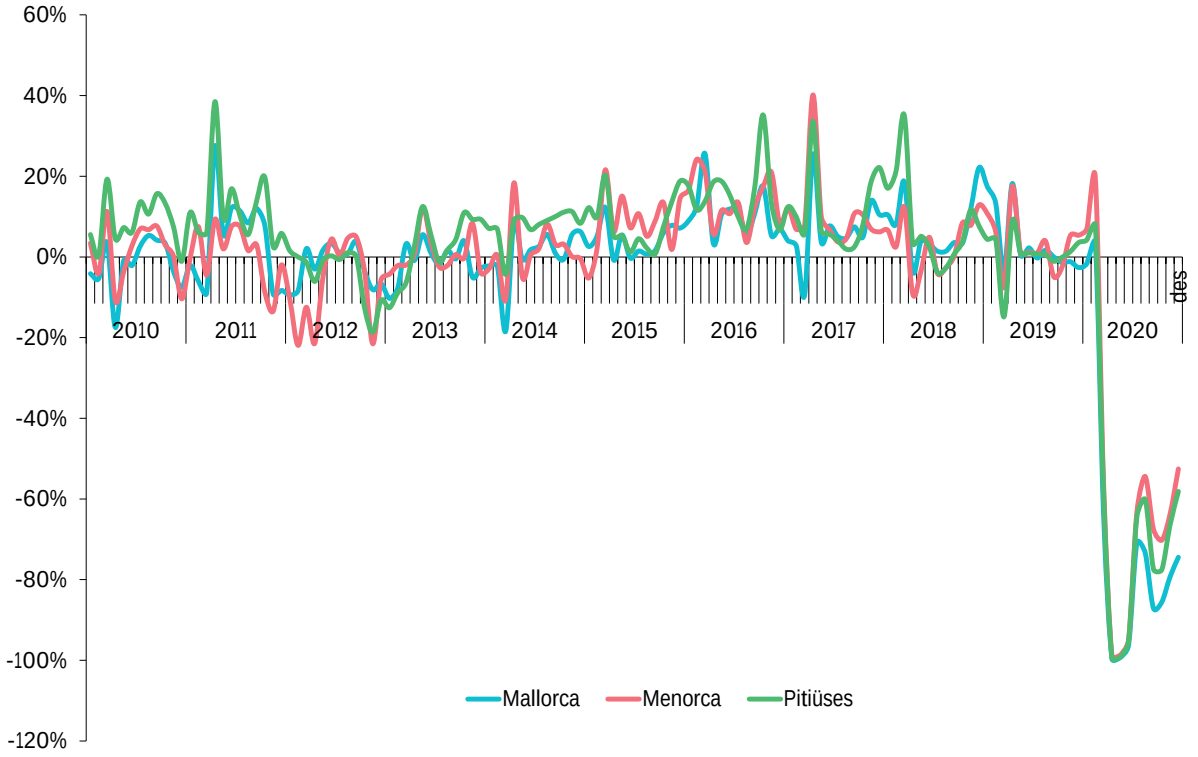

Font: AENA, elaboració pròpia

D'altra banda, el transport de mercaderies per via aèria, fins a desembre disminueix en un −25,0 %, per arribar a les 8.776 tones. El descens es dona a totes les illes i especialment a les Pitiüses (−26,6 %), seguit de Mallorca (−26,4 %), i amb una caiguda més suau a l'aeroport de Maó (−22,3 %).

LES MERCADERIES TRANSPORTADES TANT PER VIA MARÍTIMA COM PER VIA AÈRIA CAUEN PER SOBRE DEL 24 % A L'ANY 2020

Gràfic 13. Passatgers arribats per via aèria per illes. Variació interanual

Font: AENA, elaboració pròpia

Taula 26. Trànsit de passatgers arribats per via marítima

	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Illes Balears				
Línia regular	desembre	158.445	↘	-33,3
Creuers turístics	desembre	0	↘	-100,0
Mallorca				
Línia regular	desembre	51.770	↘	-44,0
Creuers turístics	desembre	0	↘	-100,0
Menorca				
Línia regular	desembre	4.480	↘	-28,9
Creuers turístics	desembre	0	→	
Pitiüses				
Línia regular (excepte de Formentera a Eivissa)	desembre	64.703	↘	-30,0
Línia regular Formentera	desembre	37.492	↘	-18,9
Creuers turístics	desembre	0	→	

Font: Ibestat

Taula 27. Transport de mercaderies. Tones embarcades i desembarcades

	Darrera dada		Cicle-tendència T^{t}_{t-12} (%)	
Illes Balears				
Marítim	desembre	1.001.693	↘	-10,9
Aeri	gener	502	↘	-20,1
Mallorca				
Marítim	desembre	765.585	↘	-10,4
Aeri	gener	378	↘	-27,6
Menorca				
Marítim (port de Maó)	desembre	47.395	↘	-14,5
Aeri	gener	66	↘	-26,8
Pitiüses				
Marítim Eivissa	desembre	173.969	↘	-11,9
Marítim Formentera	desembre	14.744	→	-0,5
Aeri Eivissa	gener	58	↘	-13,4

Font: Ministeri de Foment, Ports de Balears, elaboració pròpia

4.4. Mediació financera

Taula 28. Indicadors de mediació financera

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T^{t}_{t-12} (%)	
Nombre d'hipoteques constituïdes	novembre	894	→	1,5
Mallorca	novembre	582	↘	-15,8
Menorca	novembre	125	↘	-11,1
Pitiüses	novembre	187	↗	58,9
Import de noves hipoteques (milions d'€)	novembre	204,1	↘	-9,8
Dipòsits (milions d'€)	3r trim	27.310	→	-0,7
Crèdits (milions d'€)	3r trim	32.400	↗	6,5
Nombre d'oficines d'entitats financeres	3r trim	624	↘	-12,6
Afiliats a la SS activitat mediació financera	gener	6.835	→	-0,6
Mallorca	gener	6.360	→	-0,5
Menorca	gener	196	↗	4,0
Pitiüses	gener	265	→	0,3

Font: BE, Ibestat, INE, TGSS, elaboració pròpia

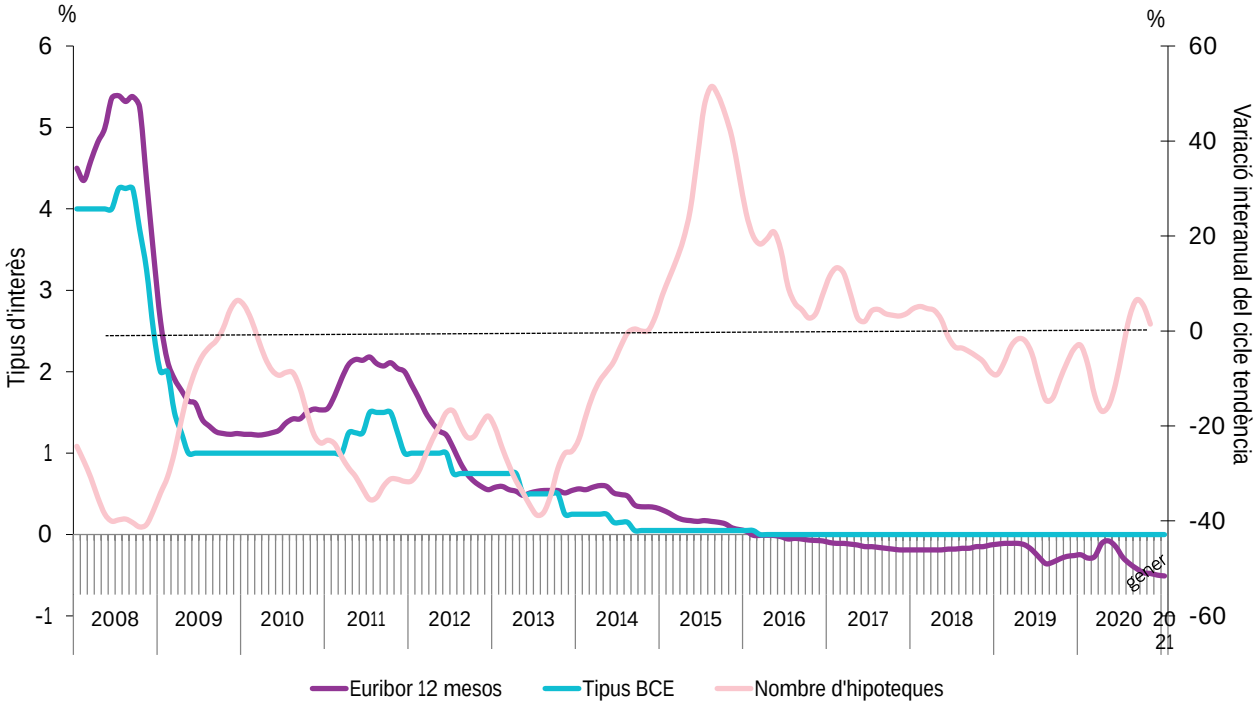
Així com ja s'ha destacat en butlletins anteriors, el procés de reestructuració que sofreix el sector bancari està provocant que el nombre d'oficines bancàries continuï a la baixa. En el tercer trimestre del 2020, el conjunt de les Illes Balears suma 624 oficines, 22 menys respecte al trimestre anterior (646 oficines) i 92 menys que fa un any (716 oficines) i manté la tendència en negatiu. A Espanya l'evolució continua també a la baixa, amb 2.103 oficines menys que un any abans, i suma un total de 22.909 oficines. A més, la reducció del nombre d'oficines bancàries es pot veure agreujada per les fusions entre entitats financeres. En conseqüència, el tancament d'oficines es relaciona directament amb la reducció del nombre de persones afiliades a la Seguretat Social en les activitats financeres i d'assegurances i, per tant, ens trobam davant una branca d'activitat que continua mostrant una tendència lleugerament negativa, encara que registra un increment en el conjunt balear respecte de les dades de fa un any. El mes de gener d'enguany, el nombre de persones afiliades arriba a 6.835 persones, un +0,2 % de variació interanual. Per illes, l'afiliació creix, en termes interanuals, a Menorca (+3,7 %) i Eivissa (+1,6 %). Aquestes illes concentren el 2,9 % i 3,7 %, respectivament, del total de persones afiliades del sector. D'altra banda, l'afiliació es redueix, en termes interanuals, a Mallorca (-0,02 %), que representa el 93,1 % del total de persones afiliades, i a Formentera (-13,3 %), amb un pes del 0,2 %.

L'EURIBOR A 12 MESOS CONTINUA ENFONSANT-SE I EL MES DE GENER D'ENGUANY REGISTRA UN -0,51 %

El BCE manté les polítiques econòmiques amb relació al tipus d'interès oficial de la zona euro que varen ser adoptades el mes de març del 2016, quan el davallà del 0,05 % i el fixà en el 0 % amb la finalitat de garantir unes condicions financeres favorables i intentar rellançar l'economia. Pel que fa al creixement de la zona euro, en el quart trimestre del 2020, el PIB se situa en el -5,0 % de variació interanual, la qual cosa suposa una reducció del creixement de 6,0 punts percentuals respecte del creixement de fa un any i una variació intertrimestral de -16,3 %.

En l'àmbit hipotecari, quant al nombre d'hipoteques constituïdes, el mes de novembre del 2020 s'observa un canvi de tendència, la qual passa a terreny positiu, fet que no es produïa des de mitjan 2018. S'observa que l'any 2020 (període de gener a novembre), el nombre d'operacions registrades ha estat de 14.190, quan el mateix període de l'any 2019 se'n signaren 12.895. Això suposa un increment en termes interanuals d'un 10,0 %, que equival, en termes absoluts, a 1.295 més. En canvi, el mes de novembre del 2020, el nombre d'hipoteques, rústiques i urbanes, contractades en el conjunt de l'arxipèlag balear presenta un decrement interanual d'un 7,5 % i passa de les 966 operacions que se signaren el mes de novembre del 2019 a les 894 que s'han signat el mateix mes del 2020. Del total indicat, 864 corresponen a hipoteques sobre finques urbanes (un 96,6 % respecte del total d'hipoteques) i 30, a hipoteques sobre finques rústiques (un pes del 3,4 % respecte del total d'hipoteques). D'altra banda, el mes de novembre del 2020 mostra una tendència negativa respecte de l'import de noves hipoteques (-8,1 %).

Gráfico 14. Evolució dels tipus d'interès i hipoteques

Font: BE, Euríbor, INE, elaboració pròpia

A més, en aquest mes, l'import hipotecat baixa amb intensitat, un 38,9 %, i passa de 283,58 milions l'any passat a 204,13 milions enguany. Aquest mes, doncs, l'import mitjà de les hipoteques és de 228,33 milers d'euros. Pel que fa als habitatges, el mes de novembre del 2020 se subscriuen 644 hipoteques (una reducció d'un 11,0 % interanual) per un import de 141,73 milions d'euros (un –26,1 % interanual), que suposa un import mitjà per hipoteca de 220,08 milers d'euros.

En el tercer trimestre del 2020, els dipòsits en entitats bancàries a l'arxipèlag balear sumen 27.309,5 milions d'euros i representen un augment d'un 0,8 % amb relació al trimestre anterior, encara que, en termes interanuals, suposa una caiguda d'un 1,6 %. A més, en el cas de la tendència s'observa un canvi de signe respecte del trimestre anterior. D'altra banda, els dipòsits de les illes representen un 2,0 % sobre el total nacional. Els dipòsits a les Illes Balears es divideixen entre els de les administracions públiques (en aquest trimestre, un 5,9 % del total) i els del sector privat (el 94,1 % restant). Els dipòsits de les administracions públiques (1.613,2 milions d'euros) experimenten un augment interanual d'un 0,4 %. Paral·lelament, els dipòsits del sector privat, que sumen 25.696,3 milions d'euros, es redueixen un 1,8 %, en comparació amb el mateix trimestre de l'any anterior.

Pel que fa al crèdit concedit a les Illes Balears en els darrers períodes (dada de caràcter trimestral), continua amb una tendència ascendent i, en el tercer trimestre del 2020, augmenta un 6,6 % en termes interanuals.

El volum total del crèdit arriba a 32.399,9 milions d'euros, el 96,3 % dels quals correspon a altres sectors residents (5,2 % d'increment interanual) i el 3,7 % restant correspon a les administracions públiques (un 61,9 % d'augment).

Quant al crèdit concedit a les administracions públiques de les Illes Balears, aquesta forta pujada s'explica majoritàriament pel canvi en el sistema de finançament autonòmic, a la qual cosa s'afegeix les necessitats econòmiques per pal·liar la situació pandèmica. En relació al crèdit total nacional, el concedit a les Illes Balears representa aquest trimestre un 2,6 %. Del crèdit total privat concedit a Espanya, la major part també es destina al finançament dels altres sectors (94,5 %) i la resta al finançament de les administracions públiques (5,5 %). En termes globals, el crèdit en el conjunt de l'Estat espanyol s'ha incrementat respecte de l'any anterior en un 2,5 %.

La ràtio de morositat manté la tendència a la baixa, tot i els possibles efectes de la pandèmia

El nombre de crèdits dubtosos d'empreses i llars sobre els préstecs concedits s'ha anat reduint gradualment des de l'inici del 2014. Així, en el tercer trimestre del 2020, la ràtio de morositat del sector privat és d'un 4,6 % per al conjunt d'Espanya, la qual cosa suposa una davallada de 0,5 punts percentuals respecte a la dada del tercer trimestre del 2019 (5,1 %), que equival, en termes interanuals, a una reducció d'un 9,2 %.

4.5 Altres serveis

Taula 29. Ocupats en altres serveis

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Activitats sanitàries i serveis socials	gener	41.303	↗	7,8
Altres serveis socials	gener	21.380	↘	-8,1
Administració pública	gener	22.904	↗	6,0
Educació	gener	26.070	↗	2,4
Serveis de la llar	gener	10.815	→	0,7
Mallorca				
Activitats sanitàries i serveis socials	gener	35.352	↗	7,9
Altres serveis socials	gener	16.961	↘	-8,8
Administració pública	gener	18.374	↗	4,5
Educació	gener	23.918	↗	2,9
Serveis de la llar	gener	8.586	→	0,1
Menorca				
Activitats sanitàries i serveis socials	gener	2.145	↗	4,8
Altres serveis socials	gener	1.555	↘	-4,6
Administració pública	gener	2.348	↗	11,7
Educació	gener	855	→	1,5
Serveis de la llar	gener	554	→	-1,9
Pitiüses				
Activitats sanitàries i serveis socials	gener	3.750	↗	7,6
Altres serveis socials	gener	2.736	↘	-5,8
Administració pública	gener	2.179	↗	14,0
Educació	gener	1.264	↘	-4,2
Serveis de la llar	gener	1.674	↗	4,9

Font: TGSS

Segons les dades publicades per l'IBESTAT referents als indicadors d'activitat del sector dels serveis (IASS), en el mes de desembre del 2020, l'índex de la xifra de negoci mostra una tendència a la baixa per als serveis empresarials i també per a l'índex d'ocupació, en comparació amb el mateix mes del 2019. Per una part, la variació interanual de l'índex de la xifra de negoci dels serveis empresarials a les Illes Balears baixa un -5,8 % en activitats professionals, científiques i tècniques, i un -66,6 % en activitats administratives i serveis auxiliars. Per l'altra, l'índex d'ocupació presenta també resultats en negatiu, així en la primera activitat presenta una variació interanual del -4,2 %, i del -2,7 %, en el cas de la segona. Aquestes xifres posen de manifest l'efecte provocat per la crisi de la COVID-19 en el teixit empresarial de les Illes Balears durant el 2020.

En el mercat immobiliari, el nombre d'empreses i de treballadors afiliats a la Seguretat Social del mes de gener del 2021 cau en relació amb l'any anterior. Així, en el primer mes del 2021 hi ha 1.430 comptes de cotització inclosos en les activitats immobiliàries a les Illes Balears, un 3,0 % menys que en el mateix mes del 2020. Aquest descens és generalitzat a totes les illes, excepte a Eivissa, on es manté, i de forma més accentuada a Menorca i Formentera, on decreix un −8,8 % i −8,3 % respectivament. Pel que fa a l'afiliació, en el mes de gener d'enguany hi ha 5.255 persones afiliades a aquesta activitat, un −0,5 % respecte d'un any enrere. Es donen diferències per illes, l'afiliació únicament s'incrementa a Eivissa (6,5 %), mentre que decreix, suaument a Mallorca (−1,6 %) i Menorca (−2,4 %), i amb major intensitat a Formentera (−11,4 %).Tot i que s'esperava que aquesta fos una de les activitats menys afectades pel virus, la duració dels efectes produïts per la crisi sanitària, com són l'augment de l'atur i la incertesa, entre d'altres, estan alentint la recuperació d'aquest mercat.

En el mes de gener del 2021 es comptabilitzen 41.303 persones afiliades a **activitats sanitàries i serveis socials** a les Illes Balears, fet que representa un augment interanual del 7,8 %, i continua així la senda de creixement iniciada en 2013 i només interrompuda entre el juny i l'agost del 2020. Totes les illes presenten increments dels ocupats en aquesta activitat respecte de l'any anterior, de forma més accentuada a Mallorca (7,9 %), seguida de les Pitiüses (7,6 %) i de Menorca (4,8 %). Al contrari que la majoria d'activitats, aquesta es veu afavorida per la crisi del coronavirus, ja que s'incrementa la demanda de personal sanitari i de serveis socials.

Segons les dades publicades per l'IBSALUT en el mes de desembre del 2020, el nombre de pacients pendents d'una primera visita assoleix les 39.348 persones, xifra que se situa un −4,9 % per sota de la de l'any anterior. Si només es té en compte el nombre de pacients pendents d'una primera visita en un període de demora superior a 60 dies, hi ha 8.606, mentre que el mateix mes de l'any 2019 eren 6.814, això suposa un increment del 26,3 %. La demora mitjana en nombre de dies ha passat en el darrer any de 39,1 dies a 46,9, la qual cosa suposa un increment del 20,0 %. D'altra banda, creix el nombre de pacients pendents d'una intervenció quirúrgica, que en el darrer mes del 2020 és de 11.611 (un -3,7 % de variació interanual), així com també el nombre de dies d'espera per ser intervingut (71,2 %), que passa de 79,1 dies de mitjana a 135,3 dies un any després. En el cas de pacients pendents d'una intervenció quirúrgica en un període de demora superior a 180 dies, s'incrementa considerablement el nombre (un 383,5 %) i passa de 641 a 3.099 pacients en un any. L'empitjorament d'aquests indicadors està clarament relacionat amb la tensió que està provocant la COVID-19 en el sistema sanitari, encara que se n'espera una millora a mesura que es desplegui àmplia i eficaçment la vacunació.

En el mes de desembre del 2020 la demora mitjana en nombre de dies d'una primera visita és de 46,9, un 20,0 % per sobre de la xifra de fa un any

En el mes de gener del 2021 hi ha 21.380 persones afiliades al conjunt d'activitats que formen la branca d'altres serveis socials a les Illes Balears, amb una taxa de variació per al conjunt balear d'un −8,1 %.

Per illes, el nombre d'afiliats a aquesta branca d'activitat decreix sobretot a Mallorca (−8,8 %), seguida de les Pitiüses (−5,8 %) i de Menorca (−4,6 %).

En el sector de l'**educació** es comptabilitzen 26.070 treballadors d'alta en la Seguretat Social en el mes de gener del 2021, xifra un 2,4 % superior a la del mateix mes del 2019. L'afiliació augmenta respecte a l'any anterior en el cas de Mallorca (2,9 %), seguida de Menorca (1,5 %), mentre que a les Pitiüses baixa (−4,2 %). L'illa de Mallorca aglutina el 91,7 % del total d'ocupats en el sector educatiu. El manteniment de les escoles obertes durant el curs 2020/2021 i la necessitat de complir amb els requisits establerts d'aforament i distància, entre d'altres, sembla que ha fet incrementar el nombre de personal educatiu.

Segueix la tendència a l'alça del nombre de personal educatiu des del 2013

Pel que fa a l'**Administració pública** (serveis generals), en el mes de gener del 2021 hi ha 22.904 persones d'alta en la Seguretat Social, un 6,0 % més que en el mateix mes de l'any anterior per al conjunt de les Illes Balears. L'afiliació augmenta a totes les illes, de forma més significativa, a les Pitiüses (14,0 %) i Menorca (11,7 %), i, en menor proporció, a Mallorca (4,5 %). En aquest cas, el 80,2 % de l'afiliació es concentra a l'illa de Mallorca.

Finalment, pel que fa a l'afiliació dels **serveis de la llar**, en el mes de gener del 2021, aquesta se situa en 10.815 persones en el conjunt de les Illes Balears, un 0,7 % més respecte del gener de l'any passat. La variació interanual es frena a l'illa de Menorca (-1,9 %), contràriament al que succeeix a les Pitiüses (4,9 %), i es manté en el cas de Mallorca (0,1 %).

5 Activitat empresarial

Taula 30. Empreses de les Illes Balears

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
NOMBRE D'EMPRESES (DIRCE)	2020	100.022	→	1,3
Sense assalariats	2020	56.170	→	1,3
1 a 9	2020	39.379	→	1,2
Més de 10	2020	4.473	↗	2,2
DEMOGRAFIA EMPRESARIAL (TGSS) *				
ILLES BALEARS	4t trim	36.086	↘	-3,4
Altes	4t trim	1.570	↘	-14,6
Baixes	4t trim	6.621	↘	-25,1
MALLORCA	4t trim	25.708	↘	-4,0
Altes	4t trim	1.139	↘	-15,6
Baixes	4t trim	4.087	↘	-23,0
MENORCA	4t trim	2.888	↘	-2,9
Altes	4t trim	120	↘	-17,8
Baixes	4t trim	672	↘	-19,5
EIVISSA	4t trim	5.141	↘	-2,3
Altes	4t trim	220	↘	-8,7
Baixes	4t trim	1.470	↘	-31,8
FORMENTERA	4t trim	352	→	1,1
Altes	4t trim	14	→	-22,2
Baixes	4t trim	280	↘	-23,5

Font: INE, MTMSS i Ibestat

** Total d'empreses a final del període*

Les empreses registrades a les Illes Balears sumen un total de 100.022 a l'1 de gener de 20 20, que representen 85,4 empreses per cada mil habitants, segons el Directori Central d'Empreses (DIRCE) de l'INE. La creació d'empreses es manté a l'alça per sisè any consecutiu en termes interanuals (1,3 %), amb 1.310 empreses més que ara fa un any, tot i que perd força. Al conjunt d'Espanya també creixen, però lleugerament per sota de la variació de Balears (1,2 %). La xifra a les Illes suposa un màxim històric a la sèrie temporal, iniciada al 1999. En canvi, a nivell estatal el nombre d'empreses del 2020 es manté per davall del nivell del 2008. Cal tenir en compte que el darrer Directori Central d'Empreses és de l'1 de gener del 2020 i per això encara no recull els efectes econòmics derivats de la pandèmia.

El sector empresarial de les Illes es caracteritza pel predomini de les empreses petites, les conegudes com a micropimes. De fet, les empreses amb 9 o menys treballadors representen el 95,5 % del teixit empresarial illenc. El 2020 el nombre d'empreses ha crescut en termes interanuals a gairebé tots els estrats d'assalariats.

Més en detall, les empreses sense cap assalariat, que representen més de la meitat del total (un 56,2 %), s'incrementen un 1,3 % en el 2020 respecte de l'any anterior. Les empreses entre 1 i 9 assalariats, que sumen 39.379 empreses també s'incrementen (1,2 %). Ara bé, el tram que més augmenta és el de més de 10 assalariats (2,2 %).

El nombre total d'empreses de les Illes el quart trimestre del 2020 és de 36.086, un 3,4 % menys que en el mateix període del 2019, segons la demografia de les empreses inscrites a la Seguretat Social que presenta l'Ibestat. El 2020 aquest indicador romp la senda de creixement iniciada a mitjans del 2014. La distribució de les empreses per illa està encapçalada per Mallorca, amb 25.708 empreses, seguida per Eivissa (5.141), Menorca (2.888) i Formentera (352 empreses). En termes interanuals, totes elles mostren reduccions del nombre d'empreses d'alta, excepte Formentera (1,1 %). Destaca la caiguda a Mallorca (-4,0 %), seguida de Menorca (-2,9 %) i d'Eivissa (-2,3 %).

Continuant amb la demografia d'empreses, en el quart trimestre del 2020 s'han obert 1.570 negocis, mentre que n'han tancat 6.621, de manera que les baixes superen clarament les altes. La distribució sectorial d'altes i baixes reprodueix l'estructura econòmica de les Illes amb un major pes dels serveis, seguits de la construcció, la indústria i l'agricultura. De les 1.570 altes, 1.025 corresponen al sector dels serveis, 423 a la construcció, 81 a la indústria i 41 a l'agricultura. Quant a la diferència entre altes i baixes del darrer trimestre, totes les activitats perden més empreses de les que es creen, especialment els serveis (4.895 menys), seguit per la indústria (87 menys), l'agricultura (52 menys) i la construcció (17 menys).

Pel que fa a la variació relativa respecte d'un any enrere, s'observen descensos tant en les altes (-14,6 %), com entre les baixes (-25,1 %). Per sectors, tots ells redueixen el dinamisme empresarial: l'agricultura (-14,6 %), la indústria (-14,7 %), la construcció (-13,3 %) i els serveis (-15,1 %). Quant a les baixes, cauen també a totes les activitats, especialment als serveis i a l'agricultura, seguits per la indústria i la construcció. S'ha de tenir en compte, que a més dels efectes del Coronavirus s'ha d'afegir el fet que el quart trimestre és un dels que mostra una menor creació d'empreses per l'estacionalitat de l'economia de les Illes. Pel que fa a les baixes, mostren unes xifres més baixes que els anys anteriors gràcies als ajuts directes i a la implantació dels ERTO que les ha permés mantenir-se en funcionament, així com també pel fet que com s'han donat menys altes d'empreses estacionals durant la temporada alta, cau el nombre de baixes d'aquestes empreses estacionals .

LA CONSTITUCIÓ DE SOCIETATS MERCANTILS A LES ILLES BALEARS CAU UN 14,6 % EN EL 2020, PERÒ AUGMENTA DE FORMA SIGNIFICATIVA EL CAPITAL SUBSCRIT

A continuació s'analitza el dinamisme empresarial a les Balears, mesurat com el nombre de societats mercantils constituïdes. Segons dades de l'Ibestat, el nombre de societats mercantils constituïdes a les Illes el mes de desembre del 2020 és de 195, un 1,5 % menys que en el mateix període de l'any passat. En termes acumulats anuals, el nombre de societats mercantils constituïdes disminueix un −14,6 % en comparació amb el mateix període de l'any anterior. D'aquestes, la majoria són societats limitades (440 menys que un any enrere).

En el conjunt d'Espanya, i al mes de desembre, les societats mercantils experimenten un increment (8,1 %), a conseqüència de l'augment de les societats limitades (8,2 %), ja que les anònimes decreixen (-13,9 %). Pel que fa al capital subscrit de les societats de les Illes s'ha incrementat de manera destacable de gener a desembre del 2020. Així, a les Balears suma 204,9 milions d'euros, un 22,3 % més que en el mateix període de l'any 2019. En relació al nombre de dissolucions anual del 2020 (866) es redueixen un -15,6 % respecte a l'any anterior. D'aquestes dissolucions, 746 són de caràcter voluntari. Concretament, en el mes de desembre es dissolen 127 empreses, cosa que suposa una variació interanual del -3,1 % i contrasta amb l'augment de dissolucions registrat a l'àmbit nacional (10,4 %). Aquestes dades mostren la resiliència de les empreses, les quals durant el darrer any han pogut incrementar el capital subscrit, al temps que s'han reduït les dissolucions.

Com a indicador avançat de les baixes en la demografia empresarial es pot emprar el nombre de deutors en concurs de creditors. A les Illes Balears n'hi ha 179 en el 2020, 19 menys que en el 2019, segons dades de l'INE. Els concursos en l'àmbit nacional també mostren un descens interanual (-13,6 %) en el 2020. Dels processos concursals a les Illes Balears del 2020, 109 corresponen a empreses (28 menys que un any enrere), la majoria de responsabilitat limitada, i la resta són persones físiques sense activitat empresarial. Com s'ha comentat anteriorment, les mesures acordades han permés evitar un increment del nombre d'empreses en concurs de creditors. Entre les empreses concursades gairebé una sisena part es dediquen a la construcció, seguides de les centrades en la indústria (4,6 %). Dins de les activitats dels serveis hi destaquen les empreses concursades al comerç (21,1 %), l'hostaleria (18,3 %) i a la resta dels serveis (11,9 %). Per xifra de negoci, les empreses amb una facturació de fins a dos milions d'euros (79 empreses) són les més damnificades (representen gairebé tres quartes parts del total). Per volum de treballadors, el 19,3 % de les empreses concursades són sense assalariats (4 menys que en el 2019) i quasi la meitat (el 45,9 %) tenen entre un i cinc assalariats (6 més que un any enrere). Les dades mostren que les empreses que han experimentat els majors descensos en el darrer any són les de més de 10 treballadors. En canvi, les empreses concursades d'1 a 2 treballadors i les de 6 a 9 s'incrementen en el darrer any (20,0 % i 11,1 %, respectivament). Per tant, és fa palés com les empreses que han sofert més els efectes de la pandèmia són les del sector dels serveis i amb menys de cincs assalariats.

IV. DEMANDA

1 Preus de consum

Taula 31. Evolució de l'IPC gener 2021 (Base 2016)

	Evolució anual		Evolució mensual	
Illes Balears	**Variació interanual**	**Influència**	**Variació mensual**	**Repercussió mensual**
Índex general	**0,7**	-	**0,2**	-
Aliments i begudes no alcohòliques	1,6	0,128	0,6	0,110
Begudes alcohòliques i tabac	0,3	0,002	0,6	0,016
Vestit i calçat	1,2	0,011	-13,4	-0,900
Habitatge, aigua, electricitat, gas i altres combustibles	3,7	0,343	4,0	0,517
Mobles, articles de la llar i articles per al manteniment corrent de la llar	1,2	0,050	0,4	0,025
Sanitat	0,2	0,005	0,2	0,007
Transport	-2,4	0,288	1,5	0,254
Comunicacions	-3,4	0,022	0,5	0,020
Oci i cultura	-0,7	0,113	0,0	0,001
Ensenyament	0,4	0,000	0,0	0,000
Restaurants i hotels	1,8	0,043	0,0	-0,003
Altres béns i serveis	1,2	-0,020	0,0	0,004
Inflació subjacent	**0,7**	-	**-0,6**	-

Font: INE

Preus

L'INE ha dut a terme l'actualització anual de les ponderacions utilitzades per al càlcul de l'IPC. Enguany el procediment s'ha modificat perquè la nova estructura de ponderacions reculli el efecte que la COVID-19 té en el consum de les llars.

Al gener del 2021, després de nou mesos consecutius en negatiu, la inflació retorna als valors positius tant a les Illes Balears com a Espanya. L'IPC de les Illes en el primer mes del 2021 experimenta una pujada interanual del 0,7 %, 1,1 punts percentuals més que el darrer registre del 2020 (-0,5 %). Aquest fort repunt s'explica principalment per la repercussió del grup d'habitatge (0,343 punts percentuals) a causa de l'increment dels preus de l'electricitat i, en menor mesura, del gas i del gasoil per a calefacció. També influeixen a l'alça els grups de transports (0,288 p.p.) i el d'aliments i begudes no alcohòliques (0,128 p.p.).

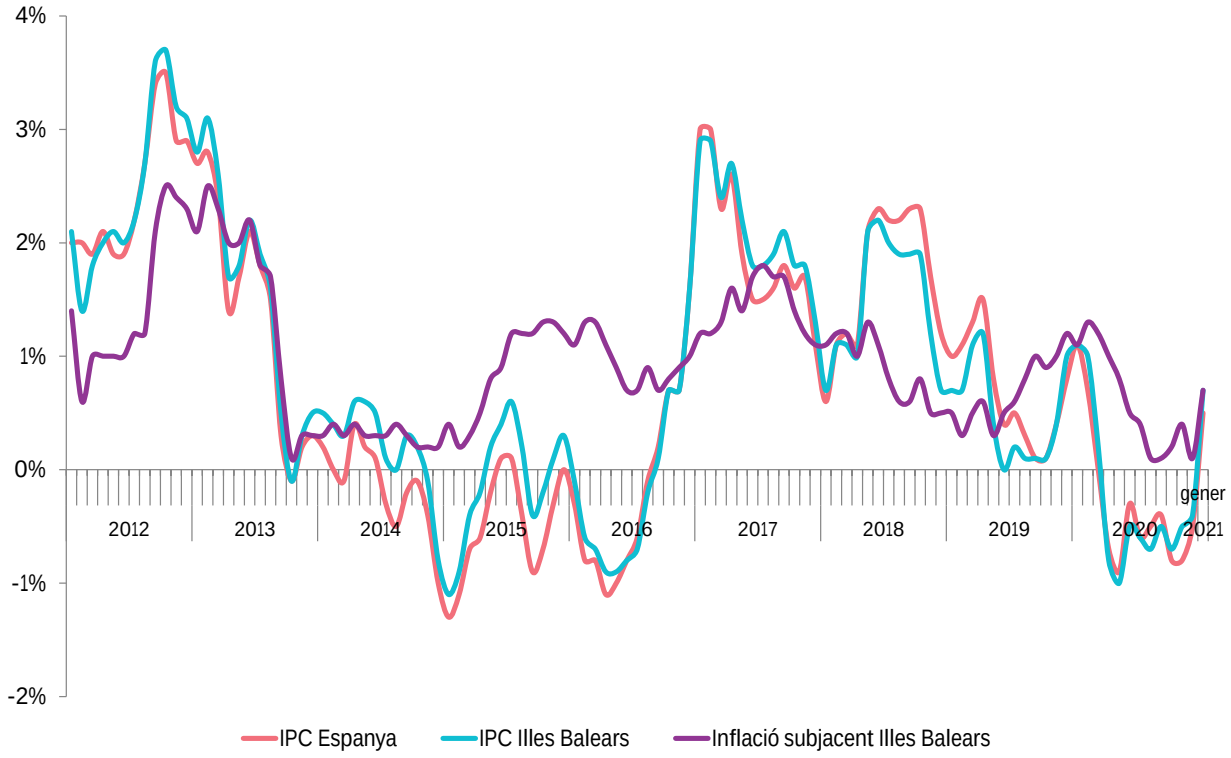
En el conjunt de l'Estat el comportament de la inflació és semblant i la taxa interanual se situa en un 0,5 %, un punt percentual per sobre del registre del desembre (-0,5 %).

A les Illes la majoria de grups de consum manté la taxa interanual en positiu. Destaquen les pujades del grup d'habitatge, aigua, electricitat, gas i altres combustibles (3,7 %), d'hotels, cafès i restaurants (1,8 %) i d'aliments i begudes no alcohòliques (1,6 %). Per contra, els únics grups que romanen en negatiu són el de comunicacions (-3,4 %), el de transport (-2,4 %) i el d'oci i cultura (-0,7 %).

D'altra banda, la inflació subjacent a les Illes també ha repuntat amb força (0,7 %) i exhaureix el diferencial negatiu que mantenia respecte de la general d'ençà del febrer de l'any passat. A Espanya la taxa queda lleugerament per sota (0,6 %).

Finalment, la variació interanual de l'índex de preus harmonitzat (IPCH) en el conjunt de l'Estat del gener se situa en un 0,4 %, 1,0 p.p. superior a la del mes precedent, mentre que la de la mitjana dels països de la zona euro puja un 0,9 %, 1,2 p.p. més que el registre del desembre del 2020.

Gràfic 15. Variació interanual de l'Índex de Preus de Consum

Font: INE

2 Consum

2.1 Consum intern

Taula 32. Indicadors de consum

Illes Balears	Darrera dada		% var. Interanual[1]	
Consum carburants automoció (quilolitres)	desembre	47.092	→	0,9
Matriculació de turismes	gener	1.304	↘	-46,9
Índex de vendes al detall[2]	desembre	107,20	→	-0,5
Mallorca				
Consum carburants automoció (quilolitres)	desembre	37.671	→	1,2
Matriculació de turismes[1]	gener	644	↘	-63,6
Menorca				
Consum carburants automoció (quilolitres)	desembre	3.044	↗	7,1
Matriculació de turismes [1,3]	gener	44	↘	-42,9
Pitiüses				
Consum carburants automoció (quilolitres)	desembre	6.377	↗	2,1
Matriculació de turismes [1,3]	gener	110	↘	-57,9

Font: CLH, DGT, INE, elaboració pròpia

1 La variació és de la cicle-tendència Ttt-12 (%), excepte en la matriculació de turismes

2 Preus constants any 2015 (índex 2010=100)

3 No s'inclouen els destinats a lloguer

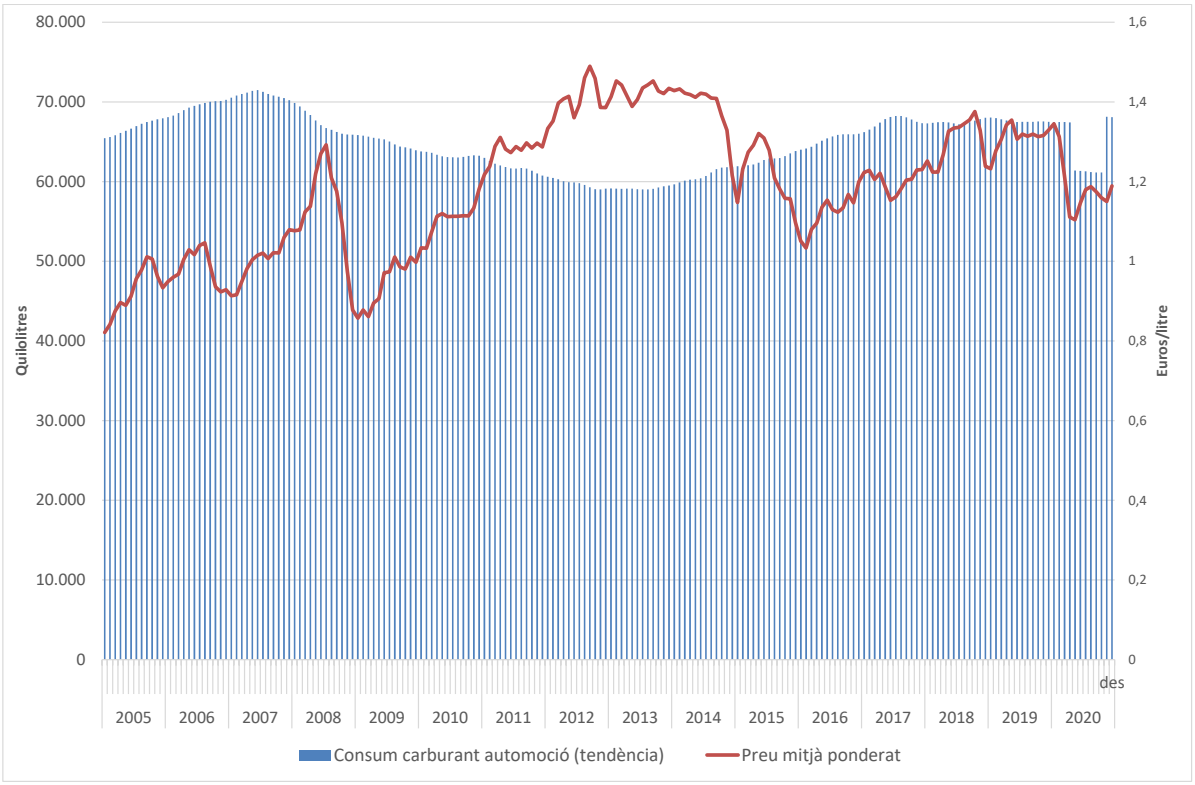
4 S'inclouen els matriculats i/o inscrits a les Illes Balears

Consum intern

D'acord amb les darreres dades disponibles de la Comptabilitat nacional trimestral d'Espanya, corresponents al quart trimestre del 2020, la **despesa en consum final** a preus corrents (229,3 mil milions d'euros), si bé continua recuperant terreny, es manté a la baixa amb una taxa de variació interanual del −4,4 %, 2,0 punts percentuals superior al volum registrat en el tercer trimestre. Com ja es va indicar en l'anterior publicació referida al tercer trimestre, el component de la despesa que experimenta la capgirada més remarcable és el relatiu al consum final de les llars (161,1 milions d'euros) que, en termes interanuals, representa un retrocés d'un −8,8 %. Amb tot, queda 1,8 p. p. per sobre de la taxa del trimestre precedent (−10,6 %). En canvi, la resta de components, tant la despesa de les institucions sense ànim de lucre al servei de les llars (ISFLSH) com la realitzada per les administracions públiques, registren pujades significatives en tots els trimestres del 2020. En el quart trimestre en concret, la despesa de les ISFLSH puja un 2,8 %, mentre que la despesa final de les administracions públiques arriba a 64,8 mil milions d'euros i suposa un increment d'un 8,2 % respecte del quart trimestre de l'any passat. Considerant tot el 2020, la despesa en consum final s'ha reduït un −7,7 % i s'observa el mateix patró que el comentat per a les dades trimestrals: una forta caiguda de la despesa de les llars (−12,5 %) i un increment igualment important de la despesa de la resta de components, especialment de les administracions públiques (6,1 %). Totes aquestes variacions estan mesurades a preus corrents. L'anàlisi des de la perspectiva de preus constants es pot trobar en aquesta mateixa publicació a l'apartat I-3 dedicat al context d'Espanya.

Les mesures de contenció per evitar els contagis que s'apliquen des de l'inici de la pandèmia provocada per la COVID-19 han afectat directament a la confiança i les expectatives dels consumidors. A Espanya, l'indicador de confiança dels consumidors (ICC) del mes de gener és de 55,7 punts. Aquesta dada és 7,4 punts inferior a la del mes de desembre i 31,5 punts més baixa que la del mateix mes de l'any anterior. Expressada en taxa de variació, suposa un retrocés interanual d'un −36,1 %. Desagregant els dos components de l'ICC i en termes interanuals, observam que la valoració de la situació actual (32,9 punts) empitjora en 43,7 punts i representa una taxa de variació interanual d'un −57,0 %. L'altre component, l'índex d'expectatives, presenta un comportament més moderat encara que també cau 19,1 punts percentuals i queda en 78,6 punts, la qual cosa significa una taxa de variació d'un −19,5 %. Aquesta valoració negativa de l'índex d'expectatives s'explica per l'evolució dels seus components, és a dir, per la baixa confiança en la situació econòmica del país i per l'opinió desfavorable sobre la situació futura del mercat de treball i de les llars.

Gràfic 16. Consum i preu dels carburants de l'automoció (benzina 95 i gasoil A) a les Illes Balears

Font: CLH, Minetur i elaboració pròpia

En els darrers mesos les matriculacions de vehicles han continuat a la baixa tant a les Illes Balears com en el conjunt de l'Estat. Al gener, la matriculació de turismes a les Illes (1.304) s'ha reduït gairebé un -47,0 % en termes interanuals, un -50,0 % a Espanya (47.876 turismes). A les Illes, és igualment intensa la davallada de les matriculacions de motocicletes (197 unitats i una caiguda del -47,7 %) i dels vehicles de càrrega (218 vehicles i un -31,9 %). Si consideram les dades acumulades durant tot el 2020 i tots els tipus de vehicles, el nombre total de matriculacions a l'arxipèlag (35.543 vehicles) registra un retrocés d'un -50,9 % respecte del 2019, mentre que en el conjunt de l'Estat (1.591.648 vehicles) és d'un -16,4 %. El tipus de vehicle que experimenta la contracció més pronunciada és el turisme, que a les Illes representa una reducció del -56,2 % i a Espanya del -20,9 %. Altrament, totes les illes presenten reduccions importants en el nombre de matriculacions. Menorca i Eivissa, amb taxes interanuals que s'aproximen al -28,0 %, presenten els descensos més moderats. A Mallorca la reducció és d'un -33,3 %. Finalment, Formentera, registra la caiguda més forta, amb un -71,3 %, la qual cosa s'explica en part per les peculiars característiques de mobilitat de l'illa, atès que el descens més marcat l'observam en la matriculació de motocicletes (-87,2 %).

D'altra banda, com ja s'ha indicat en els respectius apartats d'aquesta publicació, baixen les vendes del comerç al detall de les Illes per desè mes consecutiu —si bé la darrera dada del mes de desembre recupera una mica de terreny i se situa en un -5,9 % interanual— i, per contra, en el mes de gener puja la demanda d'energia elèctrica en el conjunt de l'arxipèlag (3,1 %).

Al desembre, d'acord amb les dades publicades per la Corporació de Reserves Estratègiques de Productes Petrolífers (CORES), la demanda total d'aquests productes en el conjunt de l'arxipèlag (incloent les benzines, els gasoils i el fueloil BIA) registra una reducció equivalent aproximadament a 5,5 milers de tones, un -9,7 % menys que en el mateix mes de l'any 2019. Tenint en compte només els carburants per a automoció, s'observa una reducció d'un -5,6 % interanual. Les dades acumulades durant el 2020 (648,9 milers de tones) registren, respecte de les del 2019, una reducció de gairebé un 40,0 %, principalment per la forta davallada, en termes relatius, en el consum de gasoil del tipus C (-48,0 %), de benzina de 95 octans (-27,0 %) i de gasoil del tipus A (-26,7 %). Els carburants per a automoció representen gairebé tres quartes parts (73,8 %) del consum total i registren una caiguda una mica inferior (-26,7 %). Finalment, en el conjunt de l'Estat, en el període esmentat, el consum total de productes petrolífers (27,9 milions de tones) es redueix, respecte del 2019, un -16,9 %. A Espanya el pes dels carburants per a automoció amb relació al total és major que a les Illes (77,5 %) i la variació interanual se situa en un -18,2 %.

D'acord amb les dades de la companyia de transport i emmagatzematge de productes petrolífers CLH, el consum de carburant d'automoció en el mes de desembre a les Illes Balears, expressat en unitats de volum, arriba a 47.092 quilolitres, un -7,9 % menys que un any enrere. Per illes, Mallorca registra la baixada més important (-9,7 %) i Menorca la més continguda (-1,5 %). Les Pitiüses, en canvi, presenta un increment d'un 0,3 %. D'acord amb aquesta font, el consum acumulat al llarg del 2020 en tot l'arxipèlag registra una disminució d'un -27,3 %. En aquest cas les Pitiüses experimenten la davallada més forta (-29,2 %) però no molt allunyada de les taxes de Mallorca (-27,1 %) i de Menorca (-25,3 %).

2.2 Consum de no residents

Taula 33. Enquesta de despesa turística (EGATUR)

	Darrera dada		Variació interanual (%)		Acumulat		Variació interanual (%)	
Illes Balears								
Despesa total (milions d'€)	desembre	41,5	↘	-78,4	gen-des	2.656,1	↘	-83,9
Despesa mitjana per persona (€)	desembre	674,7	↘	-15,2	gen-des	864,5	↘	-13,8
Despesa mitjana diària (€)	desembre	81,2	↘	-28,3	gen-des	113,6	↘	-24,7
Mallorca								
Despesa total (milions d'€)	desembre	34,5	↘	-79,0	gen-des	1.806,7	↘	-84,8
Despesa mitjana per persona (€)	desembre	693,9	↘	-16,6	gen-des	889,7	↘	-11,2
Despesa mitjana diària (€)	desembre	84,8	↘	-29,8	gen-des	115,5	↘	-23,5
Menorca								
Despesa total (milions d'€)	desembre	3,0	↘	-59,1	gen-des	341,2	↘	-75,7
Despesa mitjana per persona (€)	desembre	595,6	↗	14,2	gen-des	801,6	↘	-17,4
Despesa mitjana diària (€)	desembre	54,5	↘	-29,5	gen-des	89,5	↘	-31,7
Pitiüses								
Despesa total (milions d'€)	desembre	4,0	↘	-80,7	gen-des	508,2	↘	-84,1
Despesa mitjana per persona (€)	desembre	593,1	↘	-13,5	gen-des	825,0	↘	-19,3
Despesa mitjana diària (€)	desembre	81,1	↘	-3,9	gen-des	129,5	↘	-20,0

Font: Ibestat

La **despesa total** acumulada del 2020 efectuada pels turistes a les Illes Balears pateix una caiguda en termes interanuals del -83,9 % i se situa en els 2.656 M€. El mercat nacional presenta un descens més suau de la despesa (-50,2 %), per arribar als 819,3 milions d'euros. En canvi, el turisme estranger mostra una major caiguda del consum a les illes, un -87,6 %. El turisme alemany és, d'entre els estrangers, el que ha realitzat el major desembors durant l'any (726,3 M€), si bé presenta un elevat descens respecte al any anterior (-84,1 %). En segon lloc, per volum nominal, se situa el mercat britànic, amb 240,5 M€ i un descens del -93,7 %. Per illes i en termes relatius acumulats de l'any, destaca Mallorca on la despesa cau un -84,8 %, si bé la caiguda és igualment significativa a la resta d'illes: Menorca (-75,7 %) i les Pitiüses (-84,1 %).

LA DESPESA TURÍSTICA A LES ILLES BALEARS L'ANY 2020 ES DESPLOMA FINS A UN - 83,9 %

Quant a la **despesa per persona** i a la **despesa per persona i dia**, també es registren descensos en l'acumulat de gener a desembre. La despesa per persona cau un -13,8 % i arriba a 864,5 € i la despesa per persona i dia registra un descens de gairebé una quarta part (-24,7 %), per arribar als 113,6 €. La despesa per persona dels turistes espanyols experimenta un augment en termes acumulats (1,9 %), mentre que la dels turistes estrangers cau en un -1,7 %. Pel que fa a la despesa domèstica per persona (606,5 €), es troba lluny de la que fan els forans (1.066,9 €). Dels dos mercats principals destaca la despesa per persona dels britànics (1.077,8 €), que han gastat 69 € més per persona que els turistes alemanys a l'any 2020. En relació amb aquestes dades, també destaca l'illa de Mallorca, on la despesa mitjana per persona (889,7 €) és més alta que a la resta de l'arxipèlag i la despesa mitjana diària és de 115,5 €. Menorca mostra una despesa de 801,6 € i una despesa per persona i dia de 89,5 €, en ambdós casos les més baixes per illes. Pel que fa a les Pitiüses, la despesa per persona és de 825,0 € i la despesa per persona i dia, és de 129,5 €.

La **despesa turística per tipus d'allotjament** en el 2020 representa en el cas d'hotels i similars un 46,3 % de la despesa total, mentre que al 2019 representava un 69,6 %. Aquesta partida arriba l'any passat als 1.229,5 M€ i disminueix un -89,3 % respecte al 2019. Els altres allotjaments de mercat diferents als hotels i similars representen un 23,5 % de la despesa turística total de les Illes Balears i en aquest cas cau un -79 % respecte a l'any anterior. El restant 30,2 % es correspon als allotjaments que no són de mercat (803,1 milions d'euros) i la despesa ha sofert una caiguda un poc més suau: un -60,8 %. A l'any 2019 els allotjaments que no són de mercat representaven un 12,4 % de la despesa turística total de les Illes Balears. Els efectes de la pandèmia han provocat que la poca despesa turística que ha tingut les illes s'hagi desplaçat cap a allotjaments sense transacció monetària (habitatges de familiars o amics, en propietat, intercanvis, allotjament de franc,...) en detriment de l'allotjament de mercat, i especialment els hotels i similars. Aquesta tendència és manté, especialment a Mallorca i Menorca, amb un pes de la despesa turística del 34 % i 27,6 % respectivament.

La **despesa realitzada amb targeta** en els terminals TPV de les Illes Balears (tant en compres com retirada d'efectiu en els caixers automàtics) realitzada a l'any 2020 arriba als 8.801,7 M€, la qual cosa representa un descens del -35 %. La despesa domèstica, que ha tingut un pes del 63,3 %, ha caigut una tercera part respecte a l'any anterior i sobretot el descens ha vingut per la via de les compres (-40,2 %). La resta, que es correspon a la despesa internacional, arriba als 3.31,7 M€ i implica una caiguda del -37,8 %. Cal destacar que el nombre d'operacions al llarg del 2020 presenta un augment del 10,4 %, aquest augment s'ha produït per via de les compres que han augmentat un 16,8 %, i en canvi l'import de les operacions ha caigut un -35,8 %, fet que implica que per mor de la pandèmia i a fi d'evitar utilitzar efectiu, els consumidors han emprat més la targeta però l'import mitjà d'aquestes operacions ha estat molt inferior que l'any anterior. Pel que fa a les retirades d'efectiu en els caixers automàtics s'ha desplomat un -59,4 % a conseqüència de la disminució dels turistes que han arribat al llarg del 2020 per l'efecte del tancament de fronteres i les recomanacions de no viatjar a territori espanyol.

3 Inversió

Taula 34. Indicadors d'inversió

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T^{t}_{t-12} (%)	
Societats mercantils creades	desembre	195	↘	-6,6
Augment net de capital (milers d'€)[1]	desembre	74.766	↗	3,1
Centres de treball inscrits a la SS (règim general)	desembre	37.621	↘	-6,2
Mallorca	desembre	28.610	↘	-6,5
Menorca	desembre	3.103	↘	-6,4
Eivissa	desembre	5.531	→	-0,5
Formentera	desembre	375	↘	-3,4
Import de noves hipoteques (milions d'€)	novembre	204	↘	-9,8
Mallorca	novembre	136	↘	-16,7
Menorca	novembre	14	↘	-20,6
Pitiüses	novembre	54	↗	18,3
Dipòsits (milions d'€)	3r trim	27.310	→	-0,7
Crèdits (milions d'€)	3r trim	32.400	↗	6,5
Matriculació de vehicles de càrrega[2,3]	desembre	284	↘	-12,4
Matriculació de vehicles per a lloguer[3]	desembre	544	↘	-15,8
Inversió estrangera (milions d'€)	3r trim	31	↘	-6,7

Font: BE, DGT, INE, MINETUR, Ibestat i elaboració pròpia

[1] Capital de noves societats, més ampliacions de capital, menys reduccions de capital

[2] Camions, furgonetes, remolcs i tractors industrials. La dada correspon a la taxa de variació de la sèrie original

[3] La dada correspon a la taxa de variació interanual de la sèrie original

Inversió

El mes de desembre del 2020, el nombre de **societats mercantils** creades a les Illes Balears arriba a 195, totes de responsabilitat limitada, el que suposa una reducció interanual d'un 8,0 %. El capital subscrit és de 7,9 milions d'euros i representa una caiguda d'un 29,4 % respecte d'un any enrere. El nombre de societats dissoltes (127) també decreix lleugerament (-3,1 %). A Espanya, aquest mateix mes, se'n constitueixen 7.668 (un 8,0 % més que fa un any) i se'n dissolen 3.003 (10,7 %). Amb les dades acumulades de l'any 2020 a l'arxipèlag balear, el nombre total de societats creades és de 2.570 i suposen una davallada considerable del 14,6 % respecte del mateix període de l'any passat. Pel que fa al nombre acumulat de societats dissoltes en aquest període (866) també disminueix significativament (–15,6 %), de manera que el saldo resultant (diferència entre les societats creades i les dissoltes) és de 1.704, un 14,1 % inferior al del mateix període del 2019. La creació de capital net al desembre passat (la diferència entre, d'una banda, el capital subscrit per les noves societats més les ampliacions de les existents i, de l'altra, les reduccions de capital de societats ja creades) s'incrementa notablement en comparació al desembre del 2019 (+81,2 %) i arriba a 74,8 milions d'euros. En canvi, la creació de capital net acumulat de l'any 2020 resulta un total de 676,4 milions d'euros, la qual cosa suposa una forta caiguda respecte de l'any anterior (-38,1 %).

En el conjunt de l'any 2020 el saldo entre societats constituïdes i dissoltes és de 1.704 noves entitats

D'altra banda, al mes de desembre, hi havia a les Illes Balears 37.621 **centres de treball** inscrits en el règim general de la Seguretat Social. Comparada amb el mateix mes de l'any anterior, la xifra representa una disminució de comptes de cotització d'un 6,6 % per al total de l'arxipèlag. A totes les illes, la taxa de variació queda en negatiu en termes interanuals amb semblants retrocessos, Mallorca (-6,9 %), Menorca (-7,0 %) i Eivissa (-5,1 %), amb l'excepció de Formentera que gairebé es manté estable (-0,5 %). Per sectors i en termes absoluts, els principals perjudicats són l'hostaleria i el comerç. Ambdós presenten pèrdues superiors a 500 comptes de cotització. Igualment són ressenyables, amb xifres una mica allunyades d'aquestes darreres, les reduccions en les activitats de la indústria manufacturera, la construcció i el transport i emmagatzematge, que perden al voltant d'un quart de miler de comptes de cotització. Finalment, en termes interanuals, a banda de l'hostaleria (–9,0 %), cal destacar les baixades en les activitats de la indústria extractiva (–16,3 %) i en les de transport i emmagatzematge (–13,1 %). Altrament, d'acord amb l'estadística trimestral de demografia empresarial que permet una anàlisi més acurada de l'evolució del teixit empresarial, en els quatre trimestres del 2020 el nombre d'empreses creades és inferior al nombre de les que desapareixen en 1.263 unitats, sobretot causat per les baixes del quart trimestre.

La reducció del nombre d'hipoteques subscrites sobre habitatges durant el mes de novembre del 2020 impulsa la caiguda hipotecària

Les dades de constitució d'**hipoteques** corresponents al mes de novembre del 2020 mostren una reducció important en el nombre de contractes, que en total són 894 i suposen una taxa de variació interanual d'un -7,5 %. A més, l'import dels préstecs segueix la mateixa trajectòria, inclús amb una davallada més pronunciada d'un 38,9 %, i passa de 283,6 milions al novembre del 2019 a 204,1 al novembre passat. Pel que fa al nombre d'hipoteques subscrites sobre habitatges durant el mes de novembre (644) es redueix un 11,0 % respecte de l'any anterior. També en aquest cas l'import hipotecat segueix una trajectòria paral·lela i minva notablement un 26,1 %. S'ha de comentar com a dada rellevant que el retrocés en la firma d'hipoteques del novembre és atribuïble singularment a les dades registrades a Mallorca que presenten una caiguda d'un 22,3 % respecte un any enrere, contràriament al que succeeix a la resta d'illes que creixen amb força, Menorca (+34,4 %) i Pitiüses (+50,8 %) . Per altra part, tenint en compte els resultats acumulats del primers onze mesos de l'any 2020 per al conjunt de l'arxipèlag, el nombre d'hipoteques (14.190) puja gairebé un 10,0 % respecte del mateix període del 2019. L'import acumulat arriba a 2.880,2 milions d'euros i suposa un decrement interanual d'un 0,6 %. En aquest període, la firma d'hipoteques per a habitatges i l'import contractat davallen, respectivament, un 5,1 % i un 7,5 %. Com a nota remarcable, s'ha de posar esment en el fort augment de les noves hipoteques constituïdes sobre béns immobles (locals comercials, garatges, oficines o naus industrials) que de gener a novembre arriben a 4.646 i creixen un 70,5 % en termes interanuals, sobretot per l'increment del mes juliol que suma més d'una tercera part (34,4 %) de totes les firmades en el període examinat. Amb la informació desagregada per illes, en el període de gener a novembre analitzat sobre el conjunt balear, s'observen diferències notòries. Les Pitiüses registren avanços en totes les variables que comentam. El nombre total d'hipoteques augmenta un 45,2 % i les firmades per a habitatges un 57,2 %. També s'incrementa l'import concedit en ambdós casos. Mallorca i Menorca constitueixen el contrapunt de les Pitiüses. Les hipoteques contractades a Mallorca s'incrementen un 7,3 %. Tot i així, la resta de variables davallen, és a dir, l'import total concedit (–16,6 %), els préstecs sobre habitatges (–12,1 %) i l'import d'aquests darrers préstecs (–11,2 %). Finalment, Menorca registra un retrocés d'un 9,7 % en el nombre d'hipoteques (un –11,7 % en les d'habitatges), en canvi l'import total prestat augmenta notablement (+25,4 %) i, contràriament, l'import dels préstecs sobre habitatges es redueix (-14,0 %).

D'acord amb les dades publicades pel Banc d'Espanya, el volum de **crèdit** viu a les Illes Balears (considerant conjuntament el de les administracions públiques, el de les empreses i el de les llars) segueix una tendència a l'alça que s'ha accelerat en el tercer trimestre del 2020. Així, el crèdit total en aquest trimestre arriba a 32.400 milions d'euros i, amb relació al trimestre precedent, representa un repunt d'un 5,5 % (un 6,6 % en termes interanuals). Aquest fet és atribuïble sobretot al fort augment del nivell d'endeutament de les administracions públiques amb les entitats de crèdit, el qual arriba aquest trimestre a 1.189 milions i suposa una taxa intertrimestral de gairebé el +16,6 % (+61,9 % interanual). Per tant, el crèdit al sector públic augmenta lleugerament el seu pes sobre el total, 0,5 punts percentuals, i queda en un 3,7 %. Aquesta proporció, com hem comentat ja en altres publicacions, és significativament inferior a la que es manté en el conjunt de l'Estat espanyol, on representa el 5,5 % del finançament total. A les Illes Balears, el 96,3 % restant, 31.211 milions d'euros, correspon a crèdits concedits al sector privat, els quals es mantenen gairebé iguals que el trimestre anterior (+0,1 %) i en termes interanuals s'incrementen un 5,2 %. En el conjunt de l'Estat espanyol el volum dels crèdits concedits en el tercer trimestre (1,24 bilions d'euros) davalla suaument un 1,7 % intertrimestral, a diferència del que succeeix a les Illes, i creix un 2,5 % interanualment. En el cas espanyol, els préstecs concedits al sector públic (67,8 milions i una taxa del -2,8 % respecte del segon trimestre del 2020) i els concedits al sector privat (1,17 bilions i una variació del -1,6 %) es redueixen a un ritme similar.

En el tercer trimestre del 2020 el crèdit concedit al sector públic s'incrementa gairebé un 61,9 % d'ençà un any enrere

L'evolució dels **dipòsits** a les Illes Balears, en el tercer trimestre del 2020, ha sofert un canvi de tendència respecte del trimestre anterior, passant d'un +7,6 % a un -0,7 %. Concretament, en el tercer trimestre, arriben a 27.310 milions d'euros. Això suposa un creixement d'un 0,8 % amb relació al segon trimestre i una caiguda d'un 1,6 % en termes interanuals. Els dipòsits de les administracions públiques, que equivalen al 5,9 % del total, s'incrementen un 25,6 % intertrimestral i els d'altres sectors residents minven un 0,5 %. A Espanya l'import total arriba a 1,37 bilions d'euros i la taxa de variació intertrimestral se situa en un 0,3 %. Finalment, l'evolució de la ràtio o proporció entre crèdits i dipòsits es manté inalterada respecte del segon trimestre amb un 1,18.

Pel que fa als **vehicles de càrrega**, les matriculacions continuen a la baixa i durant el mes de desembre passat el nombre de vehicles (284) cau gairebé a la meitat (–47,5 % interanual). Considerant el total acumulat de l'any 2020, la matriculació de camions, furgonetes, tractors i altres vehicles de càrrega arriba a 3.896 unitats, la qual cosa representa una davallada d'un 38,9 % en relació amb l'any 2019. Finalment, les matriculacions de **vehicles destinats a lloguer** experimenten una caiguda encara més important al mes de desembre (-71,8 % interanual). Quant al total acumulat de l'any 2020, se n'han matriculat 7.581 unitats que representen, en termes interanuals, una baixada d'un 76,0 %.

4 Sector exterior

Taula 35. Comerç internacional de béns, Illes Balears i Espanya (gener-desembre 2020)

	Exportacions, en milers d'euros				Importacions, en milers d'euros			
Sectors econòmics	**Illes Balears**	**% var. interanual**	**Espanya**	**% var. interanual**	**Illes Balears**	**% var. interanual**	**Espanya**	**% var. interanual**
Alimentació, begudes i tabac	55859,2	-34,7	51304065,24	4,4	138126,45	-29,3	3396723,74	-5,1
Productes energètics	106326,11	-71,9	12500862,6	-41,1	78634,6	-61,2	2702904,36	-39,5
Matèries primeres	27588,03	4,5	6058445,65	-15,1	10856,29	-17,6	849154,49	-15,6
Semimanufactures	604314,96	-21,1	67057413,5	-6,3	323846,14	-12,1	6857262,81	-7,6
Béns d'equip	407360,65	101,2	51641680,01	-12,6	188768,81	-59,8	6208519,51	-9,6
Sector de l'automòbil	177309,92	-17,8	38524421,25	-12,7	19756,9	-55,1	3040538,05	-24,3
Béns de consum durador	18169,74	-47,7	4471496,02	-3,2	29593,22	-17,7	808196,74	-5,4
Manufactures de consum	99106,22	-20,7	24941153,67	-15,4	199658,51	-16,8	3461540,14	-10,8
Altres mercaderies	108117,66	1.222,8	4675919,77	4,4	5173,55	-12,9	134913,53	-8,3
Total productes	**1604152,49**	**-12,9**	**261175457,71**	**-10,2**	**994414,46**	**-36,9**	**27459753,36**	**-14,8**

Font: ICEX

Balança comercial

La irrupció i la ràpida propagació de la COVID-19 així com les mesures adoptades pels governs han tingut greus conseqüències en les principals economies mundials, una de les quals és precisament el debilitament del comerç exterior. En l'actual context, l'activitat comercial d'Espanya i de les Illes Balears amb l'exterior s'ha vist considerablement afectada per la paralització de l'activitat econòmica i dels intercanvis internacionals —sobretot entre els mesos de març i juny— que ha suposat a nivell global la pandèmia.

Al desembre, el darrer mes amb dades disponibles, les exportacions de les Illes s'incrementen, en termes interanuals, gairebé un 45,0 % i facturen 157,6 milions d'euros. Les importacions aquest mes pugen per primer cop d'ençà del febrer del 2020 (1,3 %) i la facturació arriba a 80,8 milions. El saldo comercial és positiu (76,9 milions) i la taxa de cobertura és d'un 195,2 %.

Comparant les dades acumulades de tot el 2020 amb les del 2019, les exportacions de béns disminueixen un −12,9 % i la facturació arriba a 1.604,2 milions d'euros. La davallada de les importacions és molt més accentuada ja que facturen gairebé un −37,0 % menys (994,4 milions). Com a conseqüència d'això el saldo comercial és clarament positiu (609,7 milions) i la taxa de cobertura del període queda en el 161,3 %, més de 44,0 punts percentuals per sobre de la de l'any 2019. Si prenem com a referència la facturació acumulada entre el març i el desembre per copsar amb més detall l'impacte de la crisi de la COVID-19, la facturació de les exportacions i de les importacions presenta una caiguda encara més intensa, amb variacions interanuals, respectivament, del −16,4 % i del −40,8 %.

El saldo comercial del 2020 arriba a 609,7 milions en positiu

Per altra part, quant a les dades del conjunt de l'Estat, durant el 2020 el valor de les exportacions decreix un −10,2 % en termes interanuals, amb un volum de facturació de 261.175 milions d'euros. Les importacions arriben a 274.598 milions i representen una davallada d'un −14,8 %. El saldo comercial continua en negatiu, malgrat es redueix significativament. La taxa de cobertura és d'un 95,1 %, gairebé 5,0 punts percentuals superior a la del 2019.

Desglossant les dades de les Illes Balears per sectors econòmics, es pot observar que durant el 2020 els principals sectors exportadors, en termes de pes sobre el total facturat, són les semimanufactures, amb forta presència dels materials plàstics i compostos de química orgànica, amb un pes del 37,7 % sobre el total i una davallada interanual del −21,1 %; els béns d'equip, amb una participació d'un poc més d'una quarta part (25,4 %) i una pujada d'un 131,9 % deguda sobretot al fort increment de la partida relativa al material de transport aeronàutic (271,4 %); el sector de l'automòbil, amb un pes de l'11,1 % i amb una davallada interanual de gairebé el −18,0 %; i finalment, els productes energètics, amb un pes del 6,6 % i una caiguda de quasi el −72,0 % a causa de les menors vendes de productes derivats del petroli. La resta de sectors com ara les manufactures de consum (−20,7 %), els aliments, begudes i tabac (−34,7 %) els béns de consum durador (−47,7 %) i les matèries primeres (4,5 %) presenten una participació sobre el total més moderada. La majoria de partides i productes de la indústria manufacturera que tradicionalment ha exportat l'arxipèlag també es veuen afectats

i registren caigudes importants. Així, el calçat factura un −12,7 % menys; els articles de joieria i bijuteria, un −63,3 % menys; els mobles, un −46,0 %; finalment, la indústria de l'alimentació, un −29,3 % menys. Pel que fa a les importacions, tots els sectors registren caigudes importants i, en termes relatius, destaquen especialment les referides als productes energètics (−61,2 %); els béns d'equip (−59,8 %); les compres del sector de l'automòbil (−55,5 %); i finalment, l'alimentació, begudes i tabac (−29,3 %). Les semimanufactures, la principal partida d'importació, amb pràcticament una tercera part de totes les compres, registren una davallada d'un −12,1 %.

La Unió Europea continua sent la principal destinació de les exportacions de les Illes Balears, amb gairebé tres quartes parts (74,2 %) sobre el total. La relació comercial amb alguns països de la Unió s'ha vist reforçada. És el cas de França, el principal comprador, amb un augment del 26,4 %, o de Grècia, amb un increment del 43,6 %. En canvi, es redueixen les vendes a Alemanya (−19,4 %), als Països Baixos (−43,4 %) i a Itàlia (−28,7 %). S'ha de comentar, com a nota destacada, el fort increment de les vendes al Regne Unit (177,1 %, amb una facturació de 186,4 milions) concentrades en les partides de materials i equipaments de la indústria aeronàutica. El primer soci no europeu, a molta distància dels països esmentats, és Estats Units, amb una facturació de 68,0 milions i un creixement interanual del 173,5 % que, a l'igual del Regne Unit, també s'explica pel creixement de les partides vinculades a la indústria aeronàutica.

Pel que fa a les importacions, també els països europeus són els principals proveïdors de les Illes Balears, especialment Alemanya, Itàlia, Països Baixos, França, Bèlgica, el Regne Unit i Portugal, les mercaderies dels quals, considerades conjuntament, representen un poc més del 76,0 % de totes les importacions de l'arxipèlag. En qualsevol cas, exceptuant els Països Baixos i Portugal, l'activitat comercial amb els països esmentats anteriorment s'ha vist considerablement perjudicada, amb reduccions que, en el cas italià, arriba al −65,6 %. D'altra part, cal destacar la irrupció de la Xina com a quart país proveïdor de les Illes, amb un increment de la facturació del 61,0 % que s'explica, en gran part, per la compra d'equips de protecció individual així com altres subministraments sanitaris fungibles a causa de la crisi sanitària. Finalment, amb el primer soci americà, els Estats Units, es manté el mateix nivell de facturació que un any enrere.

Inversions exteriors

Després dels canvis legislatius comentats en el butlletí anterior, les dades disponibles corresponents dels tres primers trimestres de l'any 2020 ja mostren un panorama de dificultats per a les necessitats de finançament de les empreses. Així, durant aquests nou mesos l'entrada de capital estranger a les Illes Balears arriba a 55,1 milions d'euros, xifra que representa una davallada considerable del −86,1 % de la inversió realitzada en el mateix període del 2019. El gruix del capital estranger invertit a les Illes procedeix de països europeus com ara França, Alemanya, Àustria i Itàlia, que representen el 28,4 % del total de la inversió estrangera a les Illes Balears, i Regne Unit, amb un capital invertit del 20,4 %. En comparació amb el mateix període de l'any precedent han disminuït considerablement la inversió en les Illes els següents països: França i Itàlia, amb una disminució de -85,6 % i -79,5 % respectivament. El pes de la inversió del Regne Unit respecte dels 3 primers trimestres de l'any 2019 ha tengut una caiguda més suau, d'un -14,5 %. Com és habitual, els principals sectors destinataris de la inversió estrangera són el d'activitats immobiliàries i la construcció d'edificis, els quals concentren conjuntament el 56,6 % de la inversió durant els primers nou mesos. Cal destacar que el sector d'activitats immobiliàries ha augmentat un 9,1 % respecte al mateix període de l'any anterior. En canvi, el sector de la construcció d'edificis ha caigut un −46,9 % respecte als nou primers mesos de l'any 2019. El tercer sector destinatari de la inversió, amb un 18 % del total, correspon a serveis d'allotjament, i es desploma respecte al mateix període de l'any precedent un −78,7 %. Finalment, un quart sector que ha augmentat considerablement en el tercer trimestre de l'any 2020 és el comerç a l'engròs i intermediaris de comerç, excepte vehicles de motor i motocicletes, amb 9,2 milions d'euros i un 16,7 % de la inversió durant el tres primers trimestres de l'any 2020. Aquest sector ha augmentat un 6,8 % respecte al mateix període de l'any anterior. D'altra banda, les inversions internacionals de les empreses de les Illes en el tercer trimestre han estat quasi inexistents degut a les restriccions a altres països derivades de la crisi sanitària i a la forta reducció d'ingressos. Tot això ha fet que en el període examinat (tres primers trimestres de 2020) les inversions a l'estranger presenten un descens d'un −27,3 % en comparació al mateix període de l'any anterior, i arriben als 124,2 milions d'euros, el 86,6 % dels quals tenen com a país de destinació els Estats Units, en el sector d'allotjament.

Finalment, en el conjunt d'Espanya la inversió estrangera no presenta una caiguda tan intensa i arriba a 14.654 milions d'euros, un −11,4 % menys que durant els tres primers trimestres de l'any passat. En canvi, els actius espanyols en països estrangers sumen 14.213 milions i representen un augment interanual del 2,7 % en el període analitzat.

V. MERCAT LABORAL

1 Dades laborals de l'EPA. Illes Balears, Espanya i UE-28

Taula 36. Indicadors d'ocupació i atur (Illes Balears, Espanya i UE-28)

Indicador	Illes Balears			Espanya			Europa (UE-27)		
	Període: 4T20			Període: 4T20			Període: 3T20		
	Darrera dada	Cicle-tendència T^{t}_{t-12} (%)		Darrera dada	Cicle-tendència T^{t}_{t-12} (%)		Darrera dada	Cicle-tendència T^{t}_{t-12} (%)	
Persones actives (milers)	**633,7**	→	**0,0**	**23.064,1**	→	**-0,4**	**213.537,5**	→	**-0,5**
Taxa d'activitat (16-64 anys) (%)	74,9	→	-0,8	74,4	→	-0,7	73,4	→	-0,2
Taxa d'ocupació (16-64 anys) (%)	61,7	↘	-6,3	62,3	↘	-2,4	67,8	→	-1,0
Persones ocupades (milers)	**523,8**	↘	**-7,3**	**19.344,3**	↘	**-3,1**	**197.518,0**	→	**-1,2**
Homes	281,0	↘	-8,6	10.469,8	↘	-3,2	107.083,1	→	-1,6
Dones	242,9	↘	-4,0	8.874,5	↘	-2,9	90.434,9	→	-1,4
Persones menors de 25 anys	23,0	↘	-30,7	853,8	↘	-18,2	14.735,2	↘	-7,3
Persones de 25 a 54 anys	399,8	↘	-9,0	14.700,0	↘	-6,3	141.516,1	→	-1,6
Persones de 55 anys i més	101,0	↗	9,0	3.790,6	↗	4,8	41.266,7	→	1,8
Persones estrangeres	109,2	↘	-13,3	2.333,1	↘	-5,6	13.235,3	↘	-16,9
Persones en atur (milers)	**109,9**	↗	**57,3**	**3.719,8**	↗	**15,5**	**16.019,5**	→	**0,4**
Homes	56,0	↗	62,8	1.728,4	↗	14,5	8.191,3	↗	13,9
Dones	53,9	↗	51,2	1.991,4	↗	16,9	7.828,2	→	-1,8
Persones menors de 25 anys	16,2	↗	22,7	572,4	↗	23,7	3.311,6	↗	4,8
Persones de 25 a 54 anys	82,1	↗	75,8	2.605,8	↗	16,6	10.595,9	→	0,7
Persones de 55 anys i més	11,6	↗	12,3	541,7	↗	6,6	2.112,1	↘	-5,6
Persones estrangeres	49,5	↗	83,0	843,4	↗	38,3	2.412,4	↘	-7,0
Taxa d'atur (%)	**17,3**	↗	**7,4**	**16,1**	↗	**2,4**	**7,5**	→	**1,0**
Homes	16,6	↗	7,2	14,2	→	1,9	7,1	→	0,9
Dones	18,2	↗	7,7	18,3	↗	2,8	8,0	→	1,2
Persones menors de 25 anys	41,3	↗	15,5	40,1	↗	9,6	18,3	↗	3,4
Persones de 25 a 54 anys	17,0	↗	8,4	15,1	↗	2,4	7,0	→	1,0
Persones de 55 anys i més	10,3	→	1,1	12,5	→	0,2	5,3	→	0,4
Persones estrangeres	31,2	↗	16,6	26,6	↗	6,6	15,4	↗	4,2
Taxa protecció de l'atur	**0,0**	→	**0,0**	**0,0**	→	**0,0**	**0,0**		**0,0**
Taxa de temporalitat assalariats	**20,6**	↘	**-5,4**	**24,6**	→	**-1,5**	**13,5**	→	**-1,7**
Taxa de parcialitat assalariats	**14,2**	→	**0,5**	**14,5**	→	**-0,2**	**17,9**	→	**-0,2**
% persones autoocupades	**19,4**	→	**1,8**	**16,0**	→	**0,4**	**9,9**	→	**0,2**

Font: Eurostat, INE, OTIB

Nota: la variació de les taxes es dóna com a diferència de punts percentuals respecte al mateix període de l'any anterior

La pandèmia de Covid-19 ha condicionat l'evolució econòmica durant tot el 2020. Les restriccions de primavera, varen permetre una millora de les xifres de contagis, que varen venir acompanyades d'un increment de l'activitat al llarg del tercer trimestre. Amb l'arribada de la tardor i especialment a final d'any, el nombre de casos va tornar a repuntar amb força, fet que va provocar un nou increment de les restriccions, tant de mobilitat com d'algunes activitats econòmiques. Així, els efectes en el creixement mundial són prou evidents. En l'àrea de l 'euro, les mesures de confinament adoptades per fer front a la tercera onada de la pandèmia han llastrat el creixement del darrer trimestre del 2020 respecte del tercer.

El descens del creixement des del punt de vista de la demanda ve donat per la caiguda del consum privat a conseqüència de la gran incertesa que envolta el futur més pròxim. L'evolució de l'activitat, a l'igual que en períodes anteriors, varia segons les branques d'activitat, ja que mentre que es manté a les activitats manufactureres, totes les relacionades amb els serveis es veuen més afectades. Com a resposta a la crisi, el BCE va aprovar en la reunió de desembre un nou paquet de mesures de política monetària. Amb tot les projeccions preveuen que el PIB de la zona euro no mostrarà un nivell similar al d'abans de la pandèmia fins mitjans del 2022.

La previsió d'hivern de la Comissió Europea presenta un creixement de la zona euro del 3,8 % per al 2021 i també pel 2022. Per la seva banda el Banc Central Europeu ha empitjorat a la darrera reunió les xifres pel 2021, amb un menor creixement (queda en el 4,4 %), però que s'incrementarà més d'allò previst en el 2022 (3,7 %). Alhora, l'FMI en les previsions del mes de gener també ha revisat les seves dades i mostra un creixement del 4,2 % pel 2021 i del 3,6 % pel 2022. Al llarg del 2020 la intensitat de la caiguda als diferents estats ha variat segons la durada del confinament, l'evolució sanitària i l'estructura productiva de la seva economia. Tots aquests factors determinaran l'evolució del creixement de cada estat al 2021, que a Espanya estarà molt condicionada per l'evolució del turisme.

El mercat laboral de la Unió Europea reflecteix l'alentiment del conjunt de l'economia amb una evolució negativa. Així, l'activitat i l'ocupació experimenten caigudes, mentre que el nombre d'aturats creix amb força. El nombre de persones actives cau en termes interanuals en el tercer trimestre del 2020 i se situa en uns 213 milions de persones, de manera que la taxa d'activitat de 15 a 64 anys se situa en el 73,4 %. La població ocupada assoleix els 197,6 milions de persones que fan feina, un 1,7 % menys que fa un any. Alhora, la xifra d'atur experimenta un fort increment del 15,3 % i se situa al voltant dels 16 milions.

La taxa d'atur del tercer trimestre del 2020 de la Unió Europea és del 7,5 %, i creix 1 p.p. en termes interanuals. La taxa d'atur mostra un comportament a l'alça a gairebé tots els perfils sociodemogràfics, excepte en el grup de les persones de 55 anys i més (-1,2 p.p.). En detall, creix més entre les dones, els menors de 25 anys i entre els estrangers. Aquests dos darrers grups, els menors de 25 anys i les persones estrangeres han de fer front a les taxes més altes, que assoleixen el 18,3 % i el 15,4 %, respectivament, i continuen més que duplicant les del conjunt de la població.

A Espanya durant el quart trimestre es va recollir la segona major caiguda del PIB registrat (-9,1 %), només superada pel descens del segon trimestre (-21,6 %). La finalització de les mesures de contenció va anar acompanyada d'un creixement ràpid, però per sota del que hagués estat habitual. En el darrer trimestre, l'activitat que s'havia anat recuperant durant els mesos d'estiu i el començament de la tardor, perd força a causa de l'empitjorament de la situació sanitària. Les mesures de contenció de la "tercera onada" han afectat directament al mercat de treball, el qual mostra uns indicadors més negatius que en anys anteriors. Per una banda, cau la població activa en el quart trimestre del 2020 (−0,4 %) respecte a l'any anterior, lleugerament per sota que en el tercer trimestre (−0,8 %). També disminueix la població ocupada (−3,1 %) i assoleix les 19.344.300 persones. La taxa d'ocupació de les persones entre 16 i 64 anys és del 62,3 %, i se situa 2,4 punts per sota de la taxa d'ara fa un any. L'ocupació cau a tots els col·lectius, excepte entre els majors de 55 anys (4,6 %), probablement perquè són els que compten en major proporció amb un contracte indefinit que els protegeix de l'atur.

Per aquesta mateixa raó, els joves són el grup on més cau l'ocupació (−19,0 %), ja què són els que registren una major contractació temporal i, per tant, una major vulnerabilitat. També decreix entre els estrangers (−5,5 %), i entre els homes i les dones (−3,1 % en ambdós casos).

Quant a la desocupació a Espanya, tot i augmentar el nombre de persones en atur, aquest no supera els valors màxims assolits a la crisi anterior. En el darrer any, aquesta xifra no s'ha disparat gràcies als ERTO, que han permès que un gran nombre de persones mantingui el seu lloc de feina. El nombre de persones en atur en el quart trimestre del 2020 suma 3.719.800 persones. En termes interanuals representen un fort increment, del 16,5 %; fet que repercuteix en la taxa d'atur, la qual assoleix el 16,1 % de la població activa espanyola i mostra un augment de 2,4 p.p. en termes interanuals. Per perfils sociodemogràfics, les taxes d'atur més elevades es donen en els joves menors de 25 anys (40,1 %), que continua més que duplicant la del conjunt de població, i la dels estrangers (26,6 %).

A les Illes Balears, després d'un empitjorament de la situació sanitària i un enfortiment de les restriccions, l'evolució econòmica de les Illes es troba més afectada que l'espanyola per la dependència del sector dels serveis, que és el que està fent front a les majors restriccions. Per una banda, la població activa creix lleugerament respecte al darrer trimestre del 2019 (0,1 %). En canvi, la taxa d'activitat de les persones entre 16 i 64 anys perd 0,8 p.p. i assoleix el 74,9 %. El nombre d'ocupats en el quart trimestre és de 523.800 persones, que representa un descens del −8,1 % en termes interanuals. Quant al col·lectiu analitzat, es repeteix la situació nacional amb un descens generalitzat de l'ocupació en tots els grups, excepte els majors de 55 anys, que creixen un 11,5 %. El descens més important es dona entre els joves menors de 25 anys (−27,2 %), seguit pels estrangers (−16,5 %) i per les persones de 25 a 54 anys (−10,7 %). La taxa d'ocupació de les persones de 16 a 64 anys perd 6,3 p.p. respecte al darrer trimestre del 2019 i se situa en el 61,7 %.

Pel que fa a l'atur, en el quart trimestre del 2020 experimenta un increment interanual del 75,3 % i situa el nombre de persones aturades en 109.900. L'atur ha pujat a tots els col·lectius, sobretot entre els estrangers (121,0 %), les persones de 25 a 54 anys (93,2 %) i les dones (76,7 %). En consonància puja la taxa d'atur en 7,4 punts percentuals respecte ara fa un any i se situa en el 17,3 % de la població activa. La taxa dels joves (41,3 %) i la dels estrangers (31,2 %) continuen essent les més elevades.

Les dades desagregades per sector que ofereix l'EPA permeten saber quin és el comportament de cada un d'ells durant el darrer trimestre de l'any. Pel que fa a l'ocupació, i respecte del quart trimestre del 2019, disminueix el nombre d'ocupats a la construcció (−21,4 %), als serveis (−6,8 %) i a la indústria (−2,9 %). En canvi, creix a l'agricultura (14,3 %). L'atur mostra un descens a la indústria (−66,7 %), mentre augmenta de forma important als serveis (69,2 %), a l'agricultura (77,8 %) i més lleugerament a la construcció (18,8 %).

En el quart trimestre del 2020 les hores efectives treballades pels ocupats s'han reduït (−22,4 %) en termes interanuals. Al mateix temps, l'ocupació en aquest període també ha disminuït (un −8,1 %). Aquest descens més intens de les hores treballades és degut als ERTO, ja que els treballadors es mantenen com ocupats a l'empresa, però com estan inclosos a un expedient de regulació, en realitat no estan treballant. Per les mesures de contenció de la pandèmia això s'ha donat al llarg de tots els trimestres del 2020.

2 Ocupació i atur a les Illes Balears: dades administratives

Taula 37. Indicadors del Mercat Laboral a les Illes Balears

	Darrera dada		Cicle-tendència T^{t}_{t-12} (%)	
Total de persones d'alta a la Seguretat Social[1]	**gener**	**411.983**	↘	**-6,4**
Assalariats	gener	308.228	↘	-8,4
Autònoms i altres règims especials	gener	103.755	→	0,2
Homes	gener	222.045	↘	-7,5
Dones	gener	189.938	↘	-5,8
Estrangers UE-28	gener	31.161	↘	-23,8
Estrangers no UE	gener	38.698	↗	3,0
Persones en atur registrades	**gener**	**83.341**	↗	**49,7**
Homes	gener	38.607	↗	50,0
Dones	gener	44.734	↗	44,8
Persones menors de 25 anys	gener	10.082	↗	70,7
Persones de 25 a 54 anys	gener	57.851	↗	51,6
Persones de 55 anys i més	gener	15.408	↗	30,2
Estrangers UE-28	gener	9.184	↗	59,7
Estrangers no UE	gener	13.628	↗	75,8
Persones en atur registrades fa més de 12 mesos	gener	30.675	↗	146,4
Total contractes registrats	**gener**	**16.551**	↘	**-5,4**
Contractes indefinits	gener	2.658	↘	-38,5
Contractes temporals	gener	13.893	↘	-14,5
Contractes a temps parcial	gener	4.787	↘	-16,4
Contractes fixos discontinus	gener	343	↘	-46,2

Font: TGSS, SOIB, OTIB

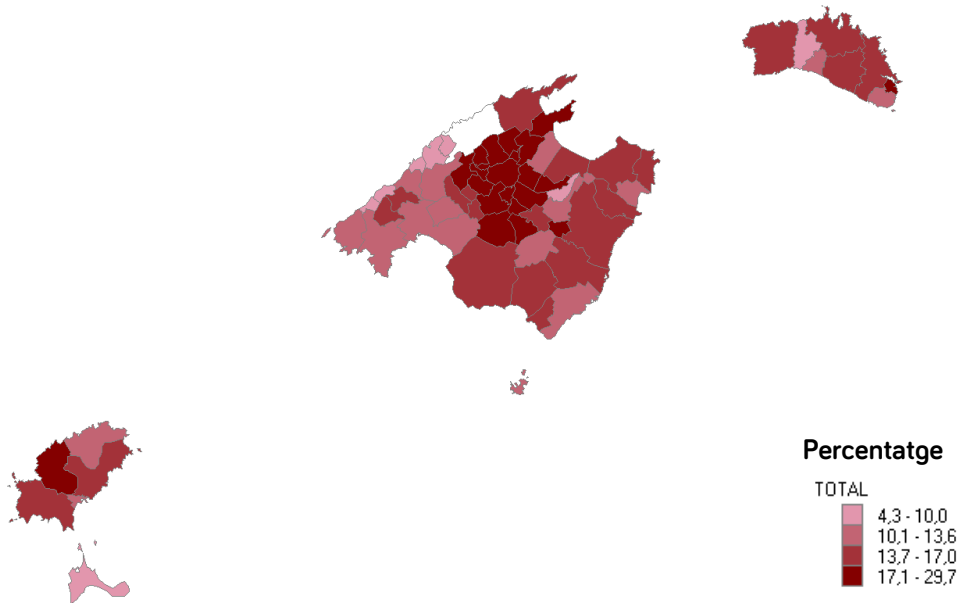
[1] Afiliats als règims general, d'autònoms, i als règims especials agrari, de la mar i de la llar de la Seguretat Social. No inclou afiliats a MUFACE i ISFAS ni règims especials menors de la Seguretat Social

Les dades d'afiliació mantenen el mes de gener el descens interanual iniciat el mes de març del 2020 derivat de la pandèmia. El nombre d'afiliats del primer mes de l'any assoleix la xifra de 411.983 persones, un −3,9 % menys que ara fa un any. Es tracta d'un descens important, però més suau que la mitjana del 2020 que assoleix un descens del −8,7 %. Aquesta xifra recull també als treballadors que continuen en Expedient de Regulació Temporal de l'Ocupació i es mantenen, per tant, d'alta a la Seguretat Social. Les persones desocupades al gener són 83.341, un 37,0 % més que en el mateix mes del 2020 i la taxa d'atur administratiu se situa en el 16,8 % de la població activa.

Les hores efectives treballades pel conjunt dels ocupats cauen un −22,4 % interanual, per sota de les hores treballades pels assalariats (−23,5 %) en el 2020. L'ocupació, segons dades de l'EPA, també experimenta un descens però més discret (−7,5 %). Així, les hores treballades mostren un descens més intens que l'ocupació. Aquest fet reflecteix la protecció de l'ocupació dels ERTO al llarg de l'any, amb una majoria d'activitats en suspensió, en les quals s'ha mantingut l'ocupació (el treballador continua d'alta a l'empresa) però sense treballar (per això baixen molt més les hores treballades). L'Enquesta trimestral de costs laborals ofereix la mitjana d'hores efectives treballades i, en el tercer trimestre del 2020 a les Illes Balears, s'han treballat 113,6 hores, un 18,2 % menys que fa un any. Aquesta xifra se situa per sota les hores del conjunt nacional (115,0 hores) i és la cinquena més baixa per comunitat autònoma. L'augment de les hores efectives respecte del segon trimestre (26,1 hores més) es correspon amb la reducció de limitacions i l'augment de l'activitat econòmica

durant l'estiu. La diferència amb la regió amb el major nombre d'hores efectives, que és Cantàbria, és de 6,2 hores. Pel que fa al tipus de jornada, la de temps complet a les Illes Balears suma 131,4 hores, només 0,3 hores menys que la d'Andalusia, que presenta la més alta. D'altra banda, la jornada a temps parcial de les Illes Balears és la més alta per comunitats autònomes, amb 76,2 hores, de manera que es treballen 13,1 hores més a temps parcial que al País Basc (63,1 hores). Per sectors, el que mostra la jornada més llarga és el de la construcció (146,4 hores), seguit del de la indústria (127,6 hores) i el dels serveis (109,2 hores). En termes interanuals, dos sectors econòmics experimenten un descens en el nombre d'hores treballades de forma més significativa, el dels serveis (-21,3 %), seguit per la indústria (-8,5 %), mentre que la construcció incrementa les hores (3,8 %). De nou, es mostren els efectes de la reducció de l'activitat turística en el nombre d'hores treballades, ja que són els serveis els que experimenten el major descens.

Gràfic 17. Taxa d'atur registrat. Mitjana 2020.

Font: OTIB i TGSS

L'afiliació del mes de gener del 2021 se situa en valors similars al mes de gener del 2018

El perfil de les persones en atur del mes de gener mostra un increment interanual superior entre els homes (42,2 %) que entre les dones (32,7 %), si bé es manté una distribució semblant a la de mesos enrere: el 53,7 % dels aturats són dones i el 46,3 % restant són homes. Per edat, totes les agrupacions augmenten les xifres d'atur de manera considerable. En detall, el grup més perjudicat és el de 25 a 54 anys (el grup més nombrós) que incrementa l'atur respecte de fa un any en un 41,6 %. Els segueixen el de majors de 54 anys (un 28,3 % més) i el grup de joves (un increment del 26,0 %). Pel que fa a la nacionalitat, tots els grups guanyen aturats, especialment els estrangers, tant els no comunitaris com els comunitaris (64,9 % i 52,0 %, respectivament); però també els espanyols (30,0 %). Les persones que duen més de 12 mesos en demanda d'ocupació al SOIB sumen en el mes de gener les 30.675 persones. En termes interanuals, han augmentat un 155,1 %, i rompen la tendència per desè mes consecutiu després de set anys ininterromputs de descensos. Un 36,1 % del total d'aturats de les Illes Balears del mes de gener no tenen estudis o tenen com a màxim estudis primaris.

Quant a l'atur, el mes de gener la major afectació a nivell sectorial no l'experimenten els serveis. Els majors creixements interanuals es donen a la construcció (81,7 %), entre les persones sense ocupació anterior (72,7 %) i el sector primari (63,4 %). Els segueixen la indústria (42,0 %) i el sector terciari (29,8 %). Dins dels serveis, l'activitat amb el major increment de la desocupació, és el comerç amb un 42,2 % més que un any ençà, seguida dels altres serveis (37,5 %) i de l'hostaleria (15,8 %).

Malgrat que l'atur creix, aquests augments no han estat superiors gràcies a la figura dels ERTO, els quals han tingut un efecte protector de l'ocupació. El pes dels treballadors en ERTO respecte al total de l'afiliació ha disminuit des del mes de maig, quan va assolir el 30,9 % dels afiliats, fins el gener, quan és del 8,5 %. El nombre de persones en expedient d'ocupació del primer mes de l'any és de 35.156, segons les dades de TGSS, que representen un 14,0 % més que el mes de desembre. Aquest increment s'explica en part per les noves mesures de contenció establertes per aturar la nova onada de la pandèmia del desembre. Per illa, el 84,5 % del treballadors es troben a Mallorca, seguits pel 10,3 % a Eivissa, el 4,8 % a Menorca i el 0,4 % a Formentera. A nivell sectorial, el gruix de persones en expedient es registren als serveis, especialment a l'hostaleria (40,5 %), la resta de serveis (35,4 %) i al comerç (18,1 %). Alhora la resta d'activitats compten amb un pes considerablement menor: la indústria (4,4 %), la construcció (1,2 %) i l'agricultura (0,3 %).

Els nous contractes registrats al SOIB el mes de gener del 2021 són 16.551, que representen un 40,7 % menys que el mateix

mes del 2020. A Espanya el nombre de contractes signats també experimenta una reducció del 26,2 %. D'acord amb el tipus de contracte, el descens de la contractació interanual a les Illes s'atribueix en major grau a la reducció de la contractació indefinida (-47,0 %), que cau més que la temporal (-39,3 %). Malgrat aquestes caigudes, el mes de gener el pes de la contractació indefinida de l'arxipèlag supera de nou la mitjana espanyola (16,1 % i 9,5 %, respectivament) i se situa com la segona comunitat amb el major percentatge de contractació indefinida, només per darrere de Madrid (18,4 %). La distribució sectorial també fa palesa la reducció de l'activitat turística, que ha provocat una reducció destacada de la contractació als serveis. En detall, la contractació del primer mes de l'any disminueix més intensament als serveis (-44,4 %), seguits de la indústria (-35,7 %), la construcció (-30,4 %), i l'agricultura (-12,5 %). Pel que fa a la distribució dins dels serveis, lidera amb escreix el descens l'hostaleria (-82,9 %), seguida pels altres serveis (-27,3 %) i, en darrer lloc, pel comerç (-24,9 %).

El darrer dia del mes de gener de 2021 es comptabilitzen un total de 411.983 persones afiliades a la Seguretat Social a es Illes Balears, un -3,9 % menys que fa un any. A tretze comunitats autònomes l'afiliació decreix, així com en el conjunt d'Espanya

Taula 38. Indicadors del mercat laboral per illes

	Darrera dada		Cicle-tendència T^{t}_{t-12} (%)	
Mallorca				
Població activa[1]	gener	402.694	→	0,8
Afiliats a la Seguretat Social[2]	gener	337.199	↘	-6,2
Afiliats a la Seguretat Social EJC[3]	4t trim	235.352	↘	-7,7
Aturats registrats	gener	65.495	↗	47,0
Taxa d'atur registrat (%)[4]	gener	16,3	↗	4,2
Contractes registrats	gener	12.512	↘	-12,3
Menorca				
Població activa[1]	gener	37.036	↗	3,1
Afiliats a la Seguretat Social[2]	gener	26.205	↘	-4,2
Afiliats a la Seguretat Social EJC[3]	4t trim	16.356	↗	2,3
Aturats registrats	gener	6.081	↗	43,4
Taxa d'atur registrat (%)[4]	gener	18,8	↗	4,2
Contractes registrats	gener	1.173	↘	-18,0
Eivissa				
Població activa[1]	gener	55.094	↘	-4,8
Afiliats a la Seguretat Social[2]	gener	43.811	↘	-11,5
Afiliats a la Seguretat Social EJC[3]	4t trim	27.853	↘	-4,4
Aturats registrats	gener	11.283	↗	57,2
Taxa d'atur registrat (%)[4]	gener	20,5	↗	6,2
Contractes registrats	gener	2.699	↘	-10,7
Formentera				
Població activa[1]	gener	3.007	→	-0,4
Afiliats a la Seguretat Social[2]	gener	2.525	→	1,0
Afiliats a la Seguretat Social EJC[3]	4t trim	1.536	↘	-4,2
Aturats registrats	gener	482	↗	107,3
Taxa d'atur registrat (%)[4]	gener	16,0	↗	7,4
Contractes registrats	gener	167	↘	-14,6

Font: TGSS, SOIB, OTIB, Ibestat

[1] Població activa = aturats + afiliats del mateix mes

[2] Afiliats als règims general, d'autònoms, i als règims especials agrari, de la mar i de la llar de la Seguretat Social. No inclou afiliats a MUFACE i ISFAS ni règims especials menors de la Seguretat Social

[3] Afiliacions al Règim General de la Seguretat Social en Equivalència a Jornada Completa

[4] Taxa d'atur calculada a partir de l'atur registrat i la població activa. Variació com a diferència de punts percentuals respecte del mateix mes de l'any anterior

(–1,1 %). Disminueix l'afiliació en termes interanuals en el règim general (–5,3 %) i en el del mar (–6,6 %). En canvi, creix a l'agrari (1,0 %), en el règim de la llar (0,9 %) i en el règim d'autònoms (0,6 %). Quant al perfil i pel que fa al gènere dels treballadors, el descens interanual del mes de gener és més intens entre els homes (–4,6 %) que entre les dones (–3,0 %). El pes de l'afiliació per sexe del gener és d'un 53,9 % pels homes i d'un 46,1 % per les dones. Per edat, totes les grans franges d'edat perden afiliats, excepte el grup de més edat: els majors de 55 anys (augmenta un 1,5 % interanual). Lidera el descens el grup dels menors de 25 anys (–17,4 %), seguit a distància pel grup central, de 25 a 54 anys, que cau un –4,2 %. Per nacionalitat, els estrangers no comunitaris experimenten un augment de l'afiliació en el mes de gener (6,9 %), mentre que els ciutadans de la UE perden afiliats (–18,3 %), així com també els nacionals (–3,5 %).

La taxa d'atur del mes de gener assoleix el 16,8 %, 4,4 p.p. més que ara fa un any

Les xifres d'atur per illes del mes de gener mostren un augment interanual a totes. Lideren el creixement les Pitiüses: Formentera (96,7 %) i Eivissa (46,7 %), seguides de Mallorca (35,5 %) i Menorca (32,1 %). Respecte de la taxa d'atur del gener, aquesta assoleix el 16,8 % de la població activa en el conjunt de les Illes Balears, que representa 4,4 p.p. més que ara fa un any. Concretament, la taxa assoleix valors diferents per illes i oscil·la, de major a menor resultat, entre el 20,5 % d'Eivissa i el 16,0 % de Formentera. Se situa en el 16,3 % a Mallorca i en el 18,8 % a Menorca. Respecte de l'any anterior es donen diferències significatives, amb increments a totes elles, que són de 7,4 dècimes més a Formentera, de 6,2 punts per damunt a Eivissa i de 4,2 punts a Mallorca i a Menorca. El mapa mostra la taxa d'atur mitjana del 2020 per municipis. S'observa com els municipis de l'interior de Mallorca presenten les taxes d'atur més elevades: Búger (27,1 %), Lloseta (26,7 %) o Costitx (25,8 %), així com Es Castell (29,7 %) a Menorca i Sant Antoni de Portmany (22,5 %) a Eivissa. En canvi, les taxes d'atur més baixes es localitzen als municipis de la Serra de Tramuntana: Deià (4,3 %) i Fornalutx (5,6 %), a Formentera (8,7 %), Ferreries (9,5 %) a Menorca i Sant Joan de Labritja (11,7 %) a Eivissa.

La distribució de la contractació per illa mostra el descens esdevingut a tot l'arxipèlag. Destaca la reducció de Mallorca (–42,5 %) i d'Eivissa (–36,9 %), seguides de Menorca (–30,1 %) i Formentera (–13,0 %). Per sectors i illa, una gran part experimenten descensos al gener, excepte l'agricultura a Eivissa (57,1 %) i els serveis a Formentera (20,6 %). La caiguda de la contractació per illa destaca en l'hostaleria a totes les illes, especialment a Mallorca (–86,0 %), seguida de Menorca (–75,1 %), d'Eivissa (–72,9 %) i de Formentera (–55,6 %).

L'afiliació a la Seguretat Social a darrer dia del mes de gener de 2021 mostra descensos a totes les illes. Així, es dona un descens més intens a Eivissa (–5,1 %) i a Mallorca (–3,9 %), seguides per Formentera (–2,9 %) i Menorca (–2,4 %). Segons les darreres dades de l'IBESTAT, el nombre de llocs de feina equivalents a temps complet del quart trimestre del 2020 cau un –4,3 % en el conjunt de les Illes Balears respecte al darrer trimestre del 2019. Per illes, disminueix a tot l'arxipèlag, excepte a Formentera (+4,9 %). Lideren el descens Eivissa (–5,6 %) i Mallorca (–4,3 %), seguides de Menorca (–2,5 %).

3 Costs laborals

Taula 39. Cost i jornada laboral

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Cost total per assalariat i mes (€)	3r trimestre	2.136,1	↘	-13,7
Cost laboral per hora efectiva (€)	3r trimestre	18,8	↗	5,6
Indústria i energia	3r trimestre	19,2	→	1,6
Construcció	3r trimestre	16,7	↘	-8,1
Serveis	3r trimestre	19,1	↗	7,7
Índex de costos laborals de les Illes Balears (ICLIB)	3r trimestre	109,7	↗	2,9
ICLIB corregit d'efectes estacionals i de calendari	3r trimestre	118,1	↗	5,6
Cost salarial total	3r trimestre	109,3	↗	3,6
Cost salarial (T. Complet)	3r trimestre	108,6	↗	3,3
Cost salarial (T. Parcial)	3r trimestre	112,1	↗	5,0
Indústria	3r trimestre	102,7	→	1,0
Construcció	3r trimestre	96,4	↘	-9,5
Serveis	3r trimestre	111,0	↗	5,3
Altres costos	3r trimestre	110,8	→	0,8
Hores efectives per assalariat / mes	3r trimestre	113,6	↘	-18,2
Indústria i energia	3r trimestre	127,6	↘	-8,5
Construcció	3r trimestre	146,4	↗	3,8
Serveis	3r trimestre	109,2	↘	-21,3
Increment salarial pactat en convenis (%)	gener	3,0	↗	17,4

Font: INE, MTMSS

El cost laboral per treballador del tercer trimestre del 2020 és de 2.136,1€ de mitjana a les Illes Balears, segons l'Enquesta trimestral de cost laboral que presenta l'INE, xifra que representa un −13,7 % menys que en el tercer trimestre de l'any 2019. Una vegada més els efectes de la pandèmia s'han fet notar en aquest indicador econòmic. A les Illes, la forta dependència de les activitats del sector dels serveis, les quals s'han vist més afectades per les mesures de contenció del virus, ha fet caure significativament aquest indicador. A més, s'ha de tenir en compte l'aplicació dels ERTO, que impliquen que el treballador continua d'alta a l'empresa però rep la remuneració del SEPE. En el conjunt d'Espanya, el cost se situa per sobre el valor de les Illes, amb 2.525,4€, que també ha disminuït però en menor grau: un −1,1 % interanual. El cost laboral s'incrementa a set comunitats autònomes durant el tercer trimestre i cau a les deu restants, sobretot a les Illes Balears (−13,7 %) i les Illes Canàries (−11,6 %), que són les que presenten un major pes del turisme a la seva economia. El País Basc, la regió amb el cost més alt, supera el cost laboral de les Illes Balears en 945,4€, mentre que les Illes Balears superen a les Canàries (el cost més baix) en 186,0€.

El cost laboral per treballador (ICLIB desestacionalitzat) augmenta un 5,6 % a les Illes Balears en el tercer trimestre del 2020

L'índex de costs laborals de les Illes Balears (ICLIB) mostra els costs laborals corregits de l'efecte composició sectorial i per tipus de jornada. L'ICLIB del tercer trimestre de l'any ha experimentat un increment interanual del 2,9 % que, si s'analitza corregit d'efectes estacionals i de calendari, se situa en el 5,6 %. Pel que fa al cost salarial, aquest augmenta un 3,6 %, gràcies sobretot als serveis (5,3 %) i la indústria (1,0 %), atès que cau a la construcció (−9,5 %). Per tipus de jornada, els treballadors a jornada parcial han experimentat un increment del cost salarial per hora efectiva del 5,0 %, per sobre dels treballadors a temps complet (3,3 %).

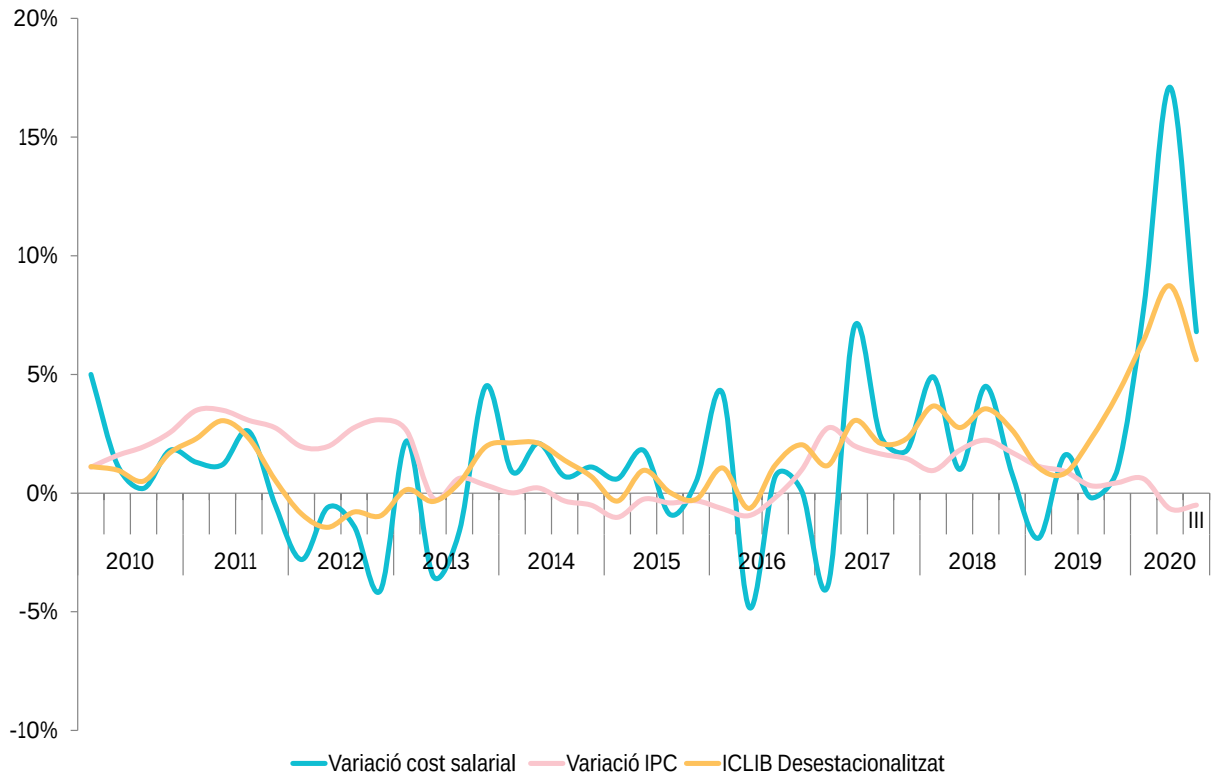
En el cost laboral s'inclouen les cotitzacions obligatòries, les prestacions socials, les indemnitzacions i el cost salarial. Aquest darrer assoleix els 1.568,7€ en el tercer trimestre de 2020 i suposa el 73,4 % del cost laboral total. Ha experimentat una caiguda del −12,7 % respecte a ara fa un any. El cost salarial de la indústria és el més elevat dels sectors principals, i se situa

en els 1.800,4€, si bé mostra un descens del −6,0 % respecte al tercer trimestre del 2019. El segueix el de la construcció (1.675,5€), que també ha experimentat un descens en termes interanuals (−5,8 %). Finalment, el sector dels serveis, assoleix un cost de 1.542,8€ i és el sector que experimenta el major descens interanual (−13,9 %).

En el tercer trimestre del 2020 el cost laboral per hora efectiva treballada és de 18,8€, que és un 5,6 % més que ara fa un any.

En comparació amb la resta de comunitats autònomes, les Illes Balears se situen en el tercer lloc per la coa en el cost laboral per hora efectiva, 10,6€ per sota del País Basc, que encapçala la llista (29,4€). En termes interanuals, en el tercer trimestre totes les regions han incrementat el cost per hora, tret d'Extremadura (−2,8 %) i Aragó (−0,8 %), i especialment ha pujat a Catalunya i a Madrid (ambdues amb un increment del 5,9 %). En l'àmbit sectorial, respecte dels valors del tercer trimestre del 2019,

Gràfic 18. Increments salarials i inflació a les Illes Balears

Font: OTIB i TGSS

augmenta el cost laboral per hora efectiva treballada, sobretot als serveis (7,7 %), i assoleix un cost de 19,1€. El segueix la indústria (1,6 %), on el cost laboral se situa en 19,2€. Finalment, el cost laboral per hora efectiva treballada cau a la construcció (−8,1 %), i es queda en un cost de 16,7€.

L'estadística provisional de convenis col·lectius subscrits fins al desembre del 2020 mostra un augment salarial pactat a les Illes Balears del 0,9 %, mentre que per al conjunt nacional és de l'1,9 %. De fet, Illes Balears és la comunitat autònoma amb l'augment salarial pactat més baix. Durant el 2020 se signen a les Illes un total de 36 convenis, tretze menys que en el 2019, quan foren 49. Dels convenis del 2020, 23 són d'empresa i afecten 3.263 treballadors, i els altres 13 corresponen a altres àmbits i afecten 233.262 treballadors. Si bé el nombre de convenis baixa respecte del 2019, el nombre de treballadors afectats creix un 1,1 %. En el conjunt d'Espanya cau també el nombre de convenis signats en el 2020 fins arribar als 3.024, així com el nombre de treballadors afectats (−26,2 %). Pel que fa a les darreres dades disponibles, fins al gener del 2021 a les Illes s'han registrat 20 convenis, que afecten a 51.446 treballadors, amb un increment salarial pactat del 3,0 %, per sobre el del conjunt d'Espanya (1,4 %).

4 Accidents de treball

Taula 40. Accidents de treball

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Total accidents de treball	gener-desembre 2020	13.004	↘	-40,1
Índex d'incidència del total d'accidents [1]	gener-desembre 2020	2.814,5	↘	-34,4
Accidents lleus	gener-desembre 2020	2.799,4	↘	-34,4
Accidents greus	gener-desembre 2020	14,1	↘	-31,5
Accidents mortals	gener-desembre 2020	1,1	↘	-21,7
Indústria	gener-desembre 2020	7.246,0	↘	-13,2
Construcció	gener-desembre 2020	9.978,0	↘	-14,2
Serveis	gener-desembre 2020	2.433,1	↘	-43,9
Mallorca [2]	gener-desembre 2020	3.537,4	↘	-32,5
Menorca [2]	gener-desembre 2020	4.337,7	↘	-28,3
Pitiüses [2]	gener-desembre 2020	4.026,4	↘	-37,1

Font: Direcció General de Treball, i Salut Laboral, TGSS

[1] L'índex d'incidència es calcula com la relació entre el nombre d'accidents de treball en jornada per cada cent mil treballadors amb les contingències cobertes

[2] No es disposa del nombre de persones amb les contingències cobertes per illes, raó per la qual es presenta una aproximació amb els treballadors d'alta al règim general de la Seguretat Social

Les dades provisionals de la Direcció General de Treball i Salut Laboral mostren un índex d'incidència de 2.814,5 incidències en el període dels dotze mesos compresos entre gener i desembre del 2020. Per tant, han patit un accident laboral 2.815 persones per cada 100.000 treballadors amb les contingències cobertes. Respecte del valor d'ara fa un any l'índex disminueix un -34,4 %. L'accentuada reducció del nombre d'accidents és una conseqüència directa més de l'aturada, total en alguns casos o parcial en d'altres, de l'activitat econòmica durant el 2020, que s'ha traslladat a la sinistralitat i ha provocat una caiguda del volum i la incidència dels accidents en jornada de treball.

Segons el tipus d'accident, pràcticament la totalitat són de caràcter lleu (99,5 %), el 0,5 % són greus i el 0,04 % són mortals (5 accidents). En termes interanuals, respecte al 2019, tots experimenten una caiguda, i de forma més significativa els lleus (-40,1 %), seguit dels accidents greus (-37,5 %) i dels mortals (-28,6 %).

L'ÍNDEX DE SINISTRALITAT LABORAL SE SITUA EN EL 2020 EN ELS NIVELLS HISTÒRICS D'INCIDÈNCIA MÉS BAIXOS

La distribució sectorial en aquest període és la següent: l'agricultura registra 276 accidents (2,1 %), la indústria 1.601 sinistres (12,3 %), la construcció 3.708 (el 28,5 %) i, la resta s'han donat al sector terciari (7.419 accidents, el 57,1 %). Pel que fa als índexs d'incidència, el més elevat es troba, de manera habitual, a la construcció (9.978,0 incidències), seguit per la indústria (7.246,0), mentre que el més baix es correspon amb els serveis (2.433,1). La variació interanual de la xifra d'accidents durant la jornada de treball mostra descensos de la sinistralitat a tots els sectors, i especialment als serveis (-50,4 %), per ser l'activitat econòmica que ha tengut una major frenada, seguit de l'agricultura (-22,5 %), la indústria (-17,3 %) i la construcció (-17,0 %).

Per illa, Mallorca, concentra la major part dels accidents registrats (10.312 accidents), que representen el 79,3 % del conjunt de l'arxipèlag. La segueixen en volum les Pitiüses, que, amb 1.740 sinistres, representa un pes del 13,4 %. Finalment, Menorca amb 903 accidents, concentra el 6,9 % restant. En comparació amb el 2019, baixen els accidents, especialment, a les Pitiüses (-48,5 %), seguides de Mallorca (-38,8 %), i Menorca (-36,1 %). L'índex d'incidència per illes mostra el resultat més alt a Menorca amb un valor de 4.337,7. Les Pitiüses se situen en segona posició (4.026,4), i finalment Mallorca (3.537,4).

Índex de gràfics i taules

Índex de gràfics

Gràfic 1. Variació interanual del Producte Interior Brut

Gràfic 2. Evolució del PIB dels EUA, el Japó i la zona euro (variació interanual ajustada d'estacionalitat)

Gràfic 3. Variació interanual del preu barril Brent i inflació a la zona euro

Gràfic 4. Evolució del tipus de canvi de l'euro

Gràfic 5. Evolució del PIB de països europeus (variació interanual ajustada d'estacionalitat)

Gràfic 6. Evolució del VAB de les Illes Balears per sectors

Gràfic 7. Evolució del VAB per illes

Gràfic 8. Energia elèctrica mensual demandada a les Illes Balears (MWh)

Gràfic 9. Pernoctacions i viatgers a hotels de les Illes Balears.

Gràfic 10. Variació interanual dels preus hotelers a les Illes Balears (gener 2012 a desembre 2020)

Gràfic 11. Variació interanual de l'IPC de restaurants

Gràfic 12. Passatgers arribats a les Illes Balears per via aèria segons origen de vol. Variació (%) interanual.

Gràfic 13. Passatgers arribats per via aèria per illes. Variació interanual

Gràfic 15. Variació interanual de l'Índex de Preus de Consum

Gràfic 16. Consum i preu dels carburants de l'automoció (benzina 95 i gasoil A) a les Illes Balears

Gràfic 17. Taxa d'atur registrat. Mitjana 2020.

Gràfic 18. Increments salarials i inflació a les Illes Balears

Índex de taules

Taula 1. Perspectives de l'economia balear

Taula 2. Indicadors internacionals

Taula 3. Previsions internacionals per al 2021

Taula 4. Producte interior brut a preus de mercat i els seus components (Taxes de variació interanual).

Taula 5. Previsions macroeconòmiques de l'economia espanyola (Escenari 2)

Taula 6. Evolució de l'economia balear

Taula 7. Creixement del VAB de l'agricultura, la ramaderia i la pesca

Taula 8. Afiliació a la Seguretat Social en l'agricultura

Taula 9. Indicadors de l'agricultura

Taula 10. Indicadors de la ramaderia

Taula 11. Afiliació a la Seguretat Social en el sector pesquer

Taula 12. Indicadors de producció pesquera, tercer trimestre 2020

Taula 13. Creixement del VAB de la indústria i l'energia a les Illes Balears

Taula 14. Indicadors de la indústria i l'energia

Taula 15. Creixement del VAB de la construcció a les Illes Balears

Taula 16. Indicadors de la construcció

Taula 17. Indicadors avançats de la construcció

Taula 18. Creixement del VAB del sector serveis a les Illes Balears

Taula 19. Indicadors dels serveis

Taula 20. Indicadors del comerç

Taula 21. Establiments turístics a les Illes Balears

Taula 22. Establiments turístics per illes

Taula 23. Turistes internacionals arribats a les Illes Balears per país de residència

Taula 24. Afiliats a la Seguretat Social

Taula 25. Passatgers arribats via aèria segons origen de vol

Taula 26. Trànsit de passatgers arribats per via marítima

Taula 27. Transport de mercaderies. Tones embarcades i desembarcades

Taula 28. Indicadors de mediació financera

Taula 29. Ocupats en altres serveis

Taula 30. Empreses de les Illes Balears

Taula 31. Evolució de l'IPC octubre 2020 (Base 2016)

Taula 32. Indicadors de consum

Taula 33. Enquesta de despesa turística (EGATUR)

Taula 34. Indicadors d'inversió

Taula 35. Comerç internacional de béns, Illes Balears i Espanya (gener-desembre 2020)

Taula 36. Indicadors d'ocupació i atur (Illes Balears, Espanya i UE-28)

Taula 37. Indicadors del Mercat Laboral a les Illes Balears

Taula 38. Indicadors del mercat laboral per illes

Taula 39. Cost i jornada laboral

Taula 40. Accidents de treball

Notes i abreviatures. Agraïments

Notes
Els percentatges de variació es refereixen a la diferència entre el període esmentat d'enguany i el mateix període de l'any passat, excepte quan es diu expressament una altra cosa.

Data de tancament: 22 de Febrer de 2021

Abreviatures i sigles
T^{t}_{t-k} (%): variació interanual del component tendència-cicle calculat segons el programa Tramo-Seats.
N. d.: no disponible.
AP.: Administració pública.
ISFLSL: institucions sense finalitat de lucre al servei de les llars.
FBCF: formació bruta de capital fix.
MUFACE: mutualitat general de funcionaris.
ISFAS: Institut Social de les Forces Armades.
DGMEiO: Direcció General de Model Econòmic i Ocupació.

Altres fonts emprades
BCE: Banc Central Europeu
BE: Banc d'Espanya
BEA: Oficina d'Anàlisi Econòmica. Departament de Comerç (Estats Units)
CIS: Centre d'Investigacions Sociològiques
Comissió Europea
Consell Superior de Cambres de Comerç d'Espanya
Destatis: Oficina Federal d'Estadística (Alemanya)
EIA: US Energy Information Administration
Eurostat: Oficina d'Estadística de la Unió Europea
FMI: Fons Monetari Internacional
HM Treasury (Regne Unit)
INSEE: Institut Nacional de l'Estadística i dels Estudis Econòmics (França)
Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació.
Mercapalma. Mercados Centrales de Abastecimiento de Palma de Mallorca, SA
Ministeri d'Economia i Empresa.
Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme.
Ministeri de Treball i Economia Social.
Ministerio d'Ocupació i Seguretat Social.
Ministeri de Foment
Ministeri d'Hisenda
OCDE: Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic
Oficina Nacional d'Estadística (Xina)
OTIB: Observatori del Treball de les Illes Balears
UK Statistics Authority (Regne Unit)

Agraïments
AENA – Aeroport d'Eivissa
AENA – Aeroport de Maó
AENA – Aeroport de Palma
APB: Autoritat Portuària de les Balears. Ministeri de Foment
ANFAC: Associació Espanyola de Fabricants d'Automòbils i Camions
AETIB: Agència de Turisme de les Illes Balears
COAIB: Col·legi Oficial d'Arquitectes de les Illes Balears
CLH: Compañía Logística de Hidrocarburos. Palma

DGT: Direcció General de Trànsit. Ministeri d'Interior
Sistema de Tarjetas y Medios de Pago, S.A.
Ibestat: Institut d'estadística de les Illes Balears
INE: Institut Nacional d'Estadística
Oficemen: Agrupació de Fabricants de Ciment d'Espanya
Ports de Balears
REE: Red Eléctrica de España
SOIB: Servei d'Ocupació de les Illes Balears. Conselleria de Treball, Comerç i Indústria.
TGSS: Tresoreria General de la Seguretat Social

Persones

Antoni M. Grau Jofre (Direcció General de Pesca i Medi Marí)

GOIB

CONSELLERIA
MODEL ECONÒMIC,
TURISME I TREBALL

http://dgeconomia.caib.es

Unió Europea
Fons Social Europeu
L'FSE inverteix en el teu futur